

De Grote Verbinding

Akkoord voor de bestuursperiode van 2019 tot 2024

Inhoudsopgave

DE GROTE VERBINDING	5
1. LEEFBARE EN MOBIELE STAD	7
<i>KANSRIJKE STAD .....</i>	<i>8</i>
<i>WELVARENDE STAD .....</i>	<i>8</i>
<i>GEZONDE REGIO.....</i>	<i>9</i>
<i>SLIMME REGIO .....</i>	<i>10</i>
<i>ALGEMENE PRINCIPES EN MULTIMODALE PROJECTEN .....</i>	<i>10</i>
<i>VOETGANGERS EN FIETSERS .....</i>	<i>13</i>
<i>OPENBAAR VERVOER, TAXI EN TRANSPORT .....</i>	<i>14</i>
<i>AUTO .....</i>	<i>15</i>
<i>LEEFMILIEU.....</i>	<i>16</i>
<i>LEEFBAAR EN DUURZAAM OPENBAAR DOMEIN.....</i>	<i>18</i>
2. VEILIGE STAD.....	21
<i>POLITIE .....</i>	<i>21</i>
<i>VEILIGHEID IS LEEFBAARHEID.....</i>	<i>23</i>
<i>DRUGS EN ONDERMIJNENDE CRIMINALITEIT .....</i>	<i>26</i>
<i>VEILIG OP WEG.....</i>	<i>27</i>
<i>BRANDWEER .....</i>	<i>30</i>
3. HARMONIEUZE STAD.....	32
4. WOONSTAD.....	40
<i>EEN GEVARIIEERD EN BETAALBAAR WOONAAVBOD.....</i>	<i>41</i>
<i>SOCIALE EN BESCHEIDEN WONINGEN .....</i>	<i>42</i>
<i>BETAALBARE WONINGEN .....</i>	<i>43</i>
<i>VEILIGE EN GEZONDE WONINGEN .....</i>	<i>43</i>
<i>STADSONTWIKKELING.....</i>	<i>44</i>
<i>PROPERE STAD .....</i>	<i>46</i>
5. LERENDE EN WERKENDE STAD	48
<i>ANTWERPEN ONDERWIJSHOOFDSTAD VAN VLAANDEREN .....</i>	<i>52</i>
<i>STAD VAN, VOOR EN DOOR ONDERNEMERS .....</i>	<i>56</i>
<i>HAVEN.....</i>	<i>60</i>

6.	BRUISENDE STAD	64
	<i>EVENEMENTEN EN VERENIGINGSLEVEN</i>	65
	<i>CULTUUR</i>	66
	<i>EFFICIËNT EN KLANTVRIENDELIJK</i>	69
	<i>BEWEGENDE STAD</i>	70
	<i>JEUGDWERK</i>	71
7.	STERK BESTUURDE STAD	72
	<i>DOELTREFFEND EN EFFICIËNT BESTUUR</i>	73
	<i>DIGITALE COMMUNICATIE</i>	76
	<i>PERSONEELSBELEID</i>	77
	<i>PARTICIPATIE</i>	78
	<i>DISTRICTEN</i>	79

DE GROTE VERBINDING

De komende bestuursperiode staat in het teken van de grote verbinding. De Oosterweelverbinding en het Toekomstverbond zijn het grootste stadsvernieuwingsproject van deze eeuw en bieden een enorme opportuniteit om onze stad, die vandaag in twee wordt gedeeld door de Ring, te verbinden tot een hecht geheel. Voor de Antwerpenaar betekent dit een historische verandering. Wijken zullen nauwer aansluiten, de leefbaarheid van de stad zal grote stappen vooruit zetten, en Antwerpenaren zullen elkaar veiliger en sneller kunnen ontmoeten. We verbinden Linker- en Rechteroever, maar maken ook werk van nieuwe tram-, fiets- en wandelverbindingen en zorgen voor mobiliteitsoplossingen die de Antwerpenaren meer keuzevrijheid geven. De Grote Verbinding zet zich ook verder in de geesten. Onze stadsgemeenschap maken we sterker, veiliger en warmer. Antwerpen is een stad waar mensen zich thuis voelen en waar verbondenheid en wederzijds respect in het DNA zitten.

Dit stadsbestuur heeft twee duidelijke ambities: van Antwerpen de meest leefbare stad van het land maken en onze wijken versterken.

Antwerpen is de enige metropool in zakformaat, en die troef spelen we volop uit. We hebben een wereldhaven en een groeiende economie die de welvaartsmotor van onze regio is. We trekken bezoekers, brains en bedrijven aan. De stad omarmt de economie van de toekomst en bevestigt zijn voortrekkersrol in Europa. Antwerpen is de onbetwiste cultuur- en sporthoofdstad van Vlaanderen. In onze welvarende stad op mensenmaat primeert het welzijn van de Antwerpenaar zelf. Met vereende krachten wil dit stadsbestuur daarom van Antwerpen tegen 2030 de **meest leefbare stad** van het land maken. Antwerpen kiest resoluut voor een stad waar levenskwaliteit voor de Antwerpenaar, zorgzaamheid, netheid en duurzaamheid voorop staan.

De kracht van Antwerpen ligt ook in **sterke wijken**. De stad breidt de wijkwerking op maat verder uit en betreft daarbij alle Antwerpenaren. We trekken het principe van wijkgericht werken door in alle beleidsdomeinen: in veiligheid en leefbaarheid, maar ook in mobiliteit, sociaal beleid, onderwijs en cultuur. We brengen bewoners, burgerinitiatieven, ondernemers en verenigingen samen en gaan op zoek naar wat ons allemaal verbindt. De stad beschouwt Antwerpenaren als bondgenoten voor het beleid en garandeert vlotte communicatie, een eenvoudige administratie, en een innoverende en klantvriendelijke dienstverlening.

We werken op 7 assen:

1. Een veilige stad
2. Een leefbare en mobiele stad
3. Een woonstad
4. Een harmonieuze stad
5. Een lerende en werkende stad
6. Een bruisende stad
7. Een sterk bestuurde stad

Antwerpen wordt een trotse grootstad. Voor minder doen we het niet. Het Antwerpen van morgen verrijst stilaan uit de steigers. Een Antwerpen dat financieel gezond is voor onze kinderen. De komende zes jaar kunnen alle Antwerpenaren meer dan ooit fier zijn op hun stad.

1. LEEFBARE EN MOBIELE STAD

We verbinden leefbaarheid met mobiliteit en lossen zo de schijnbare tegenstelling op die onze stad decennialang in een wurggreep hield. Nu de hoofdwerken voor de Oosterweelverbinding en het Toekomstverbond gestart zijn, is het moment aangebroken om de ringzone te omarmen en de Antwerpse wijken met elkaar te verbinden. Van zodra er een voltooide ringstructuur is, zorgen we voor een strategisch circulatieplan met een gestuurde toegang tot de stad volgens een poortenmodel, waarbij we mensen – afhankelijk van de plaats van bestemming – via een slimme verkeerssturing naar hun bestemming leiden en hen zo lang mogelijk op het hoger liggende wegennet laten. We willen dat het stadscentrum vanuit alle districten (met uitzondering van de Polder) per fiets op maximaal 20 minuten veilig en comfortabel bereikbaar is. Door in te zetten op alternatieven kunnen we de keuzevrijheid verhogen en het autobezit en autogebruik in de stad verder doen dalen, terwijl de stad bereikbaar blijft voor wie niet zonder auto kan. Antwerpen blijft de klimaatdoelstellingen van de Burgemeestersconvenant onderschrijven en streeft naar klimaatneutraliteit in 2050.

Het Toekomstverbond is een samenwerking die stoelt op zowel vooruitgangsgeloof als op brandende ambitie en pragmatisme. Dit mondde uit in de visienota “Samen vooruit. Routeplan 2030” die tot stand kwam tussen de Vlaamse overheid, de gemeentebesturen van de vervoerregio Antwerpen, stakeholders en burgerbewegingen. Met deze visienota bewees het Toekomstverbond andermaal dat het sluiten en overkappen van de Antwerpse Ring een deeltjesversneller kan zijn die de werken op gang brengt en nieuwe samenwerkingsverbanden doet ontstaan binnen én buiten de stad.

Dit stadsbestuur heeft voor de komende jaren twee grote ambities in het verlengde van het Toekomstverbond:

1. **De Grote Verbinding (DGV)** of het sluiten en overkappen van de Antwerpse Ring d.m.v. de Oosterweelverbinding en de uitvoering van de 18 leefbaarheidsprojecten die in een eerste fase geselecteerd werden;
2. **Samen Vooruit** of de gedeelde ambitie om de mobiliteit in de Antwerpse vervoerregio grondig te hertekenen en te managen als één multimodaal systeem.

Beide processen verankeren we in dit bestuursakkoord en gebruiken we als hefboom om ook op andere beleidsdomeinen – zoals onderwijs, sociaal beleid, economie en woonbeleid – vooruitgang te boeken. We bevestigen de werkgemeenschap als samenwerkingsmodel en versterken het werkplatform als uitvoeringsvehikel. Samenwerking is essentieel in dit proces. Geen enkele belanghebbende heeft genoeg macht om één welbepaalde oplossing door te duwen, laat staan te realiseren. Het Toekomstverbond is een belangrijk startpunt voor een structurele omslag in de Antwerpse regio.

Het Toekomstverbond tussen Vlaanderen, stad Antwerpen en burgerbewegingen omvat één plan voor stad en Ring door het ontwerp van de Oosterweelverbinding te verzachten, in te kapselen in het stedelijk weefsel en mogelijk te maken met een evolutie naar een modal split van 50/50. De stad en de haven dragen hier verder toe bij met 100 miljoen euro investeringen in mobiliteit en 250 miljoen euro voor leefbaarheidsprojecten.

De nieuwe ruimte zetten we grotendeels in om grote groengebieden tot stand te brengen, het Superpark te realiseren, wijken met elkaar te verbinden, de strijd aan te binden met geluidsoverlast en slechte luchtkwaliteit en een eigen bijdrage te leveren aan de klimaatuitdaging. Dit alles gebeurt onder de regie van de Intendant Over de Ring.

De stad Antwerpen zal het toneel zijn van de meest complexe en grootschalige bouwwerken die Noordwest-Europa gekend heeft sinds lange tijd. We maken ons op voor een intense periode van werken die de stad, het bestuur en haar bewoners, ondernemers en bezoekers op de proef zal stellen. Om te garanderen dat de uitvoering van de Grote Verbinding geen te zware last wordt voor de stad en Vlaanderen, is het van essentieel belang dat het project zo veel mogelijk samen spoort met de algemene strategie van de stad. We maken van de nood een deugd: de werken voor het sluiten en leefbaar maken van de Antwerpse Ring moeten zorgen voor een duurzame dynamiek voor de stad.

De Grote Verbinding geeft ons de historische kans om stad en regio kansrijker, welvarender, gezonder en slimmer te maken.

KANSRIJKE STAD

1. De stad en BAM doen er alles aan om de grote nood aan arbeidskrachten voor DGV in te vullen met talent uit Antwerpen en de Antwerpse regio.
  - Samen met de Confederatie Bouw, de BAM, de sectorale partners en de VDAB grijpen we deze kans aan om de ongekwalificeerde uitstroom te verlagen, zo veel mogelijk Antwerpenaren aan het werk te krijgen en specifieke personeelsbehoeften voor de geplande werken in te vullen.
  - We streven naar de mogelijkheid tot duaal leren op de werven.
  - We maken de link tussen de werven en de STEM-richtingen in de Antwerpse regio.
  - Samen met AG VESPA en de private sector voorzien we in kwalitatieve huisvesting van arbeiders, bedienden en projectleiders die de komende jaren aan de slag gaan in Antwerpen. We dragen op deze manier bij tot een grootschalige, versnelde renovatie en uitbreiding van het bestaand (sociaal en betaalbaar) woonaanbod in Antwerpen.
  - We dringen erop aan om deze doelstellingen maximaal te verankeren in de aanbesteding van de werken en te waken over de naleving van de sociale wetgeving.

WELVARENDE STAD

2. We zoeken naar slimme Minder Hinder- en modal shiftmaatregelen die maximaal permanent worden gemaakt zodat de stad er ook op lange termijn wel bij vaart. Minder Hinder en modal shift staan gelijk aan Meer Keuze. We verhogen de keuzevrijheid door de mogelijkheden te verbeteren en zo het aantal autoverplaatsingen te doen dalen:
  - We verhogen de frequentie op de verschillende lijnen van het voorstadsnetwerk voor de trein, door afspraken tussen BAM, Vervoerregio Antwerpen en NMBS.

- We werken het programma voor P&R's voor auto's en fietsen aan de Fortengordel verder af.
- We kijken waar we verder van de stad P&R's aan de treinstations kunnen realiseren.
- We streven naar de ontwikkeling van het Ringspoor zoals voorzien in de stationsplannen van 'Over de Ring'. De stations West (Linkeroever), Zuid, Berchem, Schijnpoort en Luchtbal moeten multimodale knooppunten worden.
- We nemen de bestaande metrostations Drink en College in gebruik en openen de ongebruikte metrolijn met de stations Kerkstraat en Pothoekstraat en trekken die metrolijn door tot aan de Bisschoppenhoflaan.
- Die tramlijn trekken we vervolgens door over de Bisschoppenhoflaan tot aan de Houtlaan.
- De doorstroming van de tramlijnen tussen de stad en de P&R's aan de Fortengordel verbetert door verkeerslichtbeïnvloeding, tramsporen in eigen bedding en indien nodig ondergrondse oplossingen.
- We starten de districtentramroute op die waar nodig ondergronds wordt gebracht.
- We ondersteunen de plannen voor tramverlengingen naar Ranst, BlueGate en Wilrijk (via de A12). Binnen de vervoerregio werken we aan een betere connectie tussen stad en rand via nieuwe OV-verbindingen.
- We maken samen met de provincie werk van leesbare en veilige fietscorridors met voldoende ruimte en gericht op doorstroming. We vervolledigen het fietsnetwerk met een verbreed Ringfietspad als ruggengraat, waarbij de kruisingen zo veel mogelijk worden ontvlecht.
- Samen met Vlaanderen realiseren we de fiets- en voetgangersbrug over de Schelde zoals voorzien in het Over de Ring-project. De Oosterweelfietstunnel maakt de Ring ook voor fietsers rond.
- We richten binnen de Antwerpse Vervoerregio een Verkeerscentrum op dat data beter ontsluit in functie van een betere route- en parkeergeleiding, ook met dynamische borden die beginnen op de snelwegen en de P&Rs.
- We faciliteren en ondersteunen deelmobiliteitssystemen en brengen het aanbod samen via Mobility As A Service-applicaties.
- De Grote Verbinding wordt in het externe relatiebeleid van de stad meegenomen als voorbeeld van stedelijke transitie.

GEZONDE REGIO

3. Leefbaarheid, verkeersveiligheid en attractiviteit zijn essentiële ingrediënten voor een economische groei en omgekeerd.
  - We werken efficiënt samen met de intendant en Vlaanderen om een maximaal rendement te halen uit de leefbaarheidsprojecten en groen, vrijetijdsvoorzieningen en publieke ruimte te creëren in de buurten en wijken naast de Ring.
  - We maken een reuzensprong vooruit voor de leefbaarheid van de wijken die vandaag socio-economisch het zwakst staan: den Dam, Antwerpen Noord, Luchtbal, delen van Merksem en Deurne, en Borgerhout. Die verbinding wordt een Superpark.

- Op Linkeroever komt een groene gordel die groengebieden via ecoducten verbindt tot een landschapspark. We grijpen de dijkverhoging op Linkeroever aan om niet enkel Sint-Anneke in volle glorie te herwaarderen, maar ook om langs de Scheldeoever tegenover de Antwerpse rede een groene promenade te maken. Die zal van de nieuwe fiets- en wandelbrug ten zuiden de stad langs beide oevers tot aan de Oosterweelfietstunnel lopen.
- Tijdens de werken besteden we maximaal aandacht aan de levenskwaliteit van de omwonenden door permanente geluidsbepalende infrastructuur te realiseren of herbruikbare geluidoplossingen te installeren.
- We dragen samen met het Havenbedrijf bij tot onderzoek naar en de ontwikkeling van luchtzuiveringsinstallaties voor NOx en fijn stof aan de monden van de overkappingen en besteden ruim aandacht aan de permanente monitoring i.s.m. bestaande onderzoeksinstellingen.

SLIMME REGIO

4. We gebruiken nieuwe technologieën om de stad leefbaarder en mobieler te maken, tijdens en na de werken.
  - We zetten maximaal in op slimme verkeerssturing en mobiliteitsoplossingen: dynamische signalisatie en verkeerslichtensturing voor alle modi, connected cars (alleszins voor OV, taxi's, hulpdiensten, ...), snelheidsregeling en ISA (Intelligente SnelheidsAdaptatie), dynamische parkeergeleiding, real time informatie over OV en deelsystemen, combineren van verschillende kwalitatieve vervoersmiddelen dankzij slimme routeplanning, geïntegreerde MaaS oplossingen, ...
  - We onderzoeken hoe de nieuwe ringzone een rol kan spelen in de productie van energie via onder andere waterkracht en distributie van energie via een warmtetransportkring tussen haven en stad en een warmtecollector waar verschillende warmtedistributienetten (cluster Noord-Luchtbal, cluster Zuid met Nieuw-Zuid en Blue Gate...) op kunnen aantakken.
5. We sluiten een samenwerkingsovereenkomst met de BAM, de wegvervoerders en de bouwsector om de grote vervoersstromen voor de bouwsector waar mogelijk van de weg te halen en zo veel mogelijk via het water te laten verlopen.
6. Samen met het gewest bekijken we de verdere overdracht van gewestwegen mits een billijke recurrente financiering.
7. Bij heraanleg van wegen en straten die aansluiten op de ringzone gaan stad en districten nu al uit van de toekomstige situatie van de geplande overkappingswerken.

ALGEMENE PRINCIPES EN MULTIMODALE PROJECTEN

8. Een heldere en leesbare wegenhiërarchie geeft richting aan het mobiliteitsbeleid. Over de hele stad laten we de weggebruiker zo lang mogelijk gebruik maken van het hoofdwegennet. In de onderliggende straten en pleinen die bedoeld zijn voor bestemmingsverkeer, hebben de voetganger en de fietser voorrang. Sluipverkeer

wordt zo geweerd en doorstroming, verkeersveiligheid en leefbaarheid gegarandeerd. We geven in woonstraten ruimte en lucht aan voetgangers, fietsers en bewoners.

9. De 16e-eeuwse binnenstad – dit is het gebied binnen de grenzen Brouwersvliet/Ankerrui – Kaaien – Scheldestraat/Kronenbrugstraat/Kasteelpleinstraat – Leien) maken we na overleg met de bewoners, handelaars en andere actoren autoluwer.
  - De binnenstad wordt ingedeeld in twee delen door het doortrekken van de Via Sinjoor-as, ter hoogte van de Meirbrug/Sint-Katelijnest. Het verkeer in deze twee delen wordt gestuurd via parkeer- en geleidingslussen over de hoofdstraten.
  - We breiden het autovrije winkelhart van de stad uit waar mogelijk.
  - Negentig procent van de binnenstad wordt omgevormd tot woonerf zodat de bereikbaarheid voor bewoners gegarandeerd blijft.

De parkeerplaatsen in woonerven zijn enkel beschikbaar voor bewoners, frequente bezoekers van bewoners en vergunninghouders, zoals mantelzorgers, zorgverstrekkers en klusjesmannen. Bezoekers worden naar publieke parkings geleid via de parkeerlussen. In de lus-straten staan we zeer kort parkeren toe (stop & shop).
10. In de 19e-eeuwse en 20e-eeuwse gordel streven we naar minder autogebruik en verbeteren we de verkeersleefbaarheid in de wijken (zones 30) door een systematische buurtleefbaarheidsaanpak. Deze aanpak wordt prioritair toegepast waar er gekende verkeersleefbaarheidsproblemen zijn en in de meest dense gebieden.
  - De zones 30 worden stapsgewijs verder volwaardig ingericht, gemarkeerd en gehandhaafd (stoepen, fietspaden, wegdek, ontharding).
  - Binnen deze zones 30 pakken we de leefbaarheidsproblemen aan: sluijverkeer, overdreven snelheid, gevaarlijke punten, luchtkwaliteit en geluid. We zetten de nodige metingen op en analyseren de ruimte, de circulatie, de invulling, de verkeersveiligheid, de leefbaarheid en dergelijke in de ruimere omgeving. We reiken oplossingen aan op de cruciale elementen: inrichting van de publieke ruimte, handhaving, geleiding en milieu en gezondheid. Dit doen we in overleg met de bewoners, handelaars en andere actoren in de buurt.
  - Ter verbetering van de verkeersleefbaarheid rijdt het verkeer in deze zones 30 zo lang mogelijk op het hiërarchisch hogere wegennet, waar de doorstroming wordt verbeterd, bijvoorbeeld door snelheidsregelende groene golven, bewegwijzering en de route- en parkeergeleiding.
11. Binnen de vervoerregio richten we een Antwerpse Vervoersautoriteit op die regisseur wordt van de aanbesteding en operationalisering van de stadsregionale mobiliteitsvraagstukken, zoals bijvoorbeeld de coördinatie van alle vervoersmodi, inclusief openbaar vervoer en deelsystemen en het beheer van de grote knooppunten, zoals P&Rs.
12. De multimodale routeplanner wordt verder ontwikkeld volgens het multimodale principe van vlot overstappen van het ene naar het ander vervoerstype. Deze routeplanner wordt steeds slimmer door rekening te houden met de werkelijke verkeerssituatie, beschikbaarheid van fietstunnels en bruggen, het actuele weer, wegenwerken, evenementen, beschikbaarheid van alternatieven en dergelijke. Al deze informatie is opensource en dus beschikbaar voor applicatieontwikkelaars.

13. We blijven verder inzetten op eengemaakte betaalmiddelen voor alle vervoersmodi. Er wordt verder gewerkt aan een eengemaakte vervoersbetaalkaart en applicatie. Zo kan er eenvoudig gebruikgemaakt worden van alle verschillende mobiliteitsdiensten in de regio. De gebruiker zal via één kaart of applicatie de mogelijkheid hebben voor tram, trein, bus, waterbus, Velo ... Daarom proberen we MaaS-aanbieders hun aanbod in de stad te laten vergroten. Omdat we weten dat niet iedereen digitaal mee is, werken we ook een eengemaakt mobiliteitskaart uit, die we integreren in de Antwerpse gebruikerskaart, de pAs.
14. Slim naar Antwerpen wordt verder uitgerold. We zetten in op de modal shift via de werkgeversaanpak, communicatiecampagnes, de multimodale routeplanner, marktplaats voor mobiliteit en flankerende initiatieven.
15. De stad selecteert overstappunten en bouwt deze verder uit in samenspraak met zijn mobiliteitspartners. Superschakels waar vlot van vervoersmodus gewisseld kan worden, worden herkenbaar en comfortabel aangelegd, zodat je veilig en kwalitatief kan overstappen. Dit kunnen park-and-rides zijn, carpoolparkings voor auto en fiets of treinstations met parking voor auto en fiets.
16. We ontbussen de stad maximaal door streeklijnen zo veel mogelijk te beperken tot eindpunten van trams, (pre)metro en treinstations.
17. We zetten verder in op park-and-rides, park-and-bikes en park-and-walks voor pendelaars en bezoekers van de stad. We passen de bestaande parkings in de binnenstad aan in functie van elektrische auto's, deelsystemen en de nood aan fietsenstallingen.
18. De leefbaarheid van het Kiel krijgt een boost: de Jan De Vostunnel mondt uit in een slankere en groenere verkeersknoop voor de Kennedytunnel. De Singel wordt verlegd achter het Vlinderpaleis. En het Station Zuid wordt een volwaardig mobiliteitsknooppunt.
19. De Turnhoutsebaan ondergaat een metamorfose. De hoofdmoot van het openbaar vervoer intra muros gaat ondergronds en er komt plaats vrij voor een breed en veilig fietspad met vergroening van het straatbeeld. We herbekijken de parkeerfunctionaliteit maar behouden maximaal de parkeercapaciteit. We doen dit in nauw overleg met alle betrokken actoren.
20. In het kader van de ontbussing van onze stad werken we op termijn aan busterminals, bijvoorbeeld op het mobiliteitsknooppunt Schijnpoort en de Havanasite, waar we specifiek de private internationale buslijnen naar afleiden. In de tussentijd zoeken we in overleg met de actoren naar bruikbare oplossingen.
21. We dringen bij De Lijn aan op latere en vroegere dienstverlening in het weekend, specifiek op het 's nachts openhouden van het premetronetwerk. We gaan in dialoog met de taxisector om een aantrekkelijker aanbod in functie van het nachtleven mogelijk te maken.
22. We breiden het netwerk van oplaadpunten voor elektrische voertuigen verder uit. Daarnaast onderzoeken we ook we een netwerk van installaties voor duurzame brandstoffen, zoals CNG en waterstof, kunnen realiseren, zodat het gebruik ervan wordt gestimuleerd.

23. De afbouw van verkeerslichten, zeker in de zones 30, gaat verder. Op plaatsen waar deze niet noodzakelijk zijn en waar het veilig is om ze te verwijderen, worden ze uitgeschakeld.

VOETGANGERS EN FIETSERS

24. Antwerpen wordt een wandelstad waarbij je zonder onderbreking van het Centraal Station naar het Steen kan wandelen. De hele 16de-eeuwse stad wordt wandelvriendelijk gebied.
25. Het voetgangersgebied wordt uitgerust met digitale verkeersborden die fietsers bij drukte aanmanen af te stappen of een andere route te nemen, om het wandelgemak te verbeteren.
26. Straten worden maximaal fietsvriendelijk heraangelegd zodat er geen enkele reden meer is om op het voetpad te fietsen.
27. In de Smart Zone wordt geëxperimenteerd met slimme verkeerslichten die een langere oversteektijd geven voor minder mobiele voetgangers. Na evaluatie rollen we dit geleidelijk uit in heel de stad.
28. Verkeerslichten worden uitgerust met wachtlichtjes. Zo weet de wandelaar hoe lang hij nog moet wachten alvorens hij groen licht krijgt.
29. Waar mogelijk willen we diagonaal oversteken voor voetgangers invoeren. Dit biedt een oplossing voor lange wachttijden aan verschillende verkeerslichten aan complexe kruispunten met meerdere takken.
30. We maken een stap-app om mensen te stimuleren om meer te wandelen in de stad. Net zoals bij de RingRing-app willen we voetgangers gewandelde kilometers laten omruilen voor een aanbieding of kortingen bij deelnemende lokale handelaars. Deze app brengt ook de drukke wandelroutes in beeld en op basis van input van gebruikers kunnen we moeilijke plekken detecteren.
31. Op de drukke voetgangersroutes worden banken of zitelementen geplaatst als rustpunt voor mensen die minder goed te been zijn. We doen dit in overleg met de Werkgroep Antwerpen Toegankelijk (WAT).
32. Een toegankelijke stad is een stad waar iedereen gelijkwaardig toegang heeft tot de gebouwen, de publieke ruimte, dienstverlening en communicatie. Iedereen kan er comfortabel, kwaliteitsvol wonen, leren, werken, dagelijkse activiteiten uitvoeren, zich verplaatsen en ontspannen. Ook inwoners met een zichtbare of onzichtbare beperking. Wij wensen daarom met Antwerpen het Vlaams toegankelijkheidscharter van 'Inter' te ondertekenen. We werken hiervoor samen met de Werkgroep Antwerpen Toegankelijk.
33. We willen dat de publieke ruimte volgens de Universele Ontwerprichtlijnen wordt getekend en aangelegd ('Universal Design'). Dat is de beste garantie om aantrekkelijke vormgeving te doen samengaan met praktisch gebruik voor iedereen. Alle betrokken stadsambtenaren krijgen daartoe de gepaste opleiding.

34. Om de voetpaden vrij te houden voor de voetgangers en de verrommeling van het openbaar domein tegen te gaan, worden de afzetzones voor free floating deelsystemen (fietsen, steps e.d.) strakker afgebakend.
35. We zetten in op trage wegen. Dat zijn wegen die uitsluitend of grotendeels gebruikt worden door voetgangers en fietsers. Het gaat dan niet alleen om geschikte voetpaden, maar ook om voetwegen, erfdienstbaarheden en kerkwegels die vaak een natuurlijke verbinding vormen voor voetgangers. We waken erover dat nieuwe ontwikkelingen gewaardeerde voet- en fietsdoorgangen in ere laten.
36. Samen met de provincie en het Vlaams Fietsfonds werken we verder aan het veilig Antwerps functioneel fietsnetwerk en realiseren we extra fietsostrades naar en rond de stad. Zo werken we verder aan het wegwerken van missing links in de bestaande fietsostrades en komen er nieuwe langs de spoorweg naar Lier, langs het Albertkanaal, langs de E313, langs de Havenweg (A12 Noord) of de Noorderlaan, het traject Ekeren – Noorderlaan, langs de A102 ... Met de Oosterweelverbinding wordt, naast kilometers nieuw fietspad, ook een nieuwe fietstunnel aangelegd.
37. Net zoals er publieke parkings voor auto's zijn op drukke plaatsen komen er ook meer grote, beveiligde publieke parkings voor (elektrische) fietsen. Zeker op drukke plaatsen in de stad, zoals aan de Zuiderdokken, Teniersplaats, Groenplaats,... In de uitrol van de buurtparkings wordt ook fietscapaciteit meegenomen.
38. We promoten fiets as a service, het gebruik van huursystemen inclusief onderhoud, om het gebruik van de fiets als vervoermiddel te stimuleren.
39. We ontwikkelen een gebruiksvriendelijker digitaal systeem om schade aan het openbaar domein of gevaarlijke verkeerssituaties bij de stad te melden.

OPENBAAR VERVOER, TAXI EN TRANSPORT

40. We dringen aan op het optrekken van de voorstadsbediening van de NMBS, in het bijzonder de Scheldekruisende lijnen.
41. We dringen bij de NMBS aan op:
  - Een incheckbalie voor de nationale luchthaven in het Centraal Station.
  - Het Centraal Station als halte voor de Eurostar.
  - Een volwaardig A-GEN met stations die worden uitgebouwd tot multimodale overstapplaatsen. In de districten en rondom de stad worden ook de toeleidende stations, zoals Hoboken-Polder, Ekeren, Mariaburg, Noorderkempen, Hemiksem ... verder uitgebouwd met goede parkings en toegankelijke perrons.
42. De Waterbus verbindt het stadscentrum met de haven, net zoals met de steden, districten en gemeenten langs de Schelde en het Albertkanaal. De uitbreiding wordt doelgericht bekeken in functie van de modal shift van woon-werkverkeer. Comfortabele pontons worden ingericht aan knooppunten langs de rivier en het kanaal.
43. We verwachten van de Vlaamse overheid dat de veerdienst tussen Linker- en Rechteroever permanent wordt.

44. Samen met bestaande spelers en het Havenbedrijf werken we aan de versterking van de collectieve vervoerssystemen voor woon-werkverkeer in het Havengebied.
45. Na een pilootproject worden autonome shuttles ingezet in de stad, om aan te sluiten op het openbaarvervoersnet en het overstapmodel te versterken. We starten met het noord-zuidtraject op de Scheldekaaien en een lus op linkeroever.
46. We zorgen voor voldoende taxi's en taxistandplaatsen aan overstappunten, laadinfrastructuur voor elektrische taxi's, realtime-informatie over de beschikbaarheid, handhaving op het taxireglement en gaan voor gedeeld gebruik van een taxi. We verplichten taxibedrijven om tegen 2025 volledig over te schakelen naar duurzame taxi's en we moedigen hen aan om hun taxi's zo uit te rusten dat fietsen kunnen worden vervoerd.
47. Taxidiensten zijn welkom op voorwaarde dat ze voldoen aan de geldende regelgeving zoals onder meer eerlijke concurrentie en sociale wetgeving.
48. We creëren mogelijkheden om stadsdistributiecentra op te zetten in de rand van de stad, bijvoorbeeld op BlueGate en het Mexico-eiland. Zo verlagen we de emissies en verkeersveiligheidsrisico's in het centrum. We moedigen de transportsector aan om te bundelen en te verduurzamen.
49. De luchthaven legt de focus op zakenvluchten, waarbij gebruik gemaakt wordt van narrow body-vliegtuigen. De stad kijkt er op toe dat de exploitatie strikt binnen de huidige milieuvergunningen en in de beste verstandhouding met de omwonenden blijft.

AUTO

50. Doordat meer mensen alternatieven ter beschikking krijgen, kan het aantal autoverplaatsingen in de stad verder dalen. Zo vermindert de claim van de auto op het openbaar domein, ten voordele van de levenskwaliteit.
51. Parkeren op eigen terrein (POET) blijft het credo bij de bouw van nieuwe of vernieuwde gebouwen om te verhinderen dat de parkeerdruk hiervan wordt afgewenteld op het openbaar domein. We leggen hierbij een geobjectieerde parkeernorm op, om het openbaar domein geleidelijk te vrijwaren van geparkeerde auto's. De parkeernorm wordt periodiek geëvalueerd in functie van een wijzigend stads- en buurtbeeld. Waar het niet mogelijk is om inpandige parkeerplaatsen op het eigen terrein te voorzien, kan deze in de buurt inpandig worden gerealiseerd.
52. Met de inkomsten van het buurtparkingfonds kunnen we investeren in kwalitatieve en veilige buurtparkings (voor auto, moto en fiets) in de verschillende buurten van de stad. We focussen daarbij vooral op plaatsen met een hoge parkeerdruk.
53. We stellen een nieuwe parkeerbalans per buurt op. Daarin zitten inbegrepen de parkeerplaatsen op openbaar domein, in buurtparkings en in publieke parkings. Deze legislatuur zetten we in op het verschuiven van straatparkeren naar inpandig parkeren (in buurtparkings en publieke parkings). Daardoor kan, vanaf het moment dat de parkeerdruk op het openbaar domein genormaliseerd is, het aantal parkeerplaatsen op het openbaar domein geleidelijk afnemen.

54. Daar waar er geen publieke parkings beschikbaar zijn, voeren we een pre-paid systeem in voor mensen die (tijdelijk) werken in het betrokken gebied.
55. De stad bemiddelt om private parkeergelegenheden, zoals parkings van supermarkten, banken en overheden, ter beschikking te stellen van bewoners.
56. Het slimme parkeergeleidingssysteem wordt verder uitgebouwd, ook buiten de Singel, om bezoekers uit de stad rechtstreeks naar de verschillende park-and-rides en publieke parkings te brengen. Ook in winkelkernen in de districten zorgen we voor meer parkeergeleiding.
57. We zorgen ervoor dat mensen eenvoudig bewonerskaarten en andere parkeervergunningen kunnen aanvragen via een digitaal loket. Parkeergeld betalen moet eenvoudig kunnen via elektronische en digitale betaalsystemen. We gaan controles op fout parkeren en niet-betalen uitvoeren met behulp van scanwagens of –brommers, die ook voor andere vormen van toezicht worden ingezet.
58. Bewoners worden aangemoedigd om hun (tweede) bewonerskaart en auto in te leveren. De stad zorgt voor een stimulans via een tegemoetkoming voor een plaats in een buurtparking en/of een tegemoetkoming in een MaaS-abonnement.
59. Parkeerplaatsen voor mensen met een beperking worden uitgerust met het bord “Neem je mijn parkeerplaats, neem dan ook mijn handicap”. We zorgen ervoor dat er voldoende parkeerplaatsen voor mensen met een beperking aanwezig en beschikbaar zijn. De scherpere controle op valse parkeerkaarten wordt doorgezet.

LEEFMILIEU

60. De stad streeft ernaar een voortrekkers- en voorbeeldrol te spelen als het gaat over duurzaamheid. Het patrimonium, de vloot en de werking van de stad worden hierop afgestemd.
61. Antwerpen is de regio bij uitstek waar warmtenetten een bron kunnen zijn van duurzame energie op een rendabele manier. We inventariseren stadsbreed de mogelijke bronnen en afnemers van restwarmte en maken een plan op om die te ontsluiten. Samen met het Havenbedrijf betrekken we de havenbedrijven bij een strategisch plan om het grote reservoir aan restwarmte dat zich daar bevindt, te koppelen aan het warmtenet. We rekenen op Fluvius om dit te realiseren.
62. In het kader van de ISVAG-site wachten we de beslissing van de Vlaamse regering over de omgevingsvergunning af teneinde een beslissing te nemen. We moedigen ISVAG en de omliggende afvalintercommunales aan om een geografisch optimale werking op te zetten om onnodige verkeersstromen te vermijden.
63. We voeren ons beleid met betrekking tot groendaken en verticaal groen verder uit. Bij elke stadsvernieuwing zullen de aspecten waterbuffering en infiltratie worden meegenomen in de opmaak van de plannen.
64. Wateropvang zal een heel belangrijke rol spelen in de toekomst, zowel op publiek als privaat domein. In het kader van klimaatadaptatie en -mitigatie wordt bijvoorbeeld

een collectief watersysteem aangelegd op het bedrijventerrein Ter Beke in Wilrijk, waardoor het Ferrarisbos wordt bewaard en ingeschakeld als waterbuffer.

65. Innovatieve oplossingen helpen de stad zich voor te bereiden op het veranderende klimaat. Stadslab2050 brengt de stedelijke partners, bedrijven, civiele spelers en academische partners samen om oplossingen te ontwikkelen.
66. We stimuleren en informeren onze burgers en bedrijven over de beste manieren om energiezuinig te werken. Inwoners kunnen in het EcoHuis/Woonkantoor terecht voor advies over ecologisch (ver)bouwen en wonen in de stad
67. Antwerpen is de Vlaamse pionier van de LEZ. Deze zal volgens de Vlaamse regelgeving verstrengd worden in 2020. We voeren een uitgebreide informatiecampagne om binnen- en buitenlandse gebruikers tijdig van de wijzigingen op de hoogte te brengen.
68. De verstrenging van de LEZ door de Vlaamse regelgeving zal tegen 2030 automatisch leiden tot een ontdieseling van de stad. Ook voor benzinewagens volgen we de verstrenging van de normen die Vlaanderen oplegt.
69. In de opbouw naar de ontdieseling promoten we alternatieve drijfkracht: CNG, waterstof, elektriciteit,...
70. Het aanbod aan walstroom breiden we steeds verder uit in samenwerking met het Havenbedrijf. Aan het nieuwe Scheldeponton maken we gebruik van walstroom of andere innovatieve technieken om de emissies van schepen te verminderen.
71. De stad ondersteunt de haven in haar versnelde transitie naar duurzame energie en lagere emissies van schadelijke stoffen, zowel voor de industrie als de scheepvaart. Samen met de havenbedrijven stellen we ambitieuze maar haalbare doelstellingen op en werken we stimulerende en sanctionerende maatregelen verder uit.
72. Samen met de districten en de Vlaamse overheid voeren we geluidsmilderende maatregelen in waar die het meest effect hebben. We realiseren deze maatregelen in co-financiering.
73. Het proefproject met geluidsmilderende asfaltmengsels is succesvol afgesloten. Samen met de districten werken we de lijst af van de meest geluidsgevoelige straten en pleinen en nemen we die onder handen om geluidsoverlast te beperken.
74. Bij aanbestedingen geven we de voorkeur aan duurzame materialen die optimaal zijn voor (her)gebruik en onderhoud.
75. In bestekken en vergunningen nemen we duurzaamheidscriteria op voor de uitvoering en leggen we maatregelen op die stof, modder en foutieve bemaling moeten tegengaan. Deze maatregelen worden nauwgezet gehandhaafd.
76. We maken de stad weerbaar tegen klimaatverandering. De belangrijkste maatregel is het Sigmaplan dat de stad beschermt tegen overstromingen. Dat wordt verder uitgevoerd op Linker- en Rechteroever.

LEEFBAAR EN DUURZAAM OPENBAAR DOMEIN

77. We ontharden structureel niet-functionele verharde ruimtes op straten en pleinen en zetten in op vergroening in functie van infiltratie en verkoeling. We laten hemelwater maximaal infiltreren om de grondwaterstand te herstellen. We nemen generieke maatregelen zoals het ontkoppelen van regenwater, tuinstraten, wadi's, groendaken,... Door de uitvoering van dit waterplan maken we van Antwerpen een waterrobuuste stad. We zetten in op infiltratie en buffering.
78. We onderzoeken alle manieren om oppervlakte- en grondwater nuttig te gebruiken. Bijvoorbeeld de mogelijkheden om via leidingen het water van het Schijn langs het hoger gelegen spoor en het ondergrondse netwerk van premetro naar het centrum van de stad te leiden. Door een betere benutting van het water van het Schijn zorgen we voor extra watervoorziening voor parken, vijvers of fontein in de stad zonder kostbaar drinkwater te verspillen.
79. Via gebruik van oppervlakte- of grondwater brengen we opnieuw water in de vijver van het Stadspark. We doen dit op een manier waarop de omliggende straten en wijken hier voordeel uit kunnen halen.
80. We zetten volop in op meer groen en water in het publiek domein door het opstellen van een vergroeningsplan voor de stad waarbij de nadruk ligt op meer bomen bij elke heraanleg. Maar ook de "witte plekken" in de stad worden opgezocht waar plaats is voor bos- en parkontwikkeling.
81. Het beeldkwaliteitsplan historische stad wordt verder uitgerold met de heraanleg van de Schoenmarkt, de Meirbrug, de Huidevettersstraat, de Oudaan, de Wapper, de Hoogstraat... De Groenplaats zal zijn naam alle eer aandoen en vergroenen. Het plein wordt opnieuw een ontmoetingsplek voor de Antwerpenaar. De verkeerssituatie in de aanpalende straten wordt verbeterd en de toegankelijkheid en veiligheid van het premetrostation wordt in samenwerking met De Lijn verhoogd.
82. Verschillende pleinen in de districtskernen worden vergroend tot ruimtes waar het aangenaam toeven is.
83. Aan de hand van een grondige screening, optimaliseren we de inrichting van het Koningin Astridplein en zorgen we voor een veilige, aantrekkelijke en kwalitatieve stationsomgeving.
84. We rollen het lichtplan versneld verder uit met de nadruk op onze iconische locaties zoals het Centraal Station en het operagebouw en zetten in op energiezuinige LED-verlichting voor openbare verlichting van straten en gebouwen.
85. Voor sneeuw- en ijzelbestrijding wordt een gedetailleerd actieplan opgemaakt per weertype, zowel voor de preventieve aanpak als voor de algemene bestrijding bij sneeuwval. De stedelijke diensten zijn hierbij flexibel en sturen 24/7 bij. Indien nodig worden straten meerdere keren gestrooid waarbij de prioritaire fietspaden en wegen eerst aan bod komen. Burgers en handelaars worden nog sterker op hun verantwoordelijkheid gewezen om hun voetpad vrij te maken.
86. We onderzoeken hoe we via het reglementair kader tot een betere beeldkwaliteit op het openbaar domein voor steigerdoeken en reclame-opstellingen kunnen komen.

87. We bekijken met de nutsmaatschappijen hoe we de inplanting van nutskasten meer in overeenstemming kunnen brengen met de Universele Ontwerprichtlijnen.
88. De stad en districten besteden extra aandacht aan het snel, kwalitatief en efficiënt uitvoeren van geplande werken. Daarvoor is het nodig dat AWV, De Lijn, de telecomoperatoren en de nutsbedrijven beter communiceren en coördineren met stad en districten.
89. We zien er strikt op toe dat nutsmaatschappijen straten niet om de haverklap opengooien en dat ze de straten en stoepen na hun werken meteen definitief herstellen. De stad legt een Tegelbank aan zodat bij nieuwe aansluitingen of werken aan de nutsleidingen, de originele betegeling kan worden hersteld en stoepen niet langer hersteld worden met minderwaardige materialen. Er wordt meer gewerkt met gestandaardiseerde materialen.
90. Het is onze ambitie om leidingcollectoren aan te leggen om alle ondergrondse nutsvoorzieningen te bundelen.
91. We maken werk van een vereenvoudigde procedure om werfvergunningen en tijdelijke parkeerverbodsbornen aan te vragen.

2. VEILIGE STAD

Veiligheid is een basisrecht. Daarom werken we aan een echte cultuur van veiligheid bij alle Antwerpenaren en een integrale aanpak die het hele spectrum van criminaliteit en overlast bestrijkt. De Antwerpenaren zijn elkaars beste partners als het gaat over een veilige stad.

De criminaliteit moet nog verder structureel naar beneden. Antwerpen moet de veiligste grootstad van het land blijven. Een veiligheidscultuur is een kwestie van wederzijds respect. Respect van burgers tegenover elkaar, van de politie tegenover de burger en van burgers tegenover de politie. Correct optreden, maximale aanspreekbaarheid en een professioneel onthaal worden binnen het hele politiekorps meer dan ooit vooropgesteld.

Sluikstorten omdat de straatveger het nadien toch opruimt, is een gebrek aan respect voor het werk dat deze mensen dagelijks verrichten. Het is ook een gebrek aan respect voor de medeburger en de buurt. Dat is onaanvaardbaar.

Veiligheidscultuur is ook verkeersveiligheidscultuur. De verkeersregels en de andere weggebruikers worden gerespecteerd. Het is aan de overheid om de regels vast te stellen en ze te handhaven, maar het is aan de weggebruiker zélf om ze met veel respect voor elkaar toe te passen. Verkeersveiligheid is een gedeelde verantwoordelijkheid. Het primaire doel is om de ongevallen met doden of zware letsels sterk terug te dringen. Daarnaast verhogen we ook het verkeersveiligheidsgevoel.

Het verkeersveiligheidsbeleid is opgebouwd uit de 4 E's:

- **Engineering**, waarbij we streven naar een veilige inrichting van het openbaar domein. Veiligheid is de eerste toetssteen bij elk nieuw infrastructuurproject. Een tweede onderdeel is voertuigontwikkeling, waarbij we alle beschikbare mogelijkheden en technologische innovatie maximaal inzetten om voertuigen veiliger te maken.
- **Education**, ofwel opleiding en sensibilisering, waarbij we ons in de eerste plaats richten op het geven van verkeersopleidingen aan jonge weggebruikers. Ook meer ervaren weggebruikers worden geïnformeerd en gesensibiliseerd.
- **Enforcement**, ofwel handhaving en wetgeving, waarbij we als stad inzetten op het volgen en het afdwingen van de verkeersregels.
- **Engagement**, ofwel respect voor de verkeersregels door de weggebruiker.

POLITIE

92. De wijkwerking is voldoende in aantal maar nog te onbekend. Daarom promoot de politie actief de spreekuren in de nieuwe wijkkantoren of betere, nieuwe contactmogelijkheden van de wijkwerking en versterkt ze de relatie tussen de wijkagenten en de burgers in hun wijken.
93. De politie onderzoekt in welke mate de wijkwerking zich niet meer per combi verplaatst maar per fiets, te voet of met kleinere, elektrische voertuigen die beter geschikt zijn voor een stedelijke omgeving en bijdragen tot de aanspreekbaarheid van de politiemensen.

94. We onderzoeken de geleidelijke elektrificatie van het voertuigenpark van de politie.
95. De gecentraliseerde politiewerking voor de interventiediensten wordt nog verder verfijnd en bijgestuurd indien nodig, in functie van klantvriendelijkheid, aanspreekbaarheid en een efficiënter optreden van de politie.
96. In functie van het opleveren van het nieuwe mastergebouw van de politie worden het kantorennet en de openingsuren geëvalueerd, met het oog op klantvriendelijkheid.
97. De politie wordt door betere en gerichte, eigen rekrutering steeds meer een afspiegeling van de Antwerpse stadsgemeenschap en bouwt zo meer vertrouwen op in alle lagen van de bevolking en de verschillende Antwerpse gemeenschappen. In haar rekruteringsbeleid kiest de politie voor het ontplooiën van talent, ongeacht afkomst, geslacht, geaardheid of persoonlijke levensbeschouwingen.
98. De werking van de Snelle Respons Teams (SRT) wordt verder uitgebouwd.
99. De politie werkt aan een professionalisering van het onthaal, met het oog op betere dienstverlening en aanspreekbaarheid voor de Antwerpenaar.
100. De politie werkt beleidsmatig aan een vlotte melding en een goede behandeling van interne en externe klachten over integriteit, racisme, discriminatie en antisemitisme.
101. Het werk van politiemensen wordt, waar relevant, georganiseerd en beoordeeld op basis van KPI's.
102. De politie verbetert de professionele integriteitstraining voor alle medewerkers, gericht op een blijvende correcte werkhouding.
103. De politie lanceert een actieplan rond professioneel profileren. De politie onderzoekt daarbij verschillende initiatieven op het vlak van bewustwording, opleidingen en verduidelijking van richtlijnen, gericht op correcte identiteitscontroles en de naleving daarvan. Daarnaast wordt aan benchmarking gedaan rond het in kaart brengen van het fenomeen etnisch profileren.
104. Op risicovolle plaatsen zoals rondom Joodse instellingen en op drukbezochte locaties, voorzien we een duurzaam, verhoogd veiligheidstoezicht zolang er sprake is van een verhoogd dreigingsniveau. Daarbij hebben militairen een welomschreven functie.
105. In de strijd tegen zware criminaliteit en terreur werkt de politie maximaal samen met de federale diensten met de focus op informatie-uitwisseling. Daarnaast moet de politie beschikken over de middelen om via digitale kanalen zoals GPS-tracking, internet, dark web en observatieapparatuur, extremisme en mogelijke terreur op te sporen en op te volgen. De politie streeft naar samenwerking met de civiele samenleving.
106. We blijven strijden tegen gewelddadige radicalisering en extremisme. Radicalisering is zowel een maatschappelijk als een veiligheidsprobleem en vereist een doorgedreven integrale aanpak waarbij alle betrokken partners (politie, welzijn, onderwijs, ...) ten volle hun verantwoordelijkheid opnemen. Individuele dossiers worden opgevolgd via de Lokale Integrale Veiligheidscel (LIVC). Daarnaast zetten we verder in op een volwaardige groepsgerichte aanpak.

107. We hanteren een absolute nultolerantie voor oproepen tot haat en geweld. Locaties of organisaties die hun een forum bieden, worden zonder pardon gesloten en, indien mogelijk, met alle gerechtelijke middelen vervolgd.
108. We breiden het cameranetwerk aanzienlijk uit tegen 2024. De uitbreiding vindt vooral plaats buiten de Ring, om te komen tot een derde veiligheidsschild met ANPR, onder meer tegen rondtrekkende daderbendes.
109. We gebruiken slimme camera's ook voor verkeersveiligheid, bijvoorbeeld voor het bewaken van (zwarte) kruispunten, voor het handhaven van tonnageverboden en andere verkeersovertredingen, en voor urgente medische tussenkomsten bij verkeersongevallen. Indien nodig dringen we aan op aangepaste regelgeving.
110. We gebruiken bodycams om politie, parkeerwachters, hulp- en toezichtsdiensten te beschermen, maar ook om te waken over de klantvriendelijkheid en integriteit van alle medewerkers.
111. Voertuigen van stedelijke diensten, politie en brandweer worden uitgerust met dashcams. Op die manier wordt de pakkans bij alle mogelijke overtredingen gevoelig verhoogd.
112. We blijven de BINs (BuurtInformatieNetwerken) uitbreiden, benutten en ondersteunen, waarbij we de nieuwste technologische mogelijkheden blijven integreren.
113. We zetten drones in ter versterking van de hulpdiensten zodat deze nog sneller en efficiënter kunnen tussenkomen, bijvoorbeeld om branden te beheersen, voortvluchtigen op te sporen, verdachte situaties te monitoren, toezicht te houden tijdens massa-evenementen, als eerste ter plaatse te zijn bij een ongeval, metingen en vaststellingen te doen of een defibrillator te brengen in noodsituaties.
114. Het privaat of commercieel gebruik van drones boven woongebieden wordt aan strikte voorwaarden onderworpen en gehandhaafd. Antwerpenaren worden geïnformeerd dat ze overlast kunnen melden aan de politie.
115. We evolueren van informatie- naar intelligence-gestuurd politie- en toezichtswerk. Politie mensen en toezichters maken gebruik van de beschikbare informatiestromen, zoals de registratie van gsm-signalen, sluikstortcijfers, cijfers van nutsmaatschappijen over energie- en waterverbruik en verkeersbewegingen om criminelen en overlastplegers te betrappen, alle vormen van fraude tegen te gaan en de veiligheid te verhogen.
116. De politie bestrijdt cybercriminaliteit en stalking, intimidatie en pesterijen via internet en sociale media. We moedigen slachtoffers aan om aangifte te doen, de politie speelt hierbij een ondersteunde rol.

VEILIGHEID IS LEEFBAARHEID

117. We versterken het flexibele, eengemaakte stadstoezicht dat dag en nacht sluikstort, huisjesmelkerij, bouwovertredingen en GAS-inbreuken aanpakt en passend bestraft. Het toezicht werkt geïntegreerd en maakt optimaal gebruik van digitale technologie.

118. We voorzien de klok rond in toezicht en handhaving. Binnen de 24 uur moet sluikestort in principe opgeruimd zijn. Het aantal mobiele camera's wordt uitgebreid voor hotspots en plaatsen waar kordaat moet worden opgetreden tegen overlast of sluikestort.
119. Alle vormen van sluikestorten worden bestraft. Ook het weggooien van peuken en kauwgum, het niet opruimen van hondenpoep of het aanbrenge van niet toegelaten graffiti. Ook organisatoren van evenementen die hun signalisatie laten hangen, worden bestraft.
120. Sluikestorters die herhaaldelijk betrapt worden, krijgen niet alleen een geldboete maar draaien ook op voor de kosten verbonden aan de verwijdering van hun afval.
121. We kiezen bij hardnekkig sluikestorten systematisch voor gemeenschapsdienst zodat overtreders geresponsabiliseerd worden. Behoudens overmacht leidt weigering van die gemeenschapsdienst tot een hogere geldboete.
122. We willen gemeenschapsdienst voor sluikestorters verplicht maken en dringen bij de federale overheid aan op een wijziging van de GAS-wet om dat mogelijk te maken.
123. We onderzoeken of we sluikestorters die beboet worden, kunnen verplichten om bovenop de boete 25 euro op hun sorteerpas te laden, dan wel een deel van de boete op de sorteerpas te zetten of met dat geld de nodige vuilniszakken aan te schaffen.
124. We voeren Stadsmariniers in die net als in Rotterdam veiligheidsproblemen en veiligheidsrisico's opsporen en oplossen. De stadsmariniers hebben de bevoegdheid en de middelen om oplossingen door te duwen. Zij brengen mensen en diensten samen om leefbaarheids- en veiligheidsproblemen structureel op te lossen. Ze worden rechtstreeks aangestuurd door de burgemeester. Wie "nee" zegt tegen de stadsmarinier, zegt "nee" tegen de burgemeester.
125. De Stadsmariniers werken zoveel mogelijk op locatie, ze zijn aanspreekbaar voor bewoners en handelaars, ze kennen de buurt door en door en ze staan in nauw contact met het districtsbestuur.
126. De eerste Stadsmariniers komen in de wijken waar Area2020 en de wijkwerking op maat verder worden uitgerold. Wanneer hun aanpak vruchten afwerpt, komen ook andere wijken in aanmerking.
127. Burgers kunnen actief meewerken aan een veiligere stad. Daarom zullen we – zodra wettelijk mogelijk – goed voorbereide, opgeleide en uitgeruste vrijwilligers inschakelen in onze veiligheidsaanpak. Ze kunnen de politie, onder begeleiding, in welbepaalde taken ondersteunen.
128. Bij de strijd tegen woninginbraken wordt preventie dé prioriteit. Om inbraken te voorkomen, leggen we in de bouwcode preventiemaatregelen op bij nieuwbouw, bij sociale woningen en bij grondige verbouwingen. Dat kan gaan over de keuze van de sloten, de ramen en de rolluiken of over het installeren van een alarmsysteem op maat.
129. Door de ruimtelijke veiligheidstoets uit te breiden maken we de leefomgeving van de Antwerpenaar veiliger en aangenamer en doen we aan structurele overlastpreventie.
130. We hanteren een nultolerantie voor geweld tegen hulpverleners, ordediensten en medewerkers van de stad. Voor stadsgebouwen en medewerkers met een risicofunctie

voorzien we een integrale aanpak. Stadsmedewerkers krijgen een opleiding in adequaat en weerbaar omgaan met agressie.

131. Stad, politie, de uitgaanssector en de taxisector werken nauw samen aan een veilig uitgaansleven. We stellen convenanten op waarin we aan uitbaters vragen we om zelf de rust in de openbare ruimte te bewaren en systematisch problematische bezoekers te weren. Op basis van politievaststellingen kunnen problematische bezoekers een plaatsverbod opgelegd krijgen. Uitbaters die zo'n convenant afsluiten, krijgen een Safe Party Label.
132. We vinden het onaanvaardbaar dat iemand zich in Antwerpen onveilig voelt door seksuele intimidatie of homofobie. Bij de bestrijding daarvan ligt de focus op vrouwen, holebi's en transgenders. We tolereren naroeppen en seksueel getinte of denigrerende opmerkingen op straat of elders niet. We bestraffen dit met boetes en cursussen over respectvol omgaan met medeburgers. Sensibiliseringsacties worden verdergezet en drempels voor het indienen van klachten over homofobie en seksuele intimidatie worden verder verlaagd.
133. De strijd tegen intrafamiliaal geweld, seksueel geweld, partnergeweld en eergerelateerd geweld blijft een prioriteit voor politie, stad en hulpverleners. Het gaat vaak om verdoken geweld waarbij slachtoffers het gevoel hebben geen kant op te kunnen. Met de oprichting van het Family Justice Center 'Veilig Thuis' doorbraken we een hardnekkig taboe. Het is een plaats waar slachtoffers en daders behandeld en begeleid worden. Doordat alle hulpverlening onder één dak zit, voelen slachtoffers zich gesterkt in iedere stap die ze wensen te nemen. Lichamelijke en psychische zorg zijn vanzelfsprekend, maar ook juridische opties worden er aangereikt in een correct gestoffeerd dossier. We dringen ook aan bij de procureur voor een snelle uithuisplaatsing van de dader via de procureur des Konings en implementeren de federaal uitgewerkte 'stalkingsapp' in de politionele werking. Deze app plaatst slachtoffer en politie in onmiddellijke verbinding en geeft de locatie van het slachtoffer weer.
134. Het Zorgcentrum na seksueel geweld garandeert optimale lichamelijke en psychologische zorg voor slachtoffers op één adres. Daarnaast zorgt het voor sterkere juridische dossiers tegen daders. Als stad investeren we op die manier in zorg en in veiligheid.
135. We hechten veel belang aan een goede nazorg voor slachtoffers van misdrijven. Belangrijk hierbij zijn flexibele beschikbaarheid, psychologische bijstand, empathie en het verstrekken van juiste informatie. Een ketenaanpak tussen politie en justitie zorgt ervoor dat burgers vanaf de aangifte op de hoogte worden gehouden van hun dossier, een contactpersoon hebben die hen informeert en die de afhandeling en eventuele overdracht naar justitie meldt, waarbij een nieuwe contactpersoon het dossier overneemt.
136. De politie en de stad zetten in op fenomenen zoals mensenhandel, prostitutie en loverboys. Er is een goede samenwerking met de hulpverlening en het parket om slachtoffers uit hun nefaste omstandigheden te halen. Ook over de landsgrenzen heen.
137. We volgen minderjarige veelplegers op met een ketenaanpak (Kompas+). Zo voorkomen we straffeloosheid maar geven we minderjarigen tegelijk nieuwe kansen in het leven.

138. We dringen bij Vlaanderen aan op een beveiligde inrichting voor minderjarige plegers, op stedelijk grondgebied. Uiteraard gaat de inplanting daarvan gepaard met overleg en indien nodig flankerende maatregelen voor de buurt. Op die manier wordt de capaciteit van de bestaande gesloten instellingen beter benut voor zwaardere profielen. De nabijheid van een instelling voor plegers met een minder zwaar profiel verhoogt de kans op een succesvolle aanpak.
139. De aanpak van agressieve vormen van bedelarij zetten we onverminderd voort. Bedelaars die mensen aanklampen, kinderen uitsturen of een handicap gebruiken of veinzen om medelijden op te wekken en/of deel uitmaken van malafide netwerken kunnen we niet tolereren. Bedelaars die deel uitmaken van een crimineel netwerk van mensenhandelaars worden opgepakt en de inkomsten worden in beslag genomen.

DRUGS EN ONDERMIJNENDE CRIMINALITEIT

140. Met het Stroomplan schakelen de stad, de lokale en federale politie, justitie, de sociale inspectiediensten, de fiscus en de douane een versnelling hoger in de strijd tegen georganiseerde drugsbendes en de internationale drugstrafiek.
141. Het Stroomplan werkt barrières en hindernissen weg. We versterken de banden met partners in binnen- en buitenland en brengen bevoegde diensten én hun informatie bij elkaar in het KALI-team.
142. Straatdealers en drugscafés blijven we aanpakken en we dringen de gerelateerde criminaliteit door dealers en gebruikers verder terug, in alle wijken van de stad.
143. Minderjarigen en probleemgebruikers leiden we toe naar de best passende hulpverlening. Op tijd ingrijpen is cruciaal. Preventie van druggebruik gaat hand in hand met kennis over drugs. Daar zetten we op in. Chronische druggebruikers geven we een tweede kans op een menswaardiger leven. We dringen tegelijkertijd de overlast in de stad terug door hun leven terug op de rails te zetten.
144. We weven een sluitend, hoogtechnologisch cameranetwerk rond de stad en de haven.
145. Er wordt buitgericht gerechercheerd om de versmelting tussen onderwereld en legaal circuit bloot te leggen en zicht te krijgen op de verdachte financiële stromen in de stad. Bij alle betrokken diensten van justitie en politie moet de focus liggen op het maximaal recupereren van crimineel vermogen. De politie voert doorgedreven onderzoek om de criminele netwerken te ontmantelen.
146. Ook met bestuurlijk beleid bestrijden we criminele ondernemingen en ondermijnende criminaliteit. Malafide uitbaters van winkels of zaken die dienen als voedingsbodem of dekmantel voor mensenhandel, drugshandel en witwaspraktijken, worden streng gecontroleerd en aangepakt. We werken systematisch, gebied per gebied. Illegale handelszaken of verenigingen met een crimineel opzet worden gesloten. Wie op een eerlijke manier de kost wil verdienen, wordt daarentegen ten volle ondersteund.
147. We dringen bij de federale overheid verder aan op de uitbreiding van de wettelijke basis voor bestuurlijke handhaving door de stad.

- 148. We onderzoeken of de stad strengere moraliteitsvoorwaarden kan opleggen voor bijvoorbeeld het uitbaten van cafés, shishabars, handcarwashes, het bekomen van een taxivergunning, enzovoort. Dit om te vermijden dat bepaalde activiteiten steeds opnieuw door malafide figuren worden uitgeoefend.
- 149. We dringen aan op meer wettelijke instrumenten om gok- en wedkantoren maximaal uit de stad te weren.
- 150. Malafide goud- en juwelenwinkels worden met alle wettelijke instrumenten gecontroleerd en aangepakt.
- 151. We richten een Ondernijningsnetwerk op, samen met de gemeenten in de Antwerpse regio, om te voorkomen dat de georganiseerde misdaad en malafide zaken hun activiteiten gewoon verplaatsen net buiten de Antwerpse stadsgrenzen.

VEILIG OP WEG

- 152. Wanneer elke agent ook verkeersagent is, verlagen we de aanspreekdrempel en verbetert de verkeersveiligheid. De politie krijgt de opdracht om elke patrouille gevaarlijke verkeersovertredingen die ze onderweg tegenkomt, te laten verbaliseren.
- 153. We voeren de strijd tegen straatracen, illegale trouwstoeten en andere vormen van asociaal verkeersgedrag verder op. Op basis van permanente beeldvorming doet de politie aan slimme snelheidshandhaving. We zetten nog meer in op anonieme of niet-herkenbare politiepatrouilles.
- 154. De politie onderzoekt hoe de voertuigen van zware overtreeders en criminelen bestuurlijk in beslag kunnen worden genomen.
- 155. Met de districten is afgesproken om de Zones 30 verder infrastructureel in te richten om de snelheid af te dwingen. De stad gaat verder met het aanbrengen van herhalingsmarkeringen in de Zones 30.
- 156. Het verkeersveiligheidsbeleid volgt de versnelde verfietsing van Antwerpen. Zo voeren we het principe van “vierkant groen” in op de kruispunten die zich daartoe lenen.
- 157. Verschillende verkeersstromen worden zo veel mogelijk gescheiden om zo de verkeersveiligheid te verbeteren. Fiets- en voetpaden worden zo veel mogelijk veilig afgescheiden van de rijbaan. We werken verder (mee) aan de aanleg van verschillende fietsostrades, fietsstraten, fietsbruggen en fietstunnels. Op de Scheldekaaien tussen de Suikerrui en het Steenplein wordt het autoverkeer ondergronds gebracht om bovengronds een veilige voetgangerszone te creëren.
- 158. Kruisingen worden zo veel en zo snel mogelijk conflictvrij ingericht, conform de inrichtingsprincipes Netwerkvisie en Regel, opgemaakt met de Vlaamse Overheid.
- 159. Waar mogelijk wordt een teruggetrokken stopstreep voor voertuigen voorzien, eventueel gecombineerd met een fietstopstelstrook en voorstart voor fietsers om de zichtbaarheid te verbeteren. Ook het principe ‘rechtsaf voor rood’, met inbuigende fietspaden, wordt verder uitgewerkt. We onderzoeken of ‘rechtsaf door rood’ kan, enkel op plaatsen waar de verkeersveiligheid niet in het gedrang komt. Op de fietspaden voorzien we ook markeringen, zoals stopstrepen aan kruispunten en pijlen

die de rijrichting aanduiden. In straten buiten de zone 30 waar de fietser gemengd rijdt, worden fietssuggestiestroken aangebracht.

160. Verkeerslichten voor fietsers en voetgangers worden verder uitgerust met aftellichten om het wachten te verzachten. Fietslichten worden op ooghoogte van de fietser geplaatst.
161. Waar er nog conflicten overblijven, worden verkeerslichten uitgerust met oranje knipperlichten om automobilisten te waarschuwen voor conflicten met de kwetsbare weggebruikers.
162. Via slimme verkeerslichtenregelingen worden snelheidsregelende groene golven voor fietsers ingesteld.
163. Via wegmarkeringen maken we duidelijk waar de weggebruiker zich mag bevinden. Via het afstrepen van kruispunten wordt bijvoorbeeld duidelijk aangeduid dat er niet mag worden stilgestaan.
164. Op basis van lijst van zwarte punten en snelheidsmetingen, gaan we met de districten, het Vlaams Gewest en Havenbedrijf over tot een versnelde uitvoering van infrastructurele en technische maatregelen ter verbetering.
165. We evalueren het proefproject met venstertijden voor vrachtwagens in Borgerhout, passen het aan waar nodig en rollen het verder uit.
166. Zowel voor vrachtverkeer als voor beleving van winkels introduceren we vaste (vrachtwagen)routes doorheen de stad en op de invalswegen naar de stad. We zorgen voor zo weinig mogelijk rechtsafslaand verkeer, zodat dodehoekongevallen worden vermeden. Deze routes worden duidelijk in onze stedelijke routeplanner bewegwijzerd en ter beschikking gesteld. De transportfederaties worden hier nauw bij betrokken.
167. Bij alle werven vergund door de stad Antwerpen, leggen we verplichte aan- en afrijroutes op voor werfverkeer. De aannemer voorziet duidelijke en veilige omleidingen, zeker voor de kwetsbare weggebruiker. Indien de locatie van een werf het toelaat, leggen we in de bouwvergunning op om het transport over water te laten komen.
168. De stad blijft het goede voorbeeld geven en richt haar eigen voertuigen maximaal verkeersveilig in met dodehoekspiegels, sensoren en camera's, doorzichtige deuren, verlaagde voorruit van vrachtvoertuigen en fietsenvangers. We introduceren de intelligente snelheidsbegrenzer voor alle stedelijke voertuigen behalve de prioritaire voertuigen. Sensibiliserende boodschappen worden aangebracht op de flanken en de achterzijde van de voertuigen. In alle bestekken die in de markt gezet worden, waarbij transport nodig is, vraagt de stad de uitvoerders om veilige voertuigen te gebruiken. Daarnaast vragen we ook onze partners zoals De Lijn, de taxisector, leveranciers,... om hun voertuigen verkeersveilig in te richten naar het voorbeeld van de stedelijke vloot.
169. We investeren in veilige fietsroutes en veilige schoolomgevingen door schoolstraten in te richten, duidelijke markering en signalisatie aan te brengen en gemachtigde opzichters op te leiden. Drempels voor de invoering van schoolstraten worden weggewerkt. Schoolroutes en -omgevingen worden proactief gescreend op hun verkeersveiligheid. Waar nodig worden maatregelen genomen om de veiligheid te verhogen: verkeersbegeleidende ingrepen, conflictvrije kruispunten, betere fietspaden en extra toezicht, al dan niet door de politie. We breiden het project van de

schoolroutekaarten, die veilige schoolroutes, schoolstraten en speelweefselplannen in kaart brengen, uit naar alle districten.

170. We zorgen voor integraal toegankelijke mobiliteitsoplossingen. We investeren in de (rolstoel)toegankelijkheid van het openbare domein en van mobiliteit, uitvoering gevend aan het Charter “Naar een toegankelijke gemeente”. We sensibiliseren mensen om hieraan mee te werken, door hen er onder meer op te wijzen dat voetpaden niet mogen versperd worden. Bij elke beleidskeuze, beslissing, inrichting is toegankelijkheid voor iedereen een aandachtspunt.
171. Het Antwerps Verkeerscentrum wordt uitgebouwd als het allesoverkoepelend orgaan dat 24/7 op de hoogte is van de complete verkeerssituatie in de stad. Alle wegen- en infrastructuurwerken, aanpassingen van de verkeerssturing of van de snelheidsbeperkingen, evenementen ... zijn gekend door het centrum en worden proactief meegedeeld aan alle stakeholders zoals politie, nutsbedrijven, en aanbieders van navigatiediensten. Op basis van real time-drukbeelden, camera's en sensoren monitort het Antwerps Verkeerscentrum het verkeer en stuurt het via variabele en digitale wegwijzers, verkeersborden, verkeerslichten en gps.
172. We gaan na of en hoe we bepaalde taken zoals het vaststellen (bijvoorbeeld via mobiele flitscamera's) en verbaliseren van verkeersovertredingen kunnen laten uitvoeren door beëdigde ambtenaren. Net zoals de GAS-boetes bij parkeerovertredingen nu, zouden ook snelheidsovertredingen, bijvoorbeeld in de zone 30, en roodlichtnegaties sneller en efficiënter kunnen worden aangepakt. We dringen bij de federale overheid aan om deze mogelijkheid op te nemen in de wetgeving.
173. Samen met de fietssector rollen we de Velo-Pass uit: een fietsregistratiesysteem met een databank en een beveiligde code op elke fiets. Zo kan een fietser zijn of haar (e-)fiets identificeren, het onderhoud opvolgen, de status van de fiets volgen en dergelijke meer via een applicatie. Dit fietspaspoort verlaagt de kans op fietsdiefstal.
174. We onderzoeken hoe we fietsdiefstallen ook met GAS-boetes kunnen bestraffen.
175. Om de aangiftebereidheid te verhogen en ervoor te zorgen dat mensen met een gestolen fiets verder blijven fietsen, onderzoeken we hoe we hen gedurende twee weken uit de nood kunnen helpen via een eenvoudig systeem van leen/huurfietsen.
176. De stad wordt koploper in het gebruik van nieuwe technologieën om fietsdiefstallen terug te dringen.
177. Om voldoende parkeerplaatsen voor fietser te behouden en voetpaden vrij te houden van een overtal aan achtergelaten fietsen, zetten we sterker in op het weghalen van weesfietsen.
178. De stad zet onverminderd in op verkeerseducatie, in samenwerking met de scholen. Verkeerseducatie krijgt extra aandacht in het scholenoverleg op wijk- en districtsniveau. De stad voorziet in samenwerking met gespecialiseerde partners een uitgebreid en coherent aanbod verkeerseducatie voor basis- en secundaire scholen. Kinderen leren op school hoe ze zich moeten gedragen in het verkeer, als voetganger, fietser, of toekomstig chauffeur. Naast theorie zorgen we ook voor ervaring in het verkeer via praktijklessen.
179. We voorzien specifieke opleidingspakketten op maat voor jongeren van 12 tot 25 jaar gericht op een veilig verkeersgedrag, zowel bestemd voor voetgangers, fietsers,

bromfietsers als prille autobestuurders. Deze praktijkgerichte vorming wordt aangeboden aan en vooral door jeugdbewegingen, jongerenverenigingen, sportverenigingen, ...

180. Voor volwassenen die lange tijd niet meer gefietst hebben of minder goed kunnen fietsen, richten we fietslessen in om hen vertrouwd te maken met de Wegcode en het stadsverkeer.
181. Veiligheidscultuur is ook verkeersveiligheidscultuur. Fietsers, voetgangers en autobestuurders zijn niet elkaars tegenstanders maar zijn samen en individueel verantwoordelijk voor het volgen van de verkeersregels.
182. Op de fietsostrades en fietspaden naar de stad plaatsen we bij het binnenrijden van de bebouwde kom borden waarbij we 'snelle' (bijvoorbeeld elektrische) fietsers stimuleren hun snelheid aan te passen aan de stedelijke omgeving.
183. Via Slim naar Antwerpen wordt een veiligheidscultuur gepromoot. Naar het voorbeeld van andere steden, worden de verkeersregels visueel uitgelegd, met een sterke nadruk op verkeersveiligheid. Zo kan iedereen zijn verantwoordelijkheid in het verkeer nemen.
184. Op de website Slim naar Antwerpen worden specifiek de regels per vervoersmodus uitgelegd, ook de nieuwe zoals steps, scooters, speed-pedelecs en andere. Bezoekers van de site komen er te weten waar ze mogen rijden en parkeren, welke snelheden ze dienen te respecteren,...
185. Elke weggebruiker draagt de verantwoordelijkheid om zich hoffelijk en respectvol te gedragen in het verkeer. De stad sensibiliseert alle weggebruikers via hoffelijkheidscampagnes.

BRANDWEER

186. De brandweer wapent zich voor de toekomstige uitdagingen die het louter blussen van branden overstijgen: de verdichting van stedelijk gebied met hoogbouw, bijkomende tunnelbouw en overkappingen, de technologische ontwikkelingen in de maatschappij en industrie en een toenemend aantal weersgebonden calamiteiten.
187. De brandweer werkt volgens het principe van "frontlijnsturing". De verantwoordelijkheid geven aan de frontlijn om te beslissen over de zaken die zij als beste kunnen inschatten, geeft fierheid over de job en garandeert betere beslissingen in een complexe omgeving. De brandweer moet meer gebruik maken van beschikbare technologie om de efficiëntie op te drijven. Er wordt verder ingezet op de technologisering van de brandweer waarbij data- en fenomeengericht gewerkt wordt.
188. De brandweerzone Antwerpens is een partner voor de haven en industrie en wordt als sterke troef uitgespeeld als argument om te investeren in Antwerpen.
189. De preventiedienst van de brandweer maakt werk van een versnelde, proactieve en klantgerichte dienstverlening in functie van stad en haven.
190. Hulpverleningsdiensten worden betrokken bij bijzondere bouwprojecten, zoals hoogbouw, tunnels en de overkapping van de ring. Bij werven en de heraanleg van straten dient rekening gehouden te worden met een vlotte bereikbaarheid voor

brandweer, politie en medische diensten zonder hierbij de verkeersveiligheid uit het oog te verliezen.

191. De brandweer zet via Brandveilig Samenleven in op brandveiligheid voor alle burgers en in het bijzonder voor risicovolle plaatsen en kwetsbare groepen.
192. De vernieuwing van het brandweerpatrimonium wordt verdergezet.

3. HARMONIEUZE STAD

Antwerpen voert een sociaal beleid dat gericht is op de vooruitgang, emancipatie, toename van de zelfredzaamheid en – indien mogelijk – activering van mensen. Zo helpen we de sociale grondrechten van elke Antwerpenaar te realiseren. We streven ernaar een menswaardig bestaan voor alle Antwerpenaren te verzekeren. Mensen die het moeilijk hebben worden proactief gewezen op het aanbod in de sociale hulp- en dienstverlening. In de strijd tegen onderbescherming streven we verder naar een proactieve en automatische toekenning van rechten. We respecteren daarbij de autonomie van mensen, maar kiezen wel consequent voor een persoonsgerichte aanpak met focus op rechten en plichten. De stad bepaalt het lokaal sociaal beleid en is regisseur van zorg- en hulpnetwerken die geïntegreerd en wijkgericht werken. We streven daarmee naar een breed geïntegreerd onthaal gebruik makend van beschikbare fysieke punten op wijkniveau maar ook digitaal. We gaan voor een outreachende en aanklappende werking op maat van de klant. Informele netwerken en ontmoeting (mantelzorg, vrijwilligerswerk, buurtnetwerken en zelforganisaties) zijn omwille van hun preventief karakter, integraal onderdeel van een lokaal sociaal beleid. Ook in het sociaal beleid passen we het principe van wijkwerking op maat consequent toe.

Voor de uitvoering van het sociaal beleid maken wij onder meer gebruik van open oproepen. We kiezen niet voor commercialisering, wel voor de best mogelijke aanbieders met het oog op efficiëntie en innovatie in de uitvoering van de afgesproken doelstellingen, die we objectief meten en monitoren.

Zo realiseren we een dienstverlening die voldoet aan de 7 b's: bereikbaar, beschikbaar, bruikbaar, bekend, betrouwbaar, betaalbaar en begrijpbaar. We organiseren een periodieke Staten-Generaal van het Lokaal Sociaal Beleid waarin we de balans opmaken van de uitvoering van de beleidsdoelstellingen en samenwerkingsakkoorden. Daarbij bevestigen we de ambitie om nog meer geïntegreerd te gaan samenwerken.

De strijd tegen armoede, en kinderarmoede en generatiearmoede in het bijzonder, is een strategische doelstelling van de stad. We zetten haalbare maar ambitieuze doelstellingen voorop die over de beleidsdomeinen heen worden nagestreefd. Armoede is niet alleen een zaak van sociaal beleid.

We beschouwen de diversiteit van onze stad als een troef en een uitdaging en kiezen voor een open en solidaire stadsgemeenschap. Diversiteit krijgt een volwaardige plaats in het communicatiebeleid. We gaan op zoek naar wat alle Antwerpenaren verbindt – de Nederlandse taal, de waarden en normen van onze gemeenschap, vooruitgaan in het leven – en versterken zo onze stadsgemeenschap. We binden de strijd aan tegen racisme en discriminatie op grond van gender, leeftijd, levensbeschouwing of religie, seksuele voorkeur, etnisch-culturele achtergrond, ten aanzien van mensen met een beperking... We voeren hierrond een actief sensibiliseringsbeleid en treden actief op tegen discriminatie en racisme.

De stad vraagt niet aan nieuwkomers om hun verleden af te werpen, maar wél om onze gemeenschappelijke toekomst te delen. Om snel Nederlands te leren, om zich in te passen in de geldende waarden en normen van de Verlichting en de mensenrechten. We vragen hen om zich actief mee in te schakelen in de stadsgemeenschap. We beschouwen Antwerpen als een dynamische, veranderlijke en solidaire stad. Daarvoor is een niet-onderhandelbaar kader van waarden, normen en vrijheden noodzakelijk. Elke vorm van gewelddadig extremisme die zich daartegen afzet, verwerpen we krachtig.

Met het halen van de Barcelonanorm zijn er nu 33 kinderopvangplaatsen per 100 kinderen. We drijven die doelstelling op naar 39 plaatsen per 100 kinderen. Kwalitatief vrijwillig jeugdwerk is van zeer groot belang in een diverse grootstad. Jongeren leren er samenwerken, verantwoordelijkheid nemen, leiding geven en ploeggeest ontwikkelen. Samen met de districten voeren we een stadsbrede campagne om meer jongeren naar het jeugdwerk te leiden. Professionele jeugdwerkpartners zijn belangrijke partners voor de stad in de uitvoering van een aantal specifieke taken: het werk met kwetsbare jongeren, het pleinwerk, huistaakbegeleiding, het aanleren van arbeidscompetenties, enz. In die convenanten staat standaard een Nederlandsclausule (gebruik van het Nederlands als voertaal) en het verplicht hanteren van de A-waarden.

193. De 'ketenaanpak' wordt verder ontwikkeld als evidence-based methode van sociaal beleid. Alle betrokken actoren bespreken samen concrete oplossingen voor de Antwerpenaar met hulpvragen. De stad neemt hierin de regie en zorgt dat de juiste hulpverleners als één team rond de zorgvrager werken. Zo vermijden we dat mensen steeds worden doorverwezen, zonder duidelijk traject.
194. Werkarme gezinnen met kinderen genieten extra ondersteuning op maat van de kinderen wanneer zij naar de (kleuter)school of kinderopvang gaan en ouders zich actief inzetten om hun positie op de arbeidsmarkt te versterken volgens een tewerkstellingstraject. Op een slimme manier verkleint de kloof tussen het leefloon en het referentiebudget, in afwachting van verdere federale maatregelen voor die doelgroep.
195. Het X-stra team wordt verder uitgebreid tot een echte armoedeopsporingdienst. Die hanteert een aanklappende aanpak in functie van zelfredzaamheid en het creëren van opwaartse mobiliteit. De schulden worden intensiever opgespoord, onder meer aan de hand van onbetaalde schoolfacturen en nutsfacturen.
196. We maken als stad afspraken met inners van schulden om sneller en actiever tot schuldhulpverlening te komen. Dit doen we om te vermijden dat schulden en kosten zich opstapelen en om tot een humane en correcte schuldaflossing te komen. We geven hierin als stad het goede voorbeeld en creëren één centraal Kruispuntloket dat de schulden die mensen maken bij één van de entiteiten van de groep stad Antwerpen beheert en opvolgt. Zo vermijden we spookkosten. We willen niet langer met incassobureaus werken voor binnenlandse invorderingen en vragen aan alle deurwaarders om het samenwerkingsprotocol te ondertekenen waardoor mits uitdrukkelijk akkoord van de klant, informatie kan worden uitgewisseld in het belang van de klant.
197. We zorgen voor een beter systeem inzake energieschulden. Het systeem van de zogenaamde LAC's moet eenvoudiger. We maken hieromtrent afspraken met distributienetbeheerders, energieleveranciers en water-link en schuldbeheerders. Waterafsluitingen zijn niet aanvaardbaar. Bij betalingsproblemen schakelen we prioritair over op slimme watermeters, die bij betalingsproblemen een minimumbevoorrading garanderen. We blijven ook inzetten op preventie en bemiddeling.
198. We zetten onze gratis huurbemiddeling verder. Deze bemiddeling biedt zowel voordelen voor eigenaar als voor de huurder: geen dure procedures met onzekere

uitkomst, vermijden van uithuiszettingen. In de bemiddeling is er ook nazorg voorzien waarbij zowel de belangen van de eigenaar als de huurder worden bewaakt.

199. Om de opwaartse sociale mobiliteit van leefloners die nog niet professioneel activeerbaar zijn op te krikken, zal bekeken worden of een vorm van sociale activering kan worden vereist.
200. De ketenaanpak voor dak- en thuislozen wordt voortgezet en verder uitgebouwd. De capaciteit van Kadans Wonen wordt opgevoerd en de doorstroom wordt strak gemonitord. Na een tussentijdse evaluatie van de werking van het Zorghostel voorzien we een uitbreiding. De werking van het Zorghostel blijft gericht op herstel en overlastreductie.
201. Geen enkele Antwerpenaar hoeft op straat te slapen. Het permanente opvangbeleid voor wie met een geldig verblijfsstatuut in Antwerpen verblijft, wordt gehandhaafd en vraag en aanbod worden op elkaar afgestemd. De stad houdt de regie van daklozenopvang in handen en waakt over de toegangspoort. Daarbij leggen we de focus op de 'zorgwekkende zorgmijders' die tussen de mazen van het hulpnet blijven glippen. Er gaat extra aandacht naar het principe dat opvang een tijdelijk karakter moet hebben en uitsluitend wordt aangeboden als het noodzakelijk is. De focus op doorstroom en activering is een belangrijke voorwaarde om een efficiënt opvangbeleid te voeren.
202. In het pension Van Schoonhoven worden alle diensten rond dakloosheid gecentraliseerd met ook aandacht voor gezins- en crisisopvang.
203. De bestrijding van de drugsproblematiek is een zaak van alle betrokken partners (justitie, politie, (drug)hulpverlening en de stad) en vergt een nauwe samenwerking tussen al deze actoren. De stad investeert in deze Vlaamse bevoegdheid en speelt daarin een belangrijke regiefunctie en zorgt op die manier voor een coherent en geïntegreerd drugsbeleid.
204. De stad Antwerpen zet in op het voorkomen van drugsgebruik. Daarom ontwikkelt/ondersteunt ze – inspelend op de specifieke grootstedelijke noden en behoeften – universele, selectieve en geïndiceerde preventie-initiatieven. We voeren een preventief beleid over drugs dat zich richt op bewustmaking op jonge leeftijd.
205. Bij de aanpak van problematisch middelengebruik zet de stad zowel in op de gezondheid als op het welzijn van de algemene bevolking en is er ook aandacht voor de kwetsbare groepen binnen de samenleving. We streven naar een behoeftedekkend aanbod in de ambulante drughulpverlening. Hulpverleningsmethodieken moeten toegankelijk zijn, afgestemd op maat van de doelgroep en gericht op re-integratie en het vergroten van kansen. Het engagement van de gebruiker, aangepast aan de individuele draagkracht, is hierin belangrijk.
206. We moedigen kleuterschoolparticipatie aan door het voor leefloners mee op te nemen in het GPMI.
207. Als OCMW willen we jongeren de structuur en begeleiding geven die bestaan in een gezonde thuissituatie. Dit doen we onder andere door de studieresultaten en maatschappelijke ontwikkeling van studerende jongeren die een leefloon ontvangen, mee op te volgen.

208. Fraude – en zeker het verzwijgen van onroerend bezit in binnen- of buitenland en domiciliefraude en onderverhuring – wordt niet getolereerd. We dringen aan op een performant systeem dat op federaal niveau moet worden uitgewerkt om die informatie vlot ter beschikking te stellen van het OCMW. In afwachting zetten we de bestaande controle-instrumenten verder in.
209. Bewoners die zelf initiatieven nemen om bewoners samen te brengen, blijven we ondersteunen. ‘Stadsmakers’, de projectenpot om gemeenschapsvormende activiteiten te ondersteunen, is gedecentraliseerd. De districten kennen de lokale noden het best en kunnen in het toekennen van de middelen eigen accenten formuleren.
210. Vereenzaming is een maatschappelijk probleem dat de volle aandacht van de stad en haar partners verdient. Het is een collectieve verantwoordelijkheid die we samen moeten dragen. Via een open oproep mobiliseren we het sociale middenveld, sociale ondernemers en het bedrijfsleven om concrete oplossingen te bieden en waakzaam te zijn. We roepen een meldpunt ‘Meld Isolement’ in het leven én begeleiden mensen die dreigen te vereenzamen naar buurthuizen en ontmoetingscentra waar professionele hulpverleners en vrijwilligers voor gezelschap en nieuwe contacten zorgen. We investeren ook in digitale omkadering voor vereenzaamden.
211. De stad lanceert een open forum van ondernemers om hen te overtuigen een sociaal engagement op te nemen. Dat kan gaan over activering en tewerkstelling, voedselinzameling, taalcursussen op de werkvloer enzovoort.
212. Holebi’s en transgenders voelen zich 100% thuis in Antwerpen. We zetten verder in op de sensibiliseringscampagnes tegen vooroordelen.
213. Samen met de holebi- en transgendergemeenschap blijven we nationale en internationale (sport)evenementen voor de holebi- en transgendergemeenschap ondersteunen en promoten.
214. De stad voert een inclusief integratiebeleid om te voorkomen dat bepaalde groepen geïsoleerd raken of om groepen uit hun isolement te halen. Het doel van het integratie- en inburgeringsbeleid is dat eenieder kan deelnemen aan onze gemeenschap en dat de sociale samenhang in de stad en zijn wijken wordt versterkt.
215. Het Nederlands is de voertaal bij contact van burgers met de stad, met kinderopvang, met scholen,... We stellen als stad enkel nog tolken ter beschikking aan organisaties wanneer de betrokkene zich er toe verbindt om ook binnen de zes maanden een vorming Nederlands aan te vatten.
216. De stad en haar personeel garanderen een neutrale dienstverlening. Dit betekent dat het stadspersoneel eenieder objectief en gelijk behandelt, ongeacht persoonlijke voorkeuren. Bij rechtstreekse klantencontacten en in contacten met externe partners wordt die neutraliteit mede gewaarborgd door de dresscode.
217. Aan het einde van het inburgeringstraject wordt een nieuwkomer in Antwerpen plechtig onthaald. Daarbij wordt een Antwerps charter ondertekend met grondrechten, vrijheden en plichten.
218. De stad verplicht iedereen die een leefloon ontvangt en het statuut heeft van rechthebbende inburgeraar, tot het effectief volgen van een inburgeringscursus.

219. De stad ontwikkelt een integraal beleid rond locatie, vergunning en beheer van gebedsruimtes met aandacht voor de religieuze vrijheden maar ook voor de impact op de wijk en de omwonenden. Brandveiligheid, geluid, mobiliteit en ruimtelijke veiligheid zijn daarbij belangrijke criteria.
220. Discriminatie op de werkvloer en op de huurmarkt omwille van leeftijd, geslacht, origine, beperking en geaardheid, ... is onaanvaardbaar. We voeren praktijktests in voor de professionele huurmarkt en arbeidsmarkt op sectorniveau. We doen daarbij beroep op wetenschappelijke ondersteuning met een gefaseerde cyclus die omvat: een nulmeting, een verbeterplan met de nadruk op sensibilisering zonder culpabilisering, en een opvolgmeting.
221. De stad stapt actief mee in campagnes en acties tegen huwelijksmigratie. De nadruk ligt hierbij op informatie, sensibilisering, ontraden en emancipatie.
222. De stad waakt erover dat iedereen correct is ingeschreven als inwoner en het stadspersoneel krijgt een opleiding over het herkennen van identiteitsfraude.
223. De stad neemt de regie en speelt in op de oproepen van de Vlaamse Overheid inzake toegankelijke eerstelijnszorg. Wij streven naar een integrale benadering van de persoon met een zorg- en ondersteuningsnood.
224. We rollen zorgprotocollen uit voor kwetsbare groepen en chronisch zieken binnen de hele stad Antwerpen. Een zorgprotocol biedt ondersteuning aan de eerstelijnszorg om beter om te gaan met kwetsbare doelgroepen met chronische aandoeningen.
225. We voorzien stimuli om tekorten in de eerstelijnszorg weg te werken.
226. We maken van Antwerpen een hartveilige stad. Samen met het Rode Kruis Vlaanderen, het Vlaamse Kruis en andere partners starten we een traject op om mensen te sensibiliseren, opleidingen in reanimatietechnieken te promoten en meer defibrillatoren te plaatsen in functie van de aanrijtijden van de MUG en waar opgeleide gebruikers aanwezig zijn.
227. De Antwerpenaren worden via de stedelijke communicatiekanalen gestimuleerd om bloed te geven en om zich als orgaandonor te registreren. Daarnaast stelt de stad zo veel mogelijk locaties ter beschikking voor bloedinzamelingen.
228. We ontwikkelen, vanuit een doorgedreven omgevingsanalyse en in overleg met betrokken actoren, een zorgstrategisch plan in functie van onze (toekomstige) zorgbehoefte, als onderdeel van het stedelijk meerjarenprogramma. De groei van rusthuisbedden, assistentiewoningen en uren thuiszorg wordt hieraan afgemeten.
229. We baseren ons beleid op het streven naar een wooncarrière voor senioren waarbij senioren zo lang mogelijk thuis kunnen wonen, daarna naar een serviceflat kunnen verhuizen en terecht kunnen in een kwaliteitsvol woonzorgcentrum. De zorgoplossingen zijn steeds meer op maat: thuiszorg, thuisverpleging, mantelzorg en ondersteunende technologie. Tegelijk werken we actief aan een correcter en dus positiever beeld van onze woonzorgcentra. Nieuwe woonzorgcentra worden bij voorkeur ingeplant in levendige kernen.
230. We willen extra aandacht besteden aan diversiteit in rusthuizen zodat etnisch-culturele minderheden en holebi's en transgenders er zich goed kunnen voelen.

231. De stad stimuleert nieuwe woon- en opvangvormen zoals kangoeroewonen, zorgwonen, cohousing met ondersteuning van dienstencentra, centra voor dagverzorging of nachtopvang en Woonzorgzones waar noden en aanbod op mekaar zijn afgestemd.
232. Mantelzorg kan belangrijk zijn voor alle ouderen, daarom zal het Zorgbedrijf ook infosessies blijven organiseren opdat mensen ervaringen kunnen delen en mantelzorgers hun competenties verder kunnen opbouwen.
233. We zetten de inspanningen verder om de betaalbaarheid van de rusthuisfactuur te verzekeren voor senioren die met hun eigen inkomsten en vermogen niet rondkomen.
234. Elk district heeft minstens één CADO, een collectief autonome dagopvang. We besteden extra aandacht aan mensen met dementie in de CADO.
235. Elke cluster van assistentiewoningen beschikt over een lokaal dienstencentrum. Dienstencentra stellen zich maximaal open naar de buurt en het lokale verenigingsleven.
236. De methode van vroegtijdige zorgplanning zoals die door het Zorgbedrijf wordt toegepast kan ook voor andere woonzorgcentra inspirerend werken. De afspraken over het levenseinde die gemaakt worden met de bewoner en zijn of haar familie worden opgenomen in het woonzorgdossier.
237. Op het vlak van zorg leggen we de digitale lat hoog en stimuleren we e-zorg. Zowel voor patiënten als voor hulpverleners en mantelzorgers bundelen we informatie en zorgen we voor slimme, efficiënte processen. Gemakkelijk afspraken maken, de beschikking hebben over je eigen gegevens en niet altijd heen en weer moeten reizen voor controles betekenen winst, voor patiënten en voor zorgverstrekkers.
238. Het Zorgbedrijf zelf zal aan de hand van deze nieuwe structuur en de doorgedreven groei volledig zelfbedruipend worden. De stad blijft de doelstellingen en de activiteiten van het Zorgbedrijf wel sturen door een gegarandeerd meerderheidsaandeel.
239. ZNA zal samen met GZA doorgroeien naar één ziekenhuisnetwerk, het grootste van Vlaanderen. Bij deze operatie worden het aanbod van gezondheidszorg voor de Antwerpenaar en de financiële positie van de stad verzekerd.
240. De stad faciliteert academische samenwerking tussen de verschillende ziekenhuisnetwerken zodat laag-, medium- en hoogvariabele zorg verspreid kunnen worden over de verschillende netwerken en de Antwerpse regio.
241. In alle beleidskeuzes geven we aandacht aan de specifieke noden van mensen met een beperking. We streven integrale toegankelijkheid na door alle voorzieningen, zoals gebouwen, diensten en publieke ruimte, voor wonen, werken, leven, communicatie en informatie effectief bereikbaar en bruikbaar te maken voor iedereen.
242. Personen met een beperking en minder mobiele 65-plussers hebben recht op taxicheques, waarmee zij aan verminderde prijs de taxi kunnen nemen om hun mobiliteit te versterken.
243. We moedigen horeca, winkels, cultuurhuizen, sociale organisaties ... aan om mee te investeren in toegankelijkheid. Dit doen we door gerichte subsidies en via clausules in convenanten.

244. Bij de renovatie van het woonaanbod van Woonhaven zorgen we voor een voldoende aanbod aan aangepaste, toegankelijke woningen.
245. We zorgen ervoor dat er voor kinderen met een beperking voldoende plaatsen zijn in de kinderopvang.
246. We stimuleren organisaties en partners om het voorbeeld van de Zoo van Antwerpen te volgen en de European Disability Card te erkennen.
247. We dringen er bij de districten op aan om geschikte locaties te zoeken waar ook speeltuigen voor kinderen met een beperking kunnen geplaatst worden; we denken hierbij bijvoorbeeld aan het Nachtegalenpark.
248. De stad streeft naar een maximale digitale geletterdheid van zo veel mogelijk inwoners en laat burgers die minder goed met technologie overweg kunnen, niet in de steek.
249. De integratie van stad en OCMW biedt de kans tot een effectieve samensmelting van sociale en administratieve dienstverlening. We onderzoeken alle mogelijkheden om tot het meest optimale loketten- en dienstverleningsmodel te komen.
250. De stad blijft streng optreden bij elk vermoeden van schijnhuwelijk, schijnpartnerschap of schijnerkenning van kinderen. We zetten verder in op het vaststellen van identiteits- en domiciliefraude en nemen onze verantwoordelijkheid op in een anti-fraude beleid. De stad blijft intensief samenwerken met de politie en vertegenwoordigers van DVZ.
251. We breiden het aantal kinderopvangplaatsen uit door de stedelijke regierol op te nemen en de private kinderopvangsector te stimuleren. Voor de stedelijke kinderopvang zoeken we de best mogelijke publieke bedding.
252. Antwerpen heeft als grootstad een zeer grote nood aan capaciteit en we blijven aandringen op een gepast groot aandeel van de door Vlaanderen gesubsidieerde plaatsen, voornamelijk van inkomensgerelateerde plaatsen.
253. Het stedelijk patrimonium wordt in wijken met hoge nood ingezet als kinderopvanglocaties. Via oproepen bieden we deze locaties aan op de markt.
254. Om de hoge kwaliteit en veiligheid van kinderopvang in onze stad te bewaken blijven we inzetten op een sterk overleg met alle partners. We evalueren de stedelijke maatregelen die deze kwaliteit ondersteunen.
255. In de stedelijke opvang is Nederlands de omgangstaal. We stimuleren en ondersteunen het gebruik van het Nederlands ook in de private kinderopvang in Antwerpen.
256. De stedelijke kinderopvang geeft voorrang aan werkende ouders – zowel tweeverdieners als alleenstaanden – en aan werkzoekenden in een arbeidstraject.
257. Het aanbod occasionele opvang wordt uitgebreid.
258. In alle convenanten tussen de stad en sociale en jeugdwerkpartners streven we naar vlotte informatie-uitwisseling en samenwerking met alle stedelijke diensten, in het bijzonder bij ernstige incidenten.

259. De professionele sociale en jeugdwerkpartners vormen een belangrijke partner in de wijkwerking op maat en partner in het lokaal integraal veiligheidsbeleid. In dat kader zijn ze aanwezig op de straten en pleinen wanneer het nodig is.
260. De creatieve evenementruimte Ampère is vorige legislatuur eindelijk uit de startblokken geraakt. We zorgen ervoor dat studentenclubs en jeugdverenigingen makkelijker en beter toegang krijgen tot deze faciliteiten. Antwerpse jongerenbands en organisatoren moeten kansen krijgen om hun talent te tonen in deze ruimte tegen democratische prijzen.
261. Antwerpen zet het eigen beleid voor ontwikkelingssamenwerking verder, complementair aan het Vlaamse en federale maar met focus op landen waarmee grote delen van de Antwerpse stadsgemeenschap een nauwe band hebben. De stad ondersteunt lokale initiatieven en actoren die een band hebben met de stad/link naar stedelijke organisaties. De betrokkenheid van het lokale onderwijsveld wordt doorgetrokken. Vertrouwdheid met het herkomstland en de know how van lokale gemeenschappen worden gevaloriseerd. We zoeken verder naar private actoren die dit beleid kunnen versterken.
262. Een efficiënt werkende dierenambulance blijft een must in een grootstad. Gewonde dieren zonder gekende eigenaar moeten snel en efficiënt kunnen opgehaald en verzorgd worden.
263. Informatie- en sensibiliseringscampagnes zorgen dat iedere diereneigenaar goed geïnformeerd is over zijn rechten plichten.
264. We onderzoeken of we in parken losloopzones kunnen creëren met respect voor alle gebruikers van openbaar groen. We realiseren een hondenzwemvijver op de Middenvijver.
265. Het subsidiebeleid voor het chippen en steriliseren van katten en honden stemmen we maximaal af op het Vlaams beleid.
266. We hanteren de nultolerantie voor thuisvlachtingen en slachten in niet-erkende instellingen.
267. Alle evenementen waarbij dieren worden ingezet, worden onderworpen aan een beoordeling en advies van de dienst Dierenwelzijn. Deze evenementen worden strikt gecontroleerd op vlak van dierenwelzijn door politiemensen, getraind in deze materie. We handhaven het uitdoofbeleid voor het gebruik van dieren op kermissen.
268. Bijen zijn zeker in stedelijke context van groot belang om onze biodiverse omgeving goed te pollineren. Daarom zetten we stadsbreed verder in op het plaatsen van bijenkasten en bijenhôtels, in samenspraak met de districten. We promoten bijvriendelijke planten.
269. De stad houdt de zwerfkatten-, duiven- en meeuwenpopulatie op een diervriendelijke manier onder controle. Ratten en ander ongedierte worden efficiënt en veilig bestreden.

4. WOONSTAD

Met meer dan een half miljoen Antwerpenaren zijn we vandaag, en dat aantal zal de komende jaren nog stijgen. Dit brengt uitdagingen met zich mee die we niet uit de weg gaan. De stad wil haar woningaanbod afstemmen op een evenwichtige en gevarieerde bevolkingssamenstellingen om aan iedereen de kans te geven een succesvolle wooncarrière uit te bouwen. Afhankelijk van de levensfase waarin iemand zich bevindt, is er nood aan betaalbare starterswoningen, sociale woningen, bescheiden woningen, grondgebonden eengezinswoningen voor middenklassegezinnen en specifieke woningen voor ouderen. In onze stad moet elk type bewoner een betaalbare thuis vinden: voor starters en ouderen, voor alleenstaanden en grote gezinnen, voor huidige en toekomstige Antwerpenaren. We creëren een gevarieerd woonaanbod door efficiënt en slim te bouwen, door nieuwe modellen te ontwikkelen zoals het Antwerps Woonmodel en door hulp en informatie te geven. De welstandsvlucht stoppen, meer jonge mensen aantrekken, onze senioren kwalitatief laten wonen, daar gaan we voor.

Een algemene opwaardering van de woonkwaliteit is noodzakelijk. Het gaat hierbij ook om het verbeteren van de energiezuinigheid, met het oog op het behalen van de klimaatdoelstellingen en het verlagen van de maandelijkse energie-woonkosten. We kiezen resoluut voor de renovatie van het woonaanbod in onze stad. Leegstand en verkrotting pakken we hard aan. Ze halen het imago en de levenskwaliteit van een wijk naar beneden. Door de strijd op te voeren tegen huisjesmelkerij, leegstand en verkrotting, wordt de kwaliteit van het woonaanbod en handelspanden verbeterd. Hierdoor kunnen meer mensen een kwaliteitsvolle woning vinden én wordt de stad aantrekkelijker voor mensen en bedrijven om er zich te vestigen.

EEN GEVARIEERD EN BETAALBAAR WOONAANBOD

270. De stad baseert zijn woonbeleid op de wooncarrière van de huidige en toekomstige Antwerpenaren. We willen, net zoals in ons sociaal beleid, een opwaartse mobiliteit creëren waarbij Antwerpenaren wonen en doorstromen naar gepaste woningen naargelang hun mogelijkheden, draagkracht, noden en verzuchtingen.
271. We behouden maar verfijnen het instrument van de SOK (Stedelijke OntwikkelingsKosten). Zo betalen projectontwikkelaars op een transparante manier mee voor onder andere openbaar domein, betaalbaar wonen, groene ruimte, scholen, verenigingslokalen, kinderopvang en andere gemeenschapsvoorzieningen.
272. De stad concretiseert de maatregelen ten gunste van betaalbaar wonen die via de SOK kunnen worden opgelegd.
273. We onderzoeken stimuleringsmaatregelen om verhuurders vrijwillig te laten instappen in een systeem van righthuurprijzen. Dit systeem geldt voor woningen die verhuurd worden aan de huurprijsgrenzen van de Vlaamse huursubsidie. Daarnaast gelden voorwaarden inzake duurtijd van het huurcontract en conformiteit van de woning.
274. De stad oriënteert huurders en verhuurders naar het nieuwe Vlaams huurgarantiefonds om kwetsbare mensen aan een woning te helpen en uithuiszetting te voorkomen.
275. Door de tendens van grotere eengezinswoningen op te splitsen in kleinere appartementen, verkleint niet alleen het aanbod. Het bestaand aanbod eengezinswoningen wordt ook steeds duurder. Beide aspecten zorgen dat gezinnen de

stad verlaten. Nochtans verkiezen ze om in de stad te blijven en heeft de stad hen nodig. De mogelijkheid tot het omvormen van eengezinswoningen (woningen tot 350 m²) naar kleinere woonentiteiten wordt verder beperkt en ontraden.

276. Voor nieuwe woningen, vooral voor appartementen, worden realistische en gezinsvriendelijke minimumoppervlaktes gehanteerd als vergunningsvoorwaarde. Ook wordt een woningmix opgelegd bij grotere bouwprojecten om voldoende diversiteit in het woningaanbod te creëren.

SOCIALE EN BESCHEIDEN WONINGEN

277. Mits behoud van het Vlaamse financieringssysteem leveren we deze legislatuur 5.000 nieuwe of grondig vernieuwde sociale woningen op.
278. Woonhavens en de andere huisvestingsmaatschappijen blijven verder fors investeren in de grondige renovatie (ook op energetisch vlak) en het onderhoud van het sociaal woningareaal.
279. Het gemeentelijk toewijzingsreglement voor sociale woningen wordt geëvalueerd met de focus op alleenstaande ouders met kinderen, mensen met een laag inkomen uit arbeid en mensen die al lang in de stad wonen en al lang wachten op een sociale woning.
280. De toewijzingsvoorwaarden voor sociale huisvesting worden strikt toegepast, gecontroleerd en opgevolgd. Fraude – en zeker het verzwijgen van onroerend bezit in binnen- of buitenland, domiciliefraude en onderverhuring – wordt niet getolereerd. We dringen aan op een performant systeem dat op federaal niveau moet worden uitgewerkt om die informatie vlot ter beschikking te stellen van sociale huisvestingsmaatschappijen. In afwachting zetten we de bestaande controle-instrumenten verder in.
281. Overlast (sluikstorten, lawaai ...) in de sociale huisvesting wordt snel en kordaat aangepakt. Het systeem van administratieve boetes wordt consequent toegepast én uitgebreid. Ook bepaalde medewerkers van sociale huisvestingsmaatschappijen krijgen GAS-bevoegdheid. Mensen die hun sociaal huisvestingscomplex systematisch onleefbaar maken, krijgen geen toegang meer tot sociale huisvesting.
282. Sociale huurders hebben recht op een goede dienstverlening. Ook dat bevordert de leefbaarheid. We garanderen een snelle tussenkomst bij technische mankementen. Huurgeschillen en betalingsproblemen worden, in samenwerking met het OCMW, aangepakt voor financiële problemen de sociale huurder boven het hoofd groeien. We polsen regelmatig naar tevredenheid bij de huurders.
283. We schakelen (niet-)inwonende conciërges in die de leefbaarheid in sociale appartementsblokken verbeteren. De stad gaat daarvoor ook in dialoog met de andere huisvestingsmaatschappijen.
284. Onderzoek toont aan dat kwetsbare buurten, mits de juiste ondersteuning, de kracht vinden om zich positief te ontwikkelen. Een belangrijke voorwaarde hiervoor is dat de wijken geen bijkomende armoede te verwerken krijgen. We streven naar een gezonde sociale mix in onze wijken om de leefbaarheid in kwetsbare buurten te verbeteren.

285. Om de procedures (wachtlĳst, toewĳzing, naleven regelgeving ...) te optimaliseren en de aanpak van leefbaarheidsproblemen, fraude en dergelijke uniform uit te rollen, wordt het beheer van het patrimonium van alle sociale huisvestingsmaatschappĳen op het grondgebied van Antwerpen in één hand gebracht. We streven daarbij naar een wendbare en werkbare structuur. In een tussenfase wordt gewerkt aan een centraal inschrijvingsregister. We blijven ruimte maken voor innovatieve initiatieven en experimenten binnen de sociale huisvesting.
286. De implementatie van het model van bescheiden huurwoningen binnen de sociale huisvestingsmaatschappĳen wordt onderzocht. Er wordt onderzocht of een gestandaardiseerde procedure voor bescheiden huurwoningen kan uitgewerkt en geïmplementeerd naar analogie met de CBO procedure voor sociale woningen. Ze vormen ook bĳkomend alternatief voor wie net uit de boot valt voor een sociale woning of een sociale woning verlaat. Aan de hand van een toewĳzingsreglement wordt dit woningaanbod bestemd voor Antwerpenaren.
287. De stad zet het beleid waarbij eigenaars worden aangemoedigd om hun woning via het SVKA te verhuren verder zodat het aanbod van woningen aan een sociale huurprijs op deze wijze verhoogt. Het sociaal verhuurkantoor is een belangrijke partner voor de stad op de private huurmarkt. We willen het aantal woningen verhogen door het lanceren van informatiecampagnes en sensibilisering maar ook door de introductie van "huurzorgbeheer". Hierbĳ kunnen verhuurders verwaarloosde en leegstaande panden overlaten aan het SVK dat vervolgens instaat voor de renovatie en verhuur. Deze kost wordt gerecupereerd via de huurinkomsten. Afhankelijk van de kostprijs van de renovatie blijft het pand langer in de sociale portefeuille van het SVK.

BETAALBARE WONINGEN

288. VESPA treedt op als verhuurder van betaalbare woningen, bĳvoorbeeld in de Fierensblokken, voor de categorie Antwerpenaren die net geen recht (meer) heeft op een sociale woning maar het ook moeilijk heeft op de private huur- en koopmarkt.
289. Voor de starters, jonge gezinnen en de zogenaamde "net-niet-categorie" onderzoeken we ook een Antwerps Huurmodel, waarbij formules worden gezocht om door private partijen gerealiseerde woningen te verhuren aan deze doelgroep.
290. We brengen het Antwerps Woonmodel in de praktijk, met de Cadixwijk als eerste test case. Hierbĳ wordt de koper eigenaar van het huis of appartement, maar niet van de grond waar het op staat. Net in de wijken met de hoogste grondprijs zakt de prijs van een woning zo met wel 30%, of krijgt de koper 30% meer ruimte voor dezelfde prijs. Mits een positieve evaluatie rollen we het Antwerps Woonmodel verder uit.

VEILIGE EN GEZONDE WONINGEN

291. Leegstand, verwaarlozing en verkrotting worden actief aangepakt met een jaarlijkse verhoging van de heffing voor de betrokken panden.
292. Huisjesmelkerij wordt nog zwaarder bestraft. Huurders worden aangemoedigd om melding te maken van ongeoorloofde praktijken. Het aantal (politie)controles wordt verder opgevoerd.
293. We verbeteren de woonkwaliteit door bij nieuwe huurcontracten en in eerste instantie in wijken die zwak scoren qua woonkwaliteit, een conformiteitsattest op te leggen aan de eigenaar. De focus ligt daarbij op veiligheid.
294. Niet-vergunde gebouwen en woningen komen niet meer in aanmerking voor een subsidie of (renovatie-/verbeter-)premie.
295. De controles die nodig zijn voor het bekomen van een conformiteitsattest worden uitbesteed aan private bedrijven. Zo kan een groot aantal woningen in korte tijd gecontroleerd worden.
296. We zorgen voor voldoende betaalbare aangepaste woningen voor senioren en voor mensen met een beperking, met de juiste zorg in de directe omgeving. AG VESPA koopt strategisch gronden en panden op en knoopt gesprekken aan met aanbieders en ontwikkelaars voor collectieve vormen van samenwonen voor personen met een beperking.
297. AG VESPA verwezenlijkt het grond- en pandenbeleid van de stad, binnen een algemene ontwikkelingsvisie op wijken en buurten. Het koopt leegstaande, verwaarloosde of omgevingsverstorende panden op om die als kwaliteitsvolle wooneenheden terug op de markt te brengen. De ontwikkelingen die AG VESPA uitvoert, zijn steeds complementair aan de private sector. In geen geval zal AG VESPA in de plaats van de reguliere private markt treden.
298. Burgers krijgen alle informatie en ondersteuning met betrekking tot duurzaam (ver)bouwen en wonen bij één loket, zoals over slim energie- en watergebruik, de vergroening van de woonomgeving, premies en vergunningen, huren en conformiteitsattesten. De omvorming van diverse woonkantoren naar één Woonhuis met diverse antennes zetten we door.
299. We streven naar het klimaatneutraal maken van het woonareaal en blijven inzetten op de renovatiepremie, zodat steeds meer woningen aangepast zijn aan de hedendaagse normen en langer kwaliteitsvol blijven.
300. In het kader van preventieve veiligheidsmaatregelen zet de stad sensibiliseringscampagnes op die complementair zijn aan die van andere overheden over bijvoorbeeld de verplichte inspecties van de gasketels, over het installeren van brandmelders en over inbraakpreventie.

STADSONTWIKKELING

301. We gieten onze strategie voor stadsontwikkeling in een algemeen structuurplan met flexibele beleidsplannen waarmee we ruimte geven aan de stad van morgen. De focus ligt daarbij op Antwerpen als levendige woonstad op maat van de Antwerpenaren, als slimme netwerkstad en als robuust landschap met ruimte voor groen, water en recreatie. De visie van de Stadsbouwmeester over het afbouwen van de randen van de stad en het wegwerken van de barrières van de Schelde en de Ring staat daarbij centraal. We hebben aandacht voor de verschillende lagen en schalen in het historische, 19e-eeuwse en 20e-eeuwse stadsweefsel.
302. In de binnenstad geven het sterke sociale weefsel en het aanwezige patrimonium veel kansen aan kleinschalige bedrijvigheid, aan creatieve initiatieven en retail. In de 20e-eeuwse gordel komt meer ruimte voor grotere bedrijvigheid. Daar zetten we in op gemengde woon- en werkgebieden. Buiten de fortengordel en in het gebied rond de haven zorgen we ervoor dat het landelijke karakter behouden blijft.
303. De Stadsbouwmeester speelt ten volle zijn rol bij de kwaliteitsbewaking, de planning en vergunning van grote projecten.
304. Hoogbouw is geen doel op zich maar kan wel waar het de beste oplossing is voor woonkwaliteit en de slimme verdichting van de stad. In de 20ste-eeuwse gordel streven we naar een maximum van 6 bouwlagen.
305. We ontwikkelen nieuwe ruimtelijke planningsprojecten met aandacht voor ruimtelijke veiligheid en de identiteit van de districten en wijken. We geven daarbij alle kansen aan technologisch innovatieve, vernieuwende en moderne architectuur. De districten geven advies over zulke grote planningsprojecten.
306. Met het oog op een evenwichtige wijkontwikkeling en met name de nood aan ontpitte binnengebieden, rustplekken en voldoende kwalitatieve publieke ruimte en parkeervoorzieningen waaronder buurtparkings, wensen we bestaande en toekomstige ruimtelijke uitvoeringsplannen te toetsen op het evenwicht bebouwing-groen-publieke ruimte. We wensen hiertoe een instrument te ontwikkelen en als piloot toe te passen op de ruimtelijke uitvoeringsplannen Binnenstad en 2060.
307. De stad zet een ruimtelijk plan op voor het wegwerken van winkelleegstand en voor wonen boven winkels. De stad gaat de dialoog aan met de eigenaars van leegstaande panden over mogelijke bestemmingen in en boven de winkels. Onze winkel(straat)managers bieden hierin de nodige ondersteuning en verstrekken info over kortingen op de onroerende voorheffing voor dit soort panden.
308. Tegen 2024 komt Antwerpen uit de steigers. Een lange lijst projecten zal opgevolgd worden tot voltooiing, onder meer:
- Het masterplan Sint-Anneke en Linkeroever
  - De opening van de Handelsbeurs
  - Nieuw Zuid
  - Harmonie
  - Park Groot Schijn
  - Cadix
  - Arena
  - ZNA Kempisch dok
  - Elzenveld

- Gedempte Zuiderdokken
  - Slachthuissite
  - De Scheldekaaien
  - Arresthuis
  - Blue Gate
  - Groenplaats
  - Rubenshuis
  - Pelikaanstraat
  - NewsCity
  - Berchem stadion
  - Noorderlijn
  - Bosuilstadion
  - Park Hoekakker
  - Belgacom Meir
  - M HKA
  - Chiquita Building
  - Montevideo pakhuizen
309. De stad blijft in hoog tempo stadskankers aanpakken en grote vrijgekomen sites, waaronder de Stuivenbergsite en het arresthuis in de Begijnenstraat, herbestemmen.
310. We onderzoeken en begeleiden indien mogelijk de herontwikkeling van het Copernicusbouwblok, als volgende stap in de opwaardering van de Kievitbuurt.
311. We vereenvoudigen en verbeteren de procedures voor het krijgen van een stedenbouwkundige vergunning. We vereenvoudigen de Bouwcode zodat ze op hoofdlijnen de ruimtelijke kwaliteit bewaakt en verder de technische vereisten voor veiligheid, woonkwaliteit en mobiliteit handhaaft. We steunen hierbij op het instrument van de Beleidsmatig Gewenste Ontwikkeling uit de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening. Dit versnelt de procedure en biedt meer rechtszekerheid.
312. Water is een kostbaar goed. Ook in de stadshaven wordt er daarom ingezet op verbeterde waterkwaliteit door op en rond de watervlakken zwerfvuil te verwijderen op een innovatieve manier. Ook de jachthavens en andere gebruikers van de stadshaven worden geresponsabiliseerd om de waterkwaliteit mee te helpen verbeteren.
313. Er wordt verder geïnvesteerd in de stadshaven als één van trekpleisters van het Eilandje. Om luchtkwaliteit mee te helpen verbeteren en geluidsimpact voor inwoners te beperken, wordt het aantal walstroomkasten aanzienlijk uitgebreid en gemoderniseerd waar nodig. Hierdoor kunnen vervuilende motoren maximaal vermeden worden.
314. Er wordt verder geïnvesteerd in faciliteiten, waaronder pontons op strategische locaties aan het water, om de verbinding te kunnen maken tussen land en water en zo toekomstige functies voor woonboten te faciliteren.

PROPERE STAD

315. We ondersteunen groepen die hun wijk opruimen. Bewoners en buurtcomités moedigen we aan om hun buurt netjes te houden en organisatoren van evenementen om na hun evenement op te kuisen. De Stadsmariniers organiseren met de juiste diensten en de inwoners acties om zwerfvuil op te ruimen.
316. We gaan door met acties zoals de Lentepoets en het plaatsen van bloembakken. Die zorgen niet alleen voor een mooier straatbeeld maar zijn ook gemeenschapsvormend en brengen buurtbewoners dichterbij elkaar. Een nette straat blijft langer proper.
317. We blijven de lokale kringloop- en deeleconomie stimuleren en ondersteunen: kringwinkels, herstelcafés, weggeefwinkels, geefpleinen en dergelijke, met vrijwaring van het niet-commercieel oogmerk.
318. We gaan voor zichtbare, voldoende en goed gespreide afvalbakken. Op druk bezochte plaatsen komen er meer Big Belly's, die opvallen in het straatbeeld.
319. We maken de afvalbakken en papiermanden slimmer door ze uit te rusten met sensoren en andere slimme toepassingen. Daardoor kunnen we zien wanneer de vuilbakken bijna vol zijn en ze dus moeten worden geleedigd.
320. De sorteerstraatjes worden grondig geëvalueerd, indien nodig bijgestuurd en verder uitgerold in functie van gebruiksvriendelijkheid, inpasbaarheid en het karakter van de verschillende wijken. We waken erover dat voor de plaatsing van sorteerstraatjes zo weinig mogelijk parkeerplaatsen verdwijnen. In wijken met sorteerstraatjes wordt nog twee keer per maand een groenophaling voorzien.
321. Om het gebruik van de sorteerstraatjes te bevorderen en gelijktijdig het sluikestorten in te perken, wordt een netwerk opgezet waar de Antwerpenaar vlot de betaalpasjes kan herladen. We bekijken of we voor deze en andere functies de pas kunnen herladen via de bestaande betaalterminals in de diverse kleinhandelzaken en online via de website.
322. Op relevante plekken worden bladkorven toegestaan, naar analogie met de randgemeenten.
323. We onderzoeken de haalbaarheid van één grofvuilophaling per jaar, binnen het decretaal kader.
324. In overleg met het personeel halen we huisvuil ook op feestdagen op.
325. We bekijken samen met onze buurgemeenten en de afvalintercommunales hoe we beter kunnen samenwerken in het kader van afvalverzameling en -verwerking, bijvoorbeeld door wederzijds gebruik van containerparken.
326. Op ieder containerpark is ook een verhakselaar gratis te ontlenen om de snoeifracties te verkleinen en als bodembedekker te gebruiken.

5. LERENDE EN WERKENDE STAD

Antwerpen is de motor van de Vlaamse economie, de basis voor het welzijn van elke Antwerpenaar. Onze sterke economie en industrie, onze wereldhaven, onze retail, onze

diamanthatel en ons toerisme zijn de voornaamste trekkers die we inzetten om Antwerpen in binnen- en buitenland te promoten.

Samen met de onderwijsactoren en het bedrijfsleven lanceert de stad drie concrete acties:

1. Een urgentieplan om de ongekwalificeerde uitstroom uit het onderwijs terug te dringen in de richting van het Vlaams gemiddelde.
2. De stad treedt op als *matchmaker* met alle betrokken partners om de jeugdwerkloosheid aan te pakken.
3. Maatregelen waardoor Antwerpse bedrijven in de stad de juiste werknemers kunnen vinden.

Werk is de beste manier om uit een armoedespiraal te geraken. We stimuleren de overgang van onze economie naar een duurzame, circulaire en digitale welvaartsmotor.

Antwerpen moet de onderwijs hoofdstad van Vlaanderen zijn, niet alleen in grootte, maar ook in kwaliteit, innovatie en emancipatorische kracht. Drie basisprincipes zijn daarbij duidelijk. Ten eerste gaan we terug naar vrije schoolkeuze door de capaciteit uit te breiden. Ten tweede willen we de beste kwaliteit voor elke leerling en streven we naar excellent onderwijs gegeven door het sterkste leerkrachtenkorps. Ten derde maken we van onderwijs opnieuw de emancipatorische kracht bij uitstek. Scholen maken leerlingen niet alleen klaar voor de arbeidsmarkt maar leiden ze ook op tot actieve, mondige burgers die betrokken zijn bij de stadsgemeenschap.

Het flankerend Antwerps onderwijsbeleid zet in op het ondersteunen en versterken van scholen in het bereiken van deze doelstellingen. We organiseren het onderwijsbeleid zo inclusief mogelijk. Een maatregel kan worden uitgewerkt voor een kansengroep maar rendert vaak beter indien alle schoolgaande kinderen en jongeren er baat bij hebben.

Het hoger onderwijs moet een aantrekkingspool blijven voor talent van over de hele wereld. De Academie voor Schone Kunsten met onder meer de modeafdeling, de Hogere Zeevaartschool, de Universiteit Antwerpen en de verschillende hogescholen brengen talentvolle jonge mensen uit binnen- en buitenland naar de stad. Het studentenleven bruist en dat kunnen we alleen maar aanmoedigen. De aanwezigheid van studenten in de binnenstad en op de buitencampussen is een verrijking met groot economisch, maatschappelijk en cultureel potentieel. We geloven in sterke studenten, die hun weg zoeken en zich organiseren in studentenverenigingen.

Antwerpen blijft een ondernemersvriendelijk beleid voeren, voor starters en gevestigde ondernemers. Door ondernemers te horen en te laten meedenken, door vereenvoudigde en waar mogelijk vergroende en verlaagde belastingen, door hen te begeleiden naar een geschikte vestigingsplaats en door onze stad bereikbaar te houden en klaar te maken voor de mobiliteit van morgen. We zorgen ervoor dat een ondernemer zich bezig kan houden met ondernemen in plaats van met administratieve rompslomp.

Het Havenbedrijf en de stad moeten via hun beleid nieuwe bedrijven en investeringen aantrekken, die zich willen vestigen in onze veelzijdige wereldhaven. Hierbij staan klantvriendelijkheid en oplossingsgericht denken uiteraard centraal. Het Havenbedrijf leidt mee de transitie naar een klimaatneutrale en circulaire economie.

327. De stad werkt met alle stakeholders om de gekwalificeerde uitstroom uit ons onderwijs op te drijven en nadien meer Antwerpse jongeren aan een job te helpen.
328. De aanklappende en wijkgerichte aanpak zorgt ervoor dat in wijken met een lage tewerkstellingsgraad specifiek kan worden gewerkt op de activering van de bewoners. Met het oog op het bekomen van een duurzame job, volgen we werkzoekenden op en begeleiden we hen actief naar de juiste opleiding en dienstverlening.
329. Voldoende kennis van de Nederlandse taal is één van de belangrijkste voorwaarden voor een succesvolle intrede op de arbeidsmarkt. We blijven dan ook sterk inzetten op lessen Nederlands, zeker ook op de werkvloer, en engageren ons om samen met de aanbiedende partners voldoende capaciteit te blijven voorzien.
330. De stad volgt het Vlaamse principe van ‘dienstverlening op maat van elke werkzoekende’. We sporen werkzoekenden aan om hun talenten en vaardigheden verder te ontwikkelen. De stad ondersteunt hen daarbij maximaal en dringt bij de VDAB aan op een specifiek stedelijk instrumentarium. Wanneer blijkt dat werkzoekenden onvoldoende inspanningen leveren in hun zoektocht naar werk, is het sluitstuk consequente sanctionering door de VDAB.
331. We zijn de eerste partner van de werkzoekende. In ruil voor de financiële ondersteuning, vragen we inzet om zijn of haar leven opnieuw in handen te nemen. Werkzoekenden die klaar zijn om te werken, hebben de plicht om alle kansen te grijpen die de toegang tot de reguliere arbeidsmarkt kunnen bevorderen. Werkzoekenden en leefloongerechtigden die door een gebrek aan recente werkervaring en arbeidsattitudes niet onmiddellijk aan de slag kunnen in het normale economische circuit, volgen een traject naar grotere zelfstandigheid. Dat traject leggen we vast in een GPMI, een afsprakennota op maat van de mogelijkheden en capaciteiten van de cliënt. Om de cliënt de nodige werkervaring en opleiding te geven, beschikken we over een waaier aan mogelijkheden, van arbeidszorg, vrijwilligerswerk, wijk-werken, werkplekieren tot Tijdelijke Werkervaring en andere begeleide (sociale) tewerkstelling bij de stad of de private sector.
332. In Antwerpen kampen sommige economische sectoren met een structureel tekort aan goed opgeleide werknemers. De stad werkt samen met de VDAB, de provincie en de sectorale partners, om de aanpak van het personeelstekort in specifieke sectoren zoals de bouw, de industrie, de metaal en chemie, de haven, de logistiek en de zorg, weg te werken.
333. We richten een taskforce op met enkele grote spelers uit het bedrijfsleven om samen engagementen aan te gaan die de jeugdwerkloosheid en de werkloosheid moeten terugdringen. We denken aan bedrijven in de haven maar ook aan publieke spelers zoals het Zorgbedrijf Antwerpen, de politie en ZNA. We maken met hen afspraken over de begeleiding van mensen op de werkvloer. We werken een systeem uit waarbij de begeleiding intensiever is naarmate hun engagement voor een duurzame tewerkstelling groter is.
334. We maken met zoveel mogelijk bedrijven afspraken om voldoende werkplaatsen te voorzien voor activerings- en begeleidingstrajecten voor werkzoekenden en leefloners. We maken afspraken op maat met deze bedrijven.

335. Het Vlaamse STEM-actieplan tracht de instroom, doorstroom en uitstroom van afgestudeerden in exact-wetenschappelijke, wiskundige, ingenieurs- en technische richtingen structureel te verhogen. De stad zal waar mogelijk concrete initiatieven ontwikkelen die dit Vlaamse actieplan ondersteunen. We denken daarbij onder meer aan STEM- en techniekcoaches die we in samenwerking tussen stad en bedrijfsleven kunnen mobiliseren om scholen te ondersteunen.
336. Het onderwijs onderschrijft het principe van duaal leren. Het diploma dat de leerlingen halen is gelijkwaardig aan het diploma van het voltijds secundair onderwijs, maar zij verwerven hun vaardigheden voor het grootste deel op de werkvloer. Het nieuwe duaal leren wordt samen met de onderwijspartners ondersteund en gepromoot, ook in het hoger onderwijs. De stad faciliteert samenwerking met Antwerpse bedrijven en sectoren om van duaal leren een succes te maken. De stad duidt hiervoor een accountmanager aan die de draaischijf vormt tussen het onderwijs en de bedrijfswereld. De stad dringt er intern en bij de bedrijven op aan om alle leerlingen de kans te geven om in het duaal leren in te stappen. Het AGSO neemt een voortrekkersrol op in de uitrol van het duaal leren. Daarnaast nemen we waar mogelijk in onze aanbestedingen een criterium op dat leveranciers, partners en dienstverleners die zich hiervoor inzetten, beloont.
337. We organiseren en promoten Haven- en industrieklassen. Leerlingen die trots zijn op onze haven en industrie laten dat hopelijk meespelen in hun latere studiekeuzes.
338. Ons Antwerps economisch profiel moet beter weerspiegeld worden in ons onderwijsaanbod. Specifiek voor onze Antwerpse sterkhouders haven, industrie, zorg en startende bedrijven is dit een aandachtspunt. Er wordt een inventaris gemaakt van de technische opleidingsinfrastructuren en installaties om onze opleidingen te kunnen matchen met onze noden. Vervolgens worden er afspraken gemaakt tussen stad, onderwijs, bedrijfsleven en VDAB om waar nodig nieuwe samenwerkingen op te starten en het aanbod bij te sturen, waarbij alle partners hun verantwoordelijkheid nemen.
339. In het stedelijk onderwijs zetten we sterk in op STEM-onderwijs, zowel in de basisscholen als de secundaire scholen. We werken verder aan twee sterke technische secundaire campussen in de stad, namelijk Cadix en Blue Gate.
340. We laten leerlingen ook kennismaken met andere industriële clusters in Antwerpen, zoals de nieuwe ontwikkelingen op Blue Gate. We promoten innoverende en toekomstgerichte opleidingen zoals de Internet of Things-opleiding aan de Universiteit Antwerpen.
341. We beschouwen de werken aan de Grote Verbinding als een groot tewerkstellingsproject voor de stad.
342. Om maatschappelijke doelstellingen te bereiken, bij uitstek op sociaal-economisch gebied, introduceren we de Social Impact Bond als instrument. Met een SIB sluit een overheidsorganisatie een contract af met een externe uitvoerder (of dienstverlener) en een financier (of private investeerder) om een concreet maatschappelijk probleem aan te pakken. In geval van succes betaalt de overheidsorganisatie de investering terug aan de financier met een rendement, voortkomend uit de besparing die het oplossen van het probleem heeft opgeleverd aan de maatschappij.

343. De stad en de VDAB werken nog nauwer samen om de Werkinlevingstrajecten (Wijl-
trajecten) succesvol te maken.
344. Binnen 'sport als middel' zetten we samen met Vlaanderen en andere partners
tewerkstellingsprojecten op. We grijpen sport, cultuur, jeugdbeleid en onderwijs mee
aan om kansengroepen naar de arbeidsmarkt te loodsen.
345. Samen met de VDAB monitoren we de jaarlijkse lijst knelpuntberoepen en stemmen de
trajectbegeleiding voor leefloners en werkzoekenden hierop af. De maatschappelijk
werkers en de bijzondere comités voor de sociale dienst zullen deze lijst actief
gebruiken bij de behandeling van sociale dossiers.
346. Binnen de activering van werkzoekende gaan we het zelfstandig ondernemerschap
nog meer promoten.
347. De Hoge Raad voor Werkgelegenheid toonde aan dat de lage participatiegraad van
vrouwen met een migratie-achtergrond problematisch is. Aangezien werk niet alleen
een integrerend maar ook een emanciperend effect heeft voor de vrouw en haar gezin
en de eerste bescherming tegen armoede vormt, zetten we extra in op activering van
vrouwen. We ontwikkelen gezinsintegratieplannen waarin alle leden van het gezin
worden betrokken en waarin een bijzonder accent wordt gelegd op de rol van de
vrouw in de samenleving en op de arbeidsmarkt. Met de gepaste aanbodverstrekkers
voorziet de stad in leer- en taalprogramma's onder meer afgestemd op het profiel van
vrouwen geboren buiten de EU, opdat zij sociale contacten kunnen opbouwen,
aanvullende opleidingen kunnen volgen, hun werkgelegenheidsmogelijkheden kunnen
verruimen en hun kinderen tijdens hun schoolparcours beter kunnen begeleiden. We
zetten onder andere extra in op het KAAP-aanbod. Ook in de cursussen
maatschappelijke oriëntatie wordt specifieke aandacht gegeven aan de activering van
vrouwen en moeders.
348. We nemen initiatieven om de werkgelegenheidskansen voor personen met een
beperking in onze regio te verbeteren.
349. De stad en de VDAB ondersteunen het Vlaamse principe 'integratie door werk'.
Inburgering en de zoektocht naar werk worden parallel georganiseerd.
350. De activering van nieuwe inwoners gebeurt verder via één centraal onthaalbureau. Dit
onestopshop-concept zetten we door. Het is klantvriendelijk, resultaatgericht en
geeft de nieuwkomer een duidelijk en activerend signaal.

ANTWERPEN ONDERWIJSHOOFDSTAD VAN VLAANDEREN

351. Er komen nog eens 11.000 plaatsen bij tegen het einde van de legislatuur, om elk kind
in het kleuter-, lager en secundair onderwijs een plaats te geven. Dit gebeurt in
samenwerking met Vlaanderen en de lokale taskforce onderwijscapaciteit. Daarmee
volgen we de Vlaamse Capaciteitsmonitor. Zeker voor het secundair onderwijs maken
we een grote inhaalbeweging, vooral in die scholen waar plaats nodig is. Scholen met
een grote capaciteitsdruk mogen beloond worden voor hun succes. Als deze scholen
snel en goedkoop bijkomende plaatsen kunnen realiseren, moeten ze voorrang krijgen
voor de capaciteitsmiddelen van Vlaanderen

352. De stad zorgt mee voor een eerlijke en transparante programmering van het centraal aanmeldingsregister. Ouders moeten weten hoe dat precies werkt en welke criteria gebruikt worden. We maken het aanmeldsysteem veel klantvriendelijker.
353. Voor het kleuter- en lager onderwijs moet afstand het belangrijkste criterium blijven. Wie dichtbij woont of werkt, krijgt voorrang.
354. De stad investeert mee in goede, duurzame en moderne schoolgebouwen, vooral in de wijken waar de bevolking het snelst groeit. In nieuwe stadsdelen en ontwikkelingen wordt van meet af aan voldoende schoolcapaciteit voorzien. We kijken naar herbesteding van bestaande gebouwen naar scholen en bouwen nieuwe scholen op zo'n manier dat ze in de toekomst kunnen worden herbested naar andere functies.
355. Onderwijspatrimonium van functie laten veranderen gaan we tegen. Gezien de capaciteitsnood moeten we ruimte voor scholen maximaal bewaren.
356. Op bestaande locaties met minder goede lucht- en/of geluidskwaliteit voorzien we mitigerende maatregelen voor onderwijsinitiatieven. Ook de luchtkwaliteit in onze scholen verdient bijzondere aandacht. Antwerpen zal een meetcampagne uitrollen voor alle scholen en het subsidieprogramma intensiveren waarmee scholen kunnen investeren in de verbetering van hun binnenluchtkwaliteit.
357. De bestaande schoolgebouwen worden optimaal benut en worden het kloppend hart van de buurt. We investeren in volwaardige Brede Leeromgevingen, en elk schoolgebouw moet multifunctioneel zijn en maximaal beschikbaar zijn voor sportclubs, socio-culturele organisaties, jeugdverenigingen, deeltijds kunstonderwijs, seniorenverenigingen en andere mogelijke wijkverenigingen, zowel binnen als buiten de schooluren.
358. We voorzien een aanmoedigingsbeleid voor scholen die hun speelplaatsen vergroenen en inzetten in de brede leeromgeving.
359. Degelijke hygiënische voorzieningen en kwalitatieve speelplaatsen zijn een basiselement voor welbevinden op school. Te vaak zijn onderhoud en investeringen daarin onderbelicht. We onderzoeken hoe we hiervoor, naar analogie met Brussel, een investeringsprogramma kunnen ontwikkelen.
360. Ieder kind in Antwerpen kan rekenen op kwaliteitsvolle voor- en naschoolse opvang. De stad ondersteunt de verschillende onderwijsnetten bij het realiseren van kwaliteitsvolle opvang in de scholen. Deze bestuursperiode wordt extra ingezet op een gevarieerd spel- en activiteitenaanbod in de opvang, onder andere door samenwerking met vrijetijdspartners.
361. We stimuleren maximaal de kleuterparticipatie vanaf 2,5 jaar.
362. Het stedelijk onderwijs stelt de democratische waarden van de Verlichting en de mensenrechten, zoals wederzijds respect ongeacht herkomst, seksuele geaardheid of religie, de vrijheid van meningsuiting, de gelijkheid van man en vrouw en de scheiding van staat en religie, voorop. Die waarden worden doorgetrokken tot in de dagelijkse werking.
363. De dresscode in de schoolreglementen van de scholen van het AGSO blijft behouden.

364. De Nederlandse taal verbindt ons allemaal. Dit geldt zeker voor ons onderwijs. Het Nederlands is dé sleutel tot integratie, tot de arbeidsmarkt, tot de samenleving. Nederlands is dan ook de (voer)taal in het onderwijs.
365. We zetten voor nieuwkomers en kinderen die onvoldoende Nederlands kennen in op 'taalbad'-klassen. Dit komt zowel hen als hun toekomstige klasgenootjes ten goede. We versterken de gerichte inspanningen om de taalvaardigheid van leerlingen op school en thuis te verbeteren.
366. Het AGSO voert lessen burgerschap in, gebaseerd op het LEF-pakket (Levensbechouwing, Ethiek en Filosofie) en zorgt dat die lessen worden ingebed in het beleid van de school. Ook mediawijsheid maakt deel uit van het pedagogisch project.
367. We onderzoeken de financiële impact en de operationele haalbaarheid van het invoeren van schoolmaaltijden in het basisonderwijs, aan een laag tarief. Zo krijgen ook de meest kansarme kinderen zeker één gezonde maaltijd per dag.
368. Binnen de Antwerpse Onderwijsraad voeren we het debat over kostenbeheersing in het secundair onderwijs.
369. Scholen zijn een belangrijke partner om zorgwekkende radicalisering bij jongeren tegen te gaan en te melden bij de bevoegde instanties.
370. Nog te veel jongeren verlaten de schoolbanken zonder diploma. De stad laat geen enkele leerling los. We voorkomen vroegtijdige schooluitval, zetten leerlingen terug op weg naar een succesvolle schoolloopbaan en naar werk. De wijkgerichte aanpak wordt dé manier om deze ambitie waar te maken en om sociale mobiliteit te bevorderen. Die aanpak wordt voortgezet en geïntensiveerd in de wijk Kiel (A'REA 2020) en uitgebreid naar andere aandachtswijken. De wijkgerichte aanpak combineert leertijduitbreiding in de scholen, samenwerking tussen onderwijs en welzijn, de implementatie van een talentenprofiel, een taalaanbod voor ouders in de school van hun kind, acties ter bevordering van kleuterparticipatie en een focus op sterke scholen en organisaties. De resultaten worden nauwgezet opgevolgd. Instrumenten zoals bijvoorbeeld Wijkwerking op Maat, Stadsmariniers, X-stra, ... vormen mee het kader waarin de wijkgerichte werking een succes kan worden.
371. In functie van de structureel benodigde samenwerking tussen onderwijs en welzijn in de aanpak van ongekwalificeerde uitstroom, wordt het project Netsterk 2020 uitgebreid. Scholen moeten zich kunnen focussen op hun kerntaken, in samenwerking met welzijn proberen we scholen te ontlasten van een aantal niet-pedagogische taken. Er komt specifieke aandacht voor het aspect geestelijke gezondheid van jongeren in de relatie tussen onderwijs en welzijn.
372. AGSO is ambitieus in het maximaal realiseren van leerwinst en wil de gekwalificeerde uitstroom verhogen.
373. De Antwerpse scholen voeren een proactief en onderbouwd beleid tegen (seksuele) intimidatie, pesten, cyberpesten, racisme en discriminatie. Het Autonoom Gemeentebedrijf Stedelijk Onderwijs Antwerpen wordt voortrekker als het gaat over 'netiquette' en maakt leerlingen weerbaar op het internet.
374. De stad neemt een regierol op wat betreft naschoolse huiswerkbegeleiding en leerbegeleiding. Doel daarvan is om alle inzet en engagement van de vele betrokken begeleiders, vnl. vrijwilligers, maximaal te laten renderen in functie van de

onderwijsdoelstellingen van de stad en de inrichtende macht. Rolmodellen moeten hierin een duidelijke plaats krijgen.

375. Meten is weten. Directies, leerkrachten en leerlingen moeten weten waar ze staan. Een permanente en degelijke kwaliteitszorg is alleen gegarandeerd als er sprake is van monitoring en transparantie. We investeren in een leervolgsysteem voor de ontwikkeling en de studievoortgang van iedere individuele leerling. We onderzoeken het emanciperend effect van ons onderwijs. Centrale data van leerlingen, leerkrachten, directies en scholen worden in eenvoudige en verstaanbare vorm aan de scholen aangeleverd.
376. Een evidence-based onderwijspraktijk moet de norm worden. Het flankerend onderwijsbeleid van de stad neemt hierin het voortouw. De kloof tussen onderzoek en praktijk wordt verder gedicht. De datageletterdheid van schoolteams wordt vergroot.
377. Ons onderwijs moet ook actief zelf toptalenten scouten, zij bepalen in belangrijke mate mee onze toekomstige welvaart. Met als inspiratie het BOOST-project van de Koning Boudewijnstichting, richten we een platform op met onderwijspartners en derden om toptalent te begeleiden.
378. We ijveren voor de opwaardering van onze leerkrachten. Gezien het dreigende leerkrachtentekort ontwikkelen we daarvoor een brede stedelijke strategie. De stad neemt onder meer initiatieven om startende leerkrachten beter te begeleiden om op die manier de vroegtijdige uitstroom van jonge leerkrachten tegen te gaan, bijvoorbeeld door langdurige stages en teamteaching door ervaren leerkrachten. We zetten een stadsbrede campagne op om de beste leerkrachten aan te trekken. De stad neemt initiatieven om leerkrachten uit de privésector aan te trekken en onderzoekt een netoverschrijdende vervangingspool om jonge leerkrachten meer werkzekerheid te geven. We beschermen leerkrachten beter tegen agressie door leerlingen of ouders.
379. We versterken en responsabiliseren ouders om de prestaties van hun kinderen op school mee op te volgen. Indien er buitenschoolse moeilijkheden zijn, kan dit vanuit de wijkwerking op maat en Huizen van het Kind tijdelijk mee opgevolgd worden. De lokale hulpverleners gaan “achter de voordeur” en zullen ouders wijzen op hun verantwoordelijkheden met betrekking tot het welzijn en de resultaten van hun kinderen.
380. Het samenleven van inwoners en studenten wordt verbeterd door een billijke spreiding van evenementen en activiteiten van en door studenten, om zo de stad voor iedereen leefbaar te houden. Er wordt ingezet op meer sensibilisering en slimme oplossingen voor de inrichting van de uitgaanszones.
381. Dankzij het doop- & feestcharter voor alle studenten hoger onderwijs, bevestigt de studentenpopulatie jaarlijks haar engagement om Antwerpen als leefbare woon- én studentenstad hoog in het vaandel te dragen. Om overlast te vermijden en in te dammen, ijveren we ervoor dat ook de Universiteit en de hogescholen hierbij hun verantwoordelijkheid nemen om mogelijke overlast niet op het openbaar domein af te wentelen.
382. Voor kotstudenten moet de stad een veilige thuis van huis bieden. De stad blijft dan ook controles uitoefenen op de kwaliteit en veiligheid van onze studentenhuisvesting. Zo verzekeren we de uitbouw van de kwaliteitslabels om de zoektocht naar een veilig

kot te vergemakkelijken. Daarnaast geven we studenten de mogelijkheid om onveilige panden anoniem te melden.

383. We werken intensief samen met het hoger onderwijs rond bijvoorbeeld een betere doorstroom zodat de hoger onderwijs een betere afspiegeling is van onze diverse maatschappij. Zonder dat we als stad de lat verlagen.
384. De nieuwe studierichting Internet of Things aan de UA is een prima voorbeeld van hoe het hoger onderwijs bedrijfsgerichter kan werken. Door een sterkere samenwerking met de chemiesector kunnen studenten hun opleiding afronden met niet enkel een diploma op zak, maar mogelijk ook met een job. De stad stimuleert deze grotere koppeling tussen onderwijs en praktijk, door met het bedrijfsleven een samenwerking op te zetten rond werktrajecten, stageopleidingen, onderwijsprogramma's en lessen in ondernemerschap voor het hoger onderwijs.
385. Onze creatieve opleidingen zoals mode, theater, design en productontwikkeling zetten het innovatieve karakter van onze stad in de verf en zetten Antwerpen internationaal op de kaart. Antwerpen is dankzij die opleidingen niet alleen een slimme, maar ook een creatieve stad. De stad zet in op de wisselwerking tussen deze creatieve opleidingen en de andere actoren zoals ondernemers, stad en onderwijs in onze stad.

STAD VAN, VOOR EN DOOR ONDERNEMERS

386. De administratieve last moet, zowel voor het opstarten van een nieuwe zaak als voor bestaande ondernemers, verder worden vereenvoudigd en gedigitaliseerd. Ons Bedrijvenloket staat ten dienste van elke ondernemer.
387. We zetten in op clustering zowel van industriële en ambachtsfuncties als van handels- en horecafuncties. Met een verstandig vergunningsbeleid geven we ondernemers de vrijheid om te ondernemen en begeleiden we hen naar locaties ter bevordering van dergelijke kernclustering. Dit doen we vanuit een gecoördineerde visie waarbij we alle consequenties van een vestiging nauwkeurig in kaart brengen om de verlinting in te dijken en de mobiliteits- en milieueffecten maximaal te ondervangen.
388. De bedrijvenlocaties Blue Gate, Katwilgweg, Luchthaven Antwerpen, Ter Beke en de groene KMO-zone Spoor Oost (volgens de inzichten uit het proces Over de Ring) worden verder ontwikkeld en ingevuld.
389. We herwaarderen bestaande bedrijventerreinen en zullen leegstaande bedrijfsgebouwen en sites opnieuw invullen met bedrijfsactiviteit. We stimuleren tijdelijke invullingen als coworkinglocatie en atelierruimtes in afwachting van een permanent hergebruik.
390. We onderzoeken de haalbaarheid van de inrichting van regelluwe zones om innovatie bij KMO's, stadslandbouw en kleinschalige maakindustrie te faciliteren. Zo blijven we deel uitmaken van de avantgarde wat betreft ondernemerschap in Europa.
391. We actualiseren de Kantorennota met het oog op eventuele functiewijzigingen, herlocaties, toekomstige vraag en groeisectoren.

392. We maken ruimte voor havengerelateerde kantoren ten Noorden van de stad, tussen de Stadshaven en het aansluitingscomplex Noorderlaan – A12.
393. We blijven handelaars-, horeca- en bedrijvenverenigingen ondersteunen, niet enkel financieel maar ook via onze centrum- en horecamanagers en het bedrijvenloket. We spelen in op de vragen en noden en werken verbeteringstrajecten uit.
394. We zetten verder in op economische diplomatie. Het stadsbestuur is de handelsreiziger, onze stad en onze ondernemingen zijn het product dat we in de etalage zetten op plaatsen waar nog onbenut potentieel is. We bundelen de krachten met Flanders Investment & Trade, Toerisme Vlaanderen, het Havenbedrijf en andere publieke en private spelers om Antwerpen nog sterker op de kaart te zetten in het buitenland en om duurzame investeringen (en dus jobs) aan te trekken.
395. De stad trekt heel wat creatieve ondernemers aan die vernieuwende pop-up concepten introduceren. Deze concepten zijn vaak niet zuiver evenementieel waardoor deze organisatoren niet altijd hun weg vinden in de bestaande regelgeving. Ter ondersteuning en begeleiding van deze creatieve initiatieven introduceert de stad een pop-up manager.
396. Er komen procedures voor pop-upzaken die ondernemerschap niet fnuiken maar de openbare veiligheid wel steeds vooropstellen.
397. Markten, foren, pop-ups, ambulante handel en evenementen moeten de toegankelijkheid en zichtbaarheid van de bestaande handelszaken in die omgeving vrijwaren. Er moet ook een gelijk speelveld zijn tussen de tijdelijke zaken en kramen en de gevestigde handelszaken.
398. De stad blijft de actieve voortrekker in Connect2Antwerp, de community van alle stakeholders die samenwerken aan de internationale marketing van Antwerpen. We versterken de samenwerking binnen Connect2Antwerp en laten de community groeien.
399. De stad zorgt voor een actieve promotie van het stadsmarketingfonds dat in mei 2018 gelanceerd werd en gaat proactief op zoek naar mogelijke opportuniteiten.
400. We promoten onze toeristische attractiepolen zoals mode/shopping, diamant, chocolade, culinaire en Bourgondische aard, kunst, cultuur en architectuur,... We richten ons hierbij op relevante markten en regio's, zoals de naastliggende regio's en hoofdsteden, om naar Antwerpen te trekken.
401. Indien de sector de winkelzondagen en openingsuren verder wil verfijnen, zal de stad daarop inspelen.
402. Bij de volgende Beleidsnota Detailhandel gaan we voor het behoud en zelfs vermindering van de retail-oppervlakte in de stad. We zetten daarbij in op sterke en compactere kernwinkelgebieden. Hiermee vermijden we het creëren van leegstand en kan oppervlakte buiten deze winkelgebieden ingezet worden voor KMO, diensten en wonen. Een belangrijke stap hierin is het verminderen en wegwerken van de verlinte baanwinkelgebieden en het verhogen van de winkeldichtheid in kleinere handelskernen in de districten. Daarnaast blijven verspreid liggende buurtwinkels in alle buurten een belangrijke aanvulling voor dagelijkse behoeften op korte afstand.

403. Onze winkelgebieden in het historisch centrum hebben elk een eigen identiteit en specialiteit. Dat is de sterkte van Antwerpen als dé shoppingstad van de lage landen.
404. De overblijvende baanwinkels clusteren we maximaal in retailparken.
405. De stad bestrijdt leegstand bij winkels en bedrijfspanden. De eigenaars worden aangesproken en betrokken bij oplossingen. Zo zetten we de Winkeldokter aan het werk om eigenaars die hun handelspand niet verhuurd krijgen met raad en daad bij te staan, of stimuleren we tijdelijke invullingen in afwachting van een definitieve. Voor panden die omwille van de staat of grootte ongeschikt zijn voor de huidige winkellood, zetten we in op stedenbouwkundige oplossingen, zoals bijvoorbeeld het samenvoegen van winkelpanden wat tegelijkertijd een aparte ingang voor wonen boven winkels vereenvoudigt. Leegstaande panden die buiten de kernwinkelgebieden komen te vallen, kunnen omgevormd worden naar wonen en diensten.
406. Om levendige en actieve winkelkernen te behouden, sporen we handelaars aan om zich aan te sluiten bij hun lokale handelaarsvereniging. Handelaarsverenigingen zijn onmisbare partners maar betekenen voor de ondernemers die er hun schouders onderzetten een zware extra taak: een vzw oprichten of er de wettelijke bepalingen van nakomen, andere ondernemers overtuigen mee in te stappen, lidgeld betalen, administratie, subsidies aanvragen, evenementen aanvragen enz. In het kader van continuïteit en professionalisering steunen we hen bij het oprichten van een overkoepelende handelaarsvereniging die deze taken overneemt, naar het voorbeeld van ACB. In deze vereniging betrekken we iedereen die baat heeft bij levendige winkelkernen, zoals de vastgoedsector, de private parkingexploitanten... De stad zorgt ervoor dat zijn als leden gebruik kunnen maken van verzamelde data in verband met het winkelgedrag in hun omgeving.
407. De toelage voor de renovatie van handelspanden blijft behouden. Deze stimuleert handelaars om duurzaam te investeren in hun gebouwen en dat komt het straatbeeld en de uitstraling van Antwerpen als winkelstad ten goede.
408. We werken verder aan de sanering van de gesloten terrasconstructies in de gesloten horecakernen. Het Statiekwartier is de volgende die aan de beurt komt.
409. Ondernemers en investeerders kunnen blijven rekenen op de leegstandsmetingen van de Antwerpse winkelstraten en de meting van de horecakernen.
410. We gaan verder met de passantentellingen. Daaruit kunnen nieuwe investeerders vitale informatie putten voor de vestiging van hun toekomstige zaak.
411. Bedrijven, handels- en horecazaken mogen zo min mogelijk hinder ondervinden van werken. De Vlaamse hinderpremie wordt aangevuld met stedelijke hulpmaatregelen: vermindering of schrapping van terrasbelasting en steun voor handelaarsverenigingen. Daarnaast wijzen we handelaars die het moeilijk hebben de weg naar uitstel van betaling van belasting en sociale zekerheidsbijdragen.
412. We stimuleren nog meer juweliers en webshops om het 'Antwerp Most Brilliant'-kwaliteitslabel aan te vragen. Dat eist hoge kwaliteitsvoorwaarden op vlak van duurzaamheid, veiligheid, moraliteit en transparantie.
413. Aan de ene kant van de Via Sinjoor gebeurt het toeristisch onthaal in het Centraal Station met een kwalitatieve ruimte voor promotie van onze stad. Aan de andere kant van de Via Sinjoor wordt het Steen omgevormd tot het nieuwe toeristische onthaal,

compleet met een nieuwe cruiseterminal en een bijbehorend nieuw Scheldeponton. Er komt een interactief belevingscentrum voor zowel bewoners als bezoekers. Het Steen is meteen het startpunt voor vele, ook watergebonden, toeristische activiteiten.

414. De omgeving van het Steenplein krijgt een opwaardering en we leggen de goed bewaarde structuur van de verdwenen Sint-Walburgiskerk bloot.
415. We tekenen enkele routes uit voor toeristenbussen in onze stad met goed bereikbare op- en afstapplaatsen in de buurt van toeristische aantrekkingspolen.
416. We maken van DIVA hét centrum waar toeristen en Antwerpenaren kunnen kennismaken met de 570 jaar oude diamantnijverheid in onze stad. We zorgen ervoor dat DIVA alle troeven krijgt om uit te groeien tot een kenniscentrum met internationale uitstraling.
417. Op de site Middenvijver komt een nieuwe, kwalitatieve stadscamping met ruimte voor alle vormen van kamperen, inclusief kampeerauto's. Hier zullen ook trekkershutten en groepsverblijven beschikbaar zijn voor jonge globetrotters. De uitbating van deze camping zal uitbesteed worden aan een private partner.
418. De stad blijft werken aan een breed aanbod van logietypes, van vijfsterrenhotels tot jeugdhostels, van boetiekhotels tot B&B bij bewoners ... Uiteraard verwachten we dat iedereen hier de regels in het kader van veiligheid en de aangifteplicht volgt, zodat alle uitbaters zich op een eerlijke manier in de verblijfsmarkt positioneren. We sporen hotels en andere logie-aanbieders aan om te zorgen voor passende voorzieningen voor onder andere mensen met een beperking, voor fietsende toeristen ...
419. Antwerpen is een open en tolerante stad die bekend staat als holebivriendelijk. Dit onder meer dankzij een uitgebreide maatschappelijke beweging, verenigd in het Roze Huis. De Antwerp Pride is uitgegroeid tot een groots evenement, met onder andere de deelname van het Antwerpse politiekorps. We blijven dit belangrijke evenement met vele bezoekers uit binnen- en buitenland ondersteunen. We blijven internationale evenementen voor de holebigemeenschap organiseren en promoten.
420. We bouwen Antwerpen verder uit als dé bestemming voor congressen en beurzen in Vlaanderen. Samen met het Antwerp Convention Bureau zet de stad zich in op het aantrekken van zakelijk toerisme. We benutten de bestaande congresinfrastructuur en zorgen voor een groter beursaanbod.
421. We ondersteunen toeristische rondritten met een evenwichtig gunningsbeleid dat kijkt naar alle mogelijke aanbieders en focust op duurzaamheid.
422. We onderzoeken op de molen op Linkeroever kan verhuizen naar de Hobokense Polder. Dit versterkt de toeristische attractie en het verhaal van Nello en Patrasche.
423. Met de initiatiefnemers van het Museum Stampe & Vertongen en het Vlaams Tram en Autobus Museum, waarvan in 2019 de restauratie van hun beschermde loods zal beëindigd zijn, wordt bekeken hoe we hun unieke collecties beter kunnen ontsluiten als toeristische trekpleister in de districten.
424. In samenwerking met de provincie en de districten zetten we verder in op het fiets- en wandeltoerisme. We werken lokale en groene toerismeprojecten uit, die zowel de Antwerpenaren als de toeristen stimuleren om buiten te komen en de stad en zijn omgeving te voet of met de fiets te verkennen. Daarbij verbinden we ook de open

ruimtegebieden in het Noordoosten van de stad (project “Gruunrant”). Districten worden aangemoedigd om hun toeristische troeven uit te spelen.

HAVEN

425. De haven van Antwerpen zorgt voor een enorme toegevoegde waarde. Die bestendigen we door naast containeroverslag te blijven focussen op industrie en logistiek. We bestendigen en versterken onze grote petrochemische cluster.
426. De stad steunt volop het akkoord dat de Vlaamse regering bereikt voor bijkomende containercapaciteit in de haven in combinatie met de vrijwaring van natuurgebied en erfgoed.
427. Het succes van de haven hangt samen met een performante werking van alle schakels in de nautische en logistieke keten: loodsen, slepers, sluiswachters, bootmannen en havenarbeiders. De stad zal zich inspannen om waar ze kan met alle betrokken overheden, stakeholders en sociale partners deze werking nog te verbeteren, met de ambitie om ook in goed sociaal overleg de bereikbaarheid van de haven maximaal te blijven garanderen.
428. We streven in de haven naar een dynamische arbeidsorganisatie binnen het kader van de wet-Major.
429. We maken de haven klaar voor de toekomst. Met NxtPort wordt het potentieel van data in de haven ten volle benut. Deze gegevens worden gedeeld en gebruikt om de administratieve en logistieke stromen efficiënter te organiseren. Dit kan de logistieke stromen, administratieve processen en de mobiliteit aanzienlijk verbeteren.
430. De haven op de Linkerscheldeoever kende de laatste jaren een forse toename in (container)trafiek. Het beheer en bestuur van de volledige Antwerpse haven komen dan ook beter in handen van één havenbedrijf. We zetten het beleid van deugdelijk bestuur en maatschappelijk verantwoord ondernemen dat is ingezet in het Havenbedrijf, verder.
431. Een verregaande samenwerking tussen de havens van Zeebrugge en Antwerpen zou kunnen leiden tot een havencluster, die door een goede bundeling van krachten wereldwijd een sterke speler kan zijn.
432. Er wordt nog meer ingezet op multimodale ontsluiting van de Antwerpse haven. Het havenverkeer heeft nood aan betere verbindingswegen. Het Haventracé in combinatie met de Oosterweelverbinding is hierin cruciaal.
433. Voor het goederenvervoer zetten we samen met het Havenbedrijf en hogere overheden verder in op de modal shift. Goederen, producten en vloeistoffen worden nog meer via het spoor, het water en via pijpleidingen van en naar de haven vervoerd. In de concessiepolitiek legt het Havenbedrijf hiervoor dan ook de nodige voorwaarden op. We blijven onze inzetten voor de realisatie van de IJzeren Rijn met als prioriteit de verwezenlijking van een tweede spoortoegang tot de haven, rekening houdend met de leefbaarheid van de omgeving. De toegang tot het spoor moet bovendien voor alle goederenoperatoren gegarandeerd worden.

434. Het potentieel van de binnenvaart wordt opgekrikt door de verdere capaciteitsuitbreiding op het Albertkanaal. Tegelijk geven we de binnenvaart meer ruimte binnen de haven zelf. In het kader van Slim naar Antwerpen werken we samen met het Havenbedrijf om binnenvaart te promoten en leveren inspanningen om het aantal verbindingen met en de efficiëntie van de binnenvaart te verhogen.
435. We vragen aan het Havenbedrijf om efficiëntieoefeningen te doen binnen de eigen structuur en die van de dochters.
436. Door gaandeweg te evolueren van een lineaire en koolstofintensieve economie naar een circulaire en koolstofarme economie, realiseert de haven een significante reductie van de uitstoot van broeikasgassen tegen 2050. Het Havenbedrijf onderneemt nodige acties om de gebruikers van het havenplatform toe te laten makkelijk de weg naar een duurzame en innovatieve toekomst in te slaan: een sectoroverschrijdend CO²-reductietraject, investeren in energie-efficiëntie projecten en infrastructuur, een platform voor CCU en andere circulaire demonstratieprojecten, investeringsbeleid om circulaire activiteiten, de vergroening van het wagenpark, enzovoort.
437. We zetten samen met het Havenbedrijf en de havenindustrie een onderzoek op naar mogelijke scenario's om binnen het Antwerps havengebied (rechter- en linkeroever) tot een nog betere valorisatie van materialen en energie-inhoud van afval te komen, met het oog op de uitrol van een warmte- en stoomnet.
438. Gezien de impact van de overdracht van de stadshaven van Havenbedrijf naar stad, herbekijken we de beheersovereenkomst tussen de stad en het Havenbedrijf om tot een beter evenwicht te komen.
439. Antwerpen wordt de Capital of Things. Antwerpen is de grootste Vlaamse proeftuin voor slimme technologie. De bedoeling van onze Capital of Things en ons innovatief ecosysteem is om slimme oplossingen te ontwikkelen voor praktische problemen van alle stedelingen. Deze nieuwe technologieën en ondernemers geven nieuwe impulsen aan onze economie.
440. In ons Antwerps innovatief ecosysteem ligt de focus op vier domeinen: slimme logistiek, Industrie 4.0, Smart City en slimme mobiliteit. Rond deze vier componenten wordt samengewerkt door een netwerk van volgende groepen:
- de Internet of Things-bedrijven, die werken rond open data, beveiliging, productontwikkeling en dergelijke;
  - starters die iets willen doen met informatie van het IoT zoals start-ups en groei-bedrijven;
  - de onderzoeks- en kennisinstellingen: het hoger onderwijs, Imec,...;
  - de faciliterende partners die financieren of infrastructuur en diensten ter beschikking stellen.
441. Antwerpen wordt een echt levend laboratorium waar jonge ondernemers en grote namen hun innovatieve toepassingen kunnen uitproberen. De Smart Zone rond de Nationalestraat wordt de eerste plaats waar je in Antwerpen de toekomst kan zien, en de beste ideeën maken we zo snel mogelijk bruikbaar voor de hele stad. De focus ligt op concrete realisaties die het dagelijks leven van de Antwerpenaar gemakkelijker, veiliger en duurzamer maken.

442. Geen smart city zonder smart people: we dichten de digitale kloof met breed en eenvoudig bruikbare toepassingen die vertrouwen wekken, en streven naar brede e-inclusie.
443. We zorgen er als stad voor dat het netwerk van bedrijven, universiteiten en onderzoekscentra, start-ups, ontwikkelaars de nodige infrastructuur en alle stedelijke data ter beschikking hebben, om innovatieve producten en diensten uit te testen.
444. In de creatieve werkplaats FabLab+ kunnen creatievelingen ideeën komen uitwerken en werken met 3D-printers, robots, lasers enzovoort. We stimuleren dat scholen hun leerlingen laten kennismaken met deze nieuwe technologieën. We zetten verder in op digitale competenties en we versterken de band tussen onderwijs en initiatieven rond digitale skills in functie van arbeidskansen en nieuwe economie.
445. Antwerpen wil een uitvalsbasis worden voor bedrijven die in het kader van Industrie 4.0 diensten en producten leveren aan de industrie zoals bijvoorbeeld bedrijven die wisselstukken in 3D printen of die sensoren en slimme motoren maken voor machines.
446. Antwerpen wil voorop lopen op de digitale snelweg. Daarom houden we nauw contact met alle betrokken partners rond de uitrol van 5G en Fiber to the Home.
447. BlueChem wordt dé incubator voor duurzame chemie. Op de Blue Gate-site biedt BlueChem de nodige infrastructuur zoals labo's en kantoren en dienstverlening om innovatieve projecten uit te werken in de duurzame chemie, een domein dat nauw aansluit bij onze (petro)chemische cluster.
448. De 28 bestaande markten worden grondig geëvalueerd, zowel naar de huidige locaties als het aanbod en de beheersstructuur. Hierbij worden naast de handelaars ook de bewoners betrokken. We streven naar een vernieuwing door een aantrekkelijker aanbod en eventueel aangepaste openingsuren in de namiddag en de avond te voorzien. Daarom krijgen de stad en districten de mogelijkheid om (thema)markten in concessie te geven aan private organisatoren, zodat ze beter kunnen afgestemd worden op de verwachtingen van de bewoners.
449. Om het leiderschap van Antwerpen als hoofdstad van de diamanthandel te behouden en de diamantbewerking te versterken, zetten we in samenwerking met het AGSO, universiteiten en de private sector in op innovatie en nieuwe technologieën in de diamantsector: geautomatiseerd slijpen, online diamanthandel, snelle screening via diamantlaboratoria, opvolgen van de evolutie van de synthetische diamant,...
450. We werken verder aan de internationale erkenning van Antwerpen als maatschappelijke en duurzaam verantwoorde wereldhoofdstad voor diamant. Het Kimberley Proces is daarbij cruciaal. Het stadsbestuur dringt op federaal en Vlaams vlak aan op maatregelen die de diamanthandel kunnen versterken, waarbij ook het financieringsprobleem voor de diamantsector verder aangepakt wordt. We zorgen voor een continue dialoog tussen stad en sector over veiligheid, veiligheidsmeetings op provinciaal niveau en proactief overleg over nieuwe dreigingsfenomenen.

6. BRUISENDE STAD

We geven alle Antwerpenaren, verenigingen en initiatieven volop de ruimte om te bruisen. In een levendige stad verbinden sport, cultuur en jeugdwerk mensen met elkaar en versterken ze de stadsgemeenschap. Ook in het sport-, cultuur- en jeugdbeleid zetten we het principe van wijkgericht werken voorop. We betrekken alle Antwerpenaren bij een bruisend stadsleven, op onze iconische locaties maar ook in de districten en de wijken. We tonen onszelf aan de hele wereld maar vergeten niet waar we vandaan komen.

Mensen samenbrengen doe je best met een goed feest(je). Het is onze ambitie om de nummer 1 te worden en te blijven als het gaat over grote publiekstrekkers. Maar tegelijk koesteren we traditionele evenementen en geven we volop zuurstof aan het gemeenschapsleven in de wijken.

Antwerpen blijft zich profileren als een internationale kunst- en cultuurstad met een rijk verleden en een creatieve toekomst. We geven kunstenaars uit Antwerpen alle kansen om zich te ontwikkelen en hun werk aan het publiek te tonen. We maken werk van diversiteit, zowel in het culturele aanbod als in de werking van cultuurhuizen. We willen dat alle Antwerpse jeugdverenigingen, sportclubs en cultuurverenigingen laagdrempeligheid, gemeenschapsvorming en (ouder)participatie hoog in het vaandel dragen.

EVENEMENTEN EN VERENIGINGSLEVEN

451. De stad wil grote positionerende evenementen blijven aantrekken. Dergelijke evenementen versterken het imago van de stad en zorgen voor een belangrijke maatschappelijke en economische return. In dit kader stelt de stad zich kandidaat als gaststad voor The Tall Ships Races in 2022 en nodigen we ook de Reuzen opnieuw uit.
452. Niet alleen grote, internationale evenementen maken onze stad. We blijven de typische Antwerpse tradities, evenementen en verenigingen ondersteunen. We spelen in op de grote publieke belangstelling voor het culinaire stadsleven in al zijn aspecten.
453. ‘De Zomer van Antwerpen’ wordt een cultureel stadsfestival met aandacht voor grote namen én Antwerpse initiatieven. We mikken op participatie van zo veel mogelijk Antwerpenaren en bezoekers.
454. De stad stimuleert de transitie naar een duurzame organisatie van evenementen. Zij geeft hierbij maximaal zelf het goede voorbeeld op haar stedelijke evenementen en streeft maximaal naar duurzame of biologisch afbreekbare materialen.
455. De stad blijft zich verder profileren als dé filmstad bij uitstek. De stad en haar atypische plekken zijn immers zeer geliefd en gegeerd als filmlocatie. We blijven filmproducties die voor Antwerpen kiezen uitgebreid logistiek ondersteunen. De stad blijft inzetten op de Antwerp Film Bonus om filmproducties met internationaal potentieel aan te trekken. Tegelijkertijd zorgt de stad hiermee ook voor een economische return.
456. De stad onderzoekt de mogelijkheden om een onderscheidend Antwerps jeugdfilmfestival op te starten.
457. Verschillende thema’s zullen in de stadsmarketing de volgende jaren een prominente rol spelen, zoals bijvoorbeeld de internationale tentoonstelling over de Antwerpse barok in Venetië in 2019, het Vlaamse Bruegheljaar 2019, het Olympisch jaar in 2020, het WK Wielrennen in 2021, de opening van het vernieuwde modemuseum in 2021 en The Tall Ships Races in 2022. Ook de heropening van het volledig gerestaureerde stadhuis en het Steen zal communicatief en evenementieel uitgespeeld worden.
458. Het verenigingsleven speelt een cruciale rol in het versterken van sociale inclusie, in het realiseren van zorgzame buurten en in het bereiken van mensen in kwetsbare situaties. We respecteren de eigenheid van jeugdverenigingen, sportclubs, culturele organisaties, seniorenverenigingen, wijkverenigingen en waarderen de bijdrage die ze leveren aan de gemeenschap. Daarom ondersteunen we verenigingen door

infrastructuur en materiaal te voorzien, door subsidies uit te keren en door kennis en expertise aan te bieden.

459. Verenigingen brengen diverse mensen samen en gebruiken een gemeenschappelijke taal, het Nederlands, en een gemeenschappelijk waarden- en normenkader. Verenigingen kunnen bruggen slaan tussen groepen Antwerpenaren, daarom stimuleren we mensen om zich te verenigen en samen actief te zijn. Daarnaast stimuleren we de samenwerking tussen verschillende organisaties en verenigingen, zodat verschillende groepen elkaar tegenkomen en ervaringen kunnen uitwisselen. We willen in ons verenigingsleven iedereen meekrijgen.
460. We moedigen het gebruik van het Nederlands in het verenigingsleven aan. Niet-Nederlandstalige Antwerpenaren kunnen er zonder schroom spreken en oefenen. Tegelijkertijd leren ze de stad, zijn straten en pleinen, zijn rijke aanbod en zijn enorme verscheidenheid aan inwoners beter kennen. We vragen onze districten dan ook om in de gedecentraliseerde projectenpot 'Stadsmakers' extra aandacht te schenken aan projecten die het gebruik van het Nederlands stimuleren. Zo geven we ook in de vrijetijdsbesteding taal oefenkansen.
461. We stimuleren en ondersteunen bewoners en bewonersgroepen die in hun wijk een duurzame socio-culturele werking willen opzetten, waarmee ze de bewoners van hun wijk samenbrengen en verbinden.
462. In elke wijk moet voldoende infrastructuur aanwezig zijn, zodat verenigingen deze samen kunnen gebruiken en beheren. Gedeeld gebruik van lokalen en infrastructuur kan samenwerking tussen verenigingen en groepen nog versterken. De stad investeert in deze infrastructuur door te bouwen of te renoveren, maar het zijn de mensen en de verenigingen uit de wijk die de infrastructuur beheren. De verenigingen die hieraan meewerken, krijgen er dan ook hun vaste stek. We werken met een buurtkalender. De verenigingen stellen deze onderling en in samenspraak met de stad op. Ze maken er afspraken over het gebruik en het beheer van het pand dat ze delen.
463. De A-kaart wordt opgewaardeerd. De pAs wordt een veelzijdige en slimme Antwerpse gebruikskaat. Verenigingen en burgers kunnen hun pAs bijvoorbeeld gebruiken voor het gebruik van de infrastructuur in de wijk.
464. Vrijwilligers worden ondersteund. Bij het Servicepunt Vrijwilligers kunnen zowel organisaties terecht die op zoek zijn naar vrijwilligers, als bewoners die vrijwilligerswerk willen doen.
465. We ondersteunen initiatieven zoals evenementen, kermissen en dorpsfeesten in de wijken. Het zijn deze initiatieven die het contact tussen bewoners bevorderen en bijdragen tot de sociale cohesie van onze stad.

CULTUUR

466. De stad Antwerpen kiest ervoor om alle musea waarvoor ze bevoegd is, in één groep samen te brengen en het beheer te faciliteren door interne verzelfstandiging. Deze interne verzelfstandiging moet de nodige garanties bieden voor de realisatie van de beleidsnota's en voor een vlot financieel beheer via budgethouderschap. De werking van de musea wordt inhoudelijk en zakelijk ondersteund door de oprichting van een internationaal samengesteld museaal comité. Voor aspecten waarvoor een externe

verzelfstandiging wenselijk of nodig is (zoals sponsoring of fiscaliteit) kan beroep worden gedaan op een stedelijk entiteit.

467. We stimuleren de samenwerking tussen de grote Vlaamse kunstinstituten, de door het Kunstendecreet ondersteunde organisaties en de lokale verenigingen in de wijken. We willen nagaan wat zij voor elkaar en hun publiek kunnen betekenen, met onder meer het onderwijs als partner. Zo werken we samen met de betrokken organisaties aan een hogere participatiegraad voor cultuur van alle Antwerpenaren.
468. De musea van de stad worden levendige en dynamische belevingscentra met laagdrempelige toegang tot diepgaande informatie. Ze werken mee aan de stadsbrede citymarketing.
469. Elke eerste vrijdagavond van de maand zijn de stedelijke musea gratis open voor alle bezoekers.
470. We onderzoeken in overleg met de Antwerpse kunstensector of een internationale en breed toegankelijke Biënnale haalbaar is. Met die Biënnale voor kunst en architectuur trekken we onze historische rol als Europese avantgardestad door.
471. We zorgen voor meer (beeldhouw)kunst in het straatbeeld en markeren historisch belangrijke plekken.
472. Stadsontwikkeling koppelen we aan de esthetische opwaardering van de buurt, onder meer met kunst en poëzie in de openbare ruimte.
473. De stad beheert haar monumenten en niet-museaal erfgoed als een goede huisvader en zet de deuren zo veel mogelijk open voor het publiek. Een toegankelijke, functionele en economisch haalbare (her)bestemming staat daarbij voorop. De stad zet hierbij in op medegebruik, samenwerking met de private en civiele sector, en vrijwilligerswerking.
474. De monumentale kerken worden nog meer in de schijnwerpers gezet. In samenwerking met de vzw Monumentale Kerken Antwerpen worden ze zo veel mogelijk opengesteld en ingepast in de toeristische en culturele beleving.
475. Het parochiekerkenplan wordt verder geconcretiseerd. Voor kerkgebouwen die niet meer gebruikt worden voor de eredienst wordt een gepaste herbestemming gezocht.
476. De stad erkent de erfgoedwaarde van beschermde panden. Binnen het regelgevend kader vermijden we leegstand door de hoge restauratiekosten. Functioneel (her)gebruik en een nuttige invulling staan voorop. We werken een afwegingskader uit zodat verkommering tegengegaan wordt, en gaan hiervoor het gesprek met de Vlaamse overheid aan.
477. We blijven inzetten op een internationaal toonaangevende culturele infrastructuur. Binnen de financiële mogelijkheden en in samenwerking met publieke en private spelers wordt gekeken naar de (restauratie)dossiers van de Rubenssite, Mayer van den Bergh, Bourlaschouwburg, Brouwershuis, het Vleeshuis, de Opera en de Oude Beurs.
478. Als stad koesteren we ons maritiem erfgoed. We onderzoeken of het MAS een satellietwerking rond maritiem erfgoed kan opzetten op de Droogdokkensite, met inbreng van andere overheden, private partners en de havengemeenschap. Daarbij bekijken we synergieën met het nieuwe Havenbelevingscentrum.

479. Na jaren van stilstand en gezien de staat van het gebouw is het tijd voor een nieuw verhaal rond de Stadsschouwburg en de podiumkunsten.
480. Antwerpen behoort tot de wereldtop wat betreft grote muziekconcerten. Het Sportpaleis, de Lotto Arena en de Elisabethzaal, het huis van het Antwerp Symphony Orchestra. Ook Kunsthuis, deSingel, Amuz, Trix, Openluchttheater Rivierenhof, Kavka, de Arenbergschouwburg en Jazz Middelheim hebben het potentieel om mensen samen te brengen. Ook op cafépodia krijgt Antwerps talent kansen om zich te tonen. De stad bouwt een integraal muziekbeleid uit, zodat er ruimte is voor elk muziekgenre en aandacht voor elk klein, middelgroot of groot muziekpodium. We stimuleren creativiteit, innovatie en experiment en hebben daarbij aandacht voor de draagkracht van de omgeving.
481. We koesteren het Antwerpse nachtleven. De stad zoekt naar geschikte locaties waar dancings en fuifzalen een duurzame toekomst kunnen uitbouwen zonder conflicten met omwonenden. We sluiten convenanten af met dancinguitbaters.
482. De stad kijkt uit naar de heropening van het KMSKA als het FAAM (Flemish Antwerp Art Museum). We nemen onze rol in het museum volop op.
483. De stad neemt haar verantwoordelijkheid om van het nieuwe M HKA een blikvanger van hoge architecturale kwaliteit en een internationale attractiepool te maken, met een bijzondere plek voor Antwerpse topper Panamarenko.
484. De invulling van het MAS wordt herbekeken, waarbij het museum evolueert naar een echt stadsmuseum dat de ontwikkeling van Antwerpen in al zijn facetten en diversiteit toont, op een toegankelijke manier.
485. De stad organiseert in september 2019 naar aanleiding van de herdenking van de 75ste verjaardag van de bevrijding van Antwerpen een XL-editie van de bevrijdingsfeesten. We grijpen deze editie ook aan om in overleg met alle stakeholders een vernieuwde herdenkingstraditie op te zetten waarbij de democratische waarden van de Verlichting, de rechtsstaat en mensenrechten centraal staan.
486. Het reeds voorziene Masterplan Herdenking WOII wordt uitgevoerd, waarbij de nadruk ligt op communicatie, en educatie waarbij zo veel mogelijk Antwerpenaren betrokken worden bij hernieuwde herinneringscultuur. De stad zal investeren in een nieuw verbindend namenmonument vlakbij het MAS en een permanente museale opstelling in het MAS rond WOII in Antwerpen, de holocaust en het Joodse leven in onze stad. Het Vredescentrum betreft alle Antwerpse jongeren met aangepaste programma's en communicatie bij een brede herinneringseducatie.
487. De stad wordt een open geschiedenisboek waarbij de geschiedenis en de genese van de stad maximaal zichtbaar en leesbaar worden in het straatbeeld. Projectmatig gebruiken we ook mondelinge geschiedenis om levensverhalen van Antwerpenaren een plek te geven en persoonlijke geschiedenissen van mensen en gemeenschappen te ontsluiten.
488. Voor de nieuwe invulling van het districtshuis van Antwerpen zoeken we naar een synergie tussen het Museum Mayer van den Bergh en andere private of publieke functies in de nabije omgeving.

489. Galerieën zijn een essentieel onderdeel van ons stedelijk kunstennetwerk. We versterken hun rol en kaarten de onzekere fiscale situatie van galeriehouders aan bij hogere overheden.
490. We trekken voluit de kaart van Antwerpen als Lees- en Boekenstad. We steunen projecten en initiatieven die lezen aanmoedigen, in het bijzonder voor kinderen. We betrekken onze stedelijke instellingen zoals de Erfgoedbibliotheek, het Felix-archief en het Letterenhuis.
491. We willen meer kinderen en ouders in contact brengen met het Deeltijds Kunstonderwijs, bijvoorbeeld door dat nauwer bij het dagonderwijs te betrekken voor het aanbieden van artistieke en culturele vorming. We willen dat kinderen ongeacht hun achtergrond leren genieten van lectuur, muziek, beeldende kunst, theater, dans... Daarom biedt het dagonderwijs alle Antwerpse kinderen een cultuurpakket aan dat de ontwikkeling van sociale vaardigheden en taal bevordert.

EFFICIËNT EN KLANTVRIENDELIJK

492. We maken het aanvragen, plannen en organiseren van evenementen makkelijker en klantvriendelijker. Daarom neemt de evenementendienst van de stad de overkoepelende regie op van alle evenementen en manifestaties op openbaar domein met behulp van het evenementenkader, klantbegeleiders en een vernieuwde digitale toepassing voor de aanvraag van alle evenementen en manifestaties. Op die manier wordt de doorlooptijd verkort, worden conflicterende aanvragen snel zichtbaar en kan er efficiënt bijgestuurd worden. De stad integreert de dienst sportevenementen in de centrale evenementendienst. We organiseren voldoende beleidsmatig overleg met de districten.
493. De stad blijft inzetten op de verdere uitbouw en ondersteuning van de vernieuwde digitale tool waarmee alle innames van het openbaar domein aangevraagd en beheerd worden. Dit met het oog op snellere en betere dienstverlening.
494. Grotere publieksevenementen worden meer gespreid over het volledige grondgebied van de stad. We zetten ook de districten buiten de Ring in de schijnwerpers. Een strategisch spreidingsplan en locatiefiches worden opgemaakt voor alle evenementenlocaties zodat de mogelijkheden en randvoorwaarden van elke locatie voor iedereen duidelijk zijn. De stad zet verder in op sitemanagement om de druk op veelgevraagde locaties onder controle te houden.
495. Wie een evenement wil organiseren, kan rekenen op een unieke dossierbeheerder bij de stad. Dat vereenvoudigt het aanvragen en het beheer van evenementen.
496. De stad ontwikkelt één digitale toepassing waarop verenigingen terecht kunnen voor het aanvragen van subsidies, het reserveren van een lokaal, de aanvraag van materiaal en andere toelatingen en vragen. Deze toepassing biedt verenigingen ook de mogelijkheid om zich kenbaar te maken bij (kandidaat-)vrijwilligers.
497. We hervormen het concessiebeleid van ter beschikking gesteld patrimonium en evalueren de huidige terbeschikkingstellingen. Transparantie staat daarbij voorop, en we mikken op medegebruik van de in concessie gegeven infrastructuur.

498. Creatieve jongeren worden ondersteund door het aanbieden van voldoende repetitieruimtes voor jonge muziekgroepen, artistieke werkplekken voor (beginnende) kunstenaars en laagdrempelige expositieruimtes en podia, niet het minst voor de jongeren die afstuderen aan het conservatorium, de modeacademie, de universiteit of de hogescholen.
499. We belonen innoverende concepten, co-housing, samenwerking over kunstdisciplines en andere vrijetijdssectoren heen, samenwerking tussen professionele en amateurgezelschappen, geografische spreiding, en wijkgerichte werking.

BEWEGENDE STAD

500. Om te kunnen sporten is er in de eerste plaats goed onderhouden basissportinfrastructuur nodig voor clubs én anders georganiseerde sporters. Sportinfrastructuur wordt maximaal gedeeld.
501. We stimuleren en ondersteunen clubs die verantwoordelijkheid nemen en participeren aan het beheer en onderhoud van de sportinfrastructuur.
502. We brengen de bestaande sportinfrastructuur in kaart en maken een masterplan met prioriteit voor tekortzones. Scholen, sportclubs, bedrijven en de stad zoeken samen naar nieuwe plekken om te sporten, op maat van de behoeften in de wijken. Ook minder bekende sporttakken krijgen aandacht.
503. Jeugdwerking is en blijft dé prioriteit voor de stedelijke ondersteuning van Antwerpse sportclubs.
504. De stad ondersteunt verder de werking van de City Pirates op hun diverse locaties.
505. In samenwerking met districten, ziekenfondsen en OCMW zorgen we ervoor dat verschillende tegemoetkomingen aan jeugdsporters automatisch worden geregeld. Zo maken we een einde aan de bureaucratie van lidmaatschapskortingen die bij elkaar moeten worden gesprokkeld door ouders en clubverantwoordelijken.
506. We blijven inzetten op het vervangen van natuurgrasvelden door kunstgras waar dit qua gebruik verantwoord is, omdat deze onderhoudsvriendelijke terreinen het hele jaar door gebruikt kunnen worden.
507. We geven de drie grote traditieclubs de kans om verder te blijven groeien in hun bestaande voetbalstadions.
508. Wanneer er een voldoende sterk draagvlak voor is, investeert de stad mee in een nieuw, modern, multifunctioneel stadion voor grote (sport)evenementen op een toplocatie.
509. Samen met de districten versterken we de sport- en spelbeleving in de parken, in evenwicht met natuur en erfgoedwaarde.
510. We bekijken waar watersport en waterrecreatie mogelijk zijn. Met het nieuwe masterplan voor Linkeroever, de herinrichting van het Galgenweel, de nieuwe ontwikkeling van het Noordkasteel, de nieuwe stadshaven en het Lobroekdok is er nieuw potentieel voor waterrecreatie.

- 511. We bouwen Park Groot Schijn verder uit met het recreatief watercomplex, een nieuwe schaatsbaan, een nieuwe sporthal samen met de Spectrumschool, de tweede sportkamer, de jeugdkamer inclusief fuifruimte en de hondenkamer.
- 512. We werken de sportcluster van de Wilrijkse Pleinen af, onder meer met het Hockey Excellence Center.
- 513. In het stedelijk sportbeleid leggen we de nadruk op zo breed mogelijke participatie van alle lagen van de Antwerpse stadsgemeenschap.
- 514. We willen meer ruimte voor naschoolse sport, via een uitgebreid sportaanbod in brede buurtscholen, in de eerste plaats voor schoolkinderen zelf. Waar mogelijk wordt schoolsportinfrastructuur ontsloten voor buurtverenigingen. De stad zet in op het vervullen van de randvoorwaarden om die schoolsportinfrastructuur op eenvoudige wijze open te stellen voor derden.
- 515. We maken een lokaal G-sportbeleidsplan en voeren dat uit. Daarbij ondersteunen we verder de Antwerpse G-sportclubs.
- 516. In de wijkwerking op maat worden ouderen betrokken bij een waaier van ontspannings- en ontplooiingsmogelijkheden voor ouderen, aangepast aan hun noden en behoeften, met de focus op intergenerationele projecten.
- 517. We ondersteunen de topsportclubs en atleten verder met het Topsportfonds, met het oog op gemeenschapsvorming en maatschappelijke return. Daarnaast zetten we onze topsporters actief in als ambassadeur in om onze jongeren nog meer aan het sporten te krijgen.
- 518. In 2020 vierden we het Antwerps Olympisch jubileum met een A-lympische marathon. Dit wordt een evenement met internationale uitstraling. De marathon biedt kansen op het vlak van sporttoerisme en geeft alle districten de gelegenheid zich te verenigen rond één grote sportbeleving.
- 519. Met topsportevenementen zoals het EK Hockey in 2019, het WK Wielrennen in 2021, het European Open tennistornooi, de Ronde van Vlaanderen, het wereldkampioenschap artistiek turnen en the Port of Antwerp Triathlon profileren we Antwerpen verder als internationale sportstad.

JEUGDWERK

- 520. Antwerpen nam vorige legislatuur de lead in het vorm geven van Urban culture in het Urban center. We laten dit niet los en ambiëren blijvend een leidende rol in stedelijke jongerencultuur en sport.
- 521. We brengen alle vormen van street art, van stripmuren over actuele schilderkunst tot graffiti onder één reglement om efficiënt en snel met alle betrokkenen deze kunstvorm zijn verdiende plaats te geven in onze stad. Illegaal aangebrachte graffiti wordt snel en efficiënt verwijderd.
- 522. We vullen de Oude Beurs, die vandaag grotendeels leegstaat, in met partners die actief zijn in jeugd- en amateurcultuur. Het doel is een sterke synergie te vinden zodat de site een levendige, dynamische aantrekkingspool wordt waar jaarlijks duizenden

bezoekers, voornamelijk kinderen en jongeren, kennis kunnen maken met cultuurbeleving in de ruimst mogelijke zin.

523. We waken over en stimuleren het gebruik van het Nederlands als omgangstaal in al het jeugdwerk. Hoe beter de kennis van het Nederlands, hoe meer kansen jongeren krijgen in hun verdere leven.
524. Professionele jeugdwerkpartners zijn belangrijke partners voor de stad in de uitvoering van een aantal specifieke taken: het werk met kwetsbare jongeren, het pleinwerk, huistaakbegeleiding, het aanleren van arbeidscompetenties,... Overal waar ze actief zijn, vormen ze een onderdeel van een bredere wijkwerking op maat. De stad legt hen duidelijke doelstellingen op.
525. Het aanbod aan fuifruimte in de stad moet omhoog. We inventariseren de bestaande zalen en onderzoeken hoe in samenwerking met eigenaars en uitbaters deze zalen beter toegankelijk gemaakt kunnen worden voor jongeren. Daarnaast openen we een nieuwe fuifsite aan Berchem-station.
526. Avontuurlijke en natuurlijke speelterreinen op loop- en fietsafstand van elk gezin is het streefdoel. We richten speelterreinen zo in dat ze ook toegankelijk zijn voor kinderen met een beperking. Het instrument van de speel- en schoolroutes die vandaag al bestaan voor enkele wijken rollen we op vraag van de districten verder uit over heel de stad met grote aandacht voor kindvriendelijkheid en vooral verkeersveiligheid.

7. STERK BESTUURDE STAD

In een sterk bestuurde stad krijgt de Antwerpenaar waar voor zijn of haar (belasting)geld. Zuinig en verantwoordelijk bestuur komt alle Antwerpenaren ten goede, nu en in de toekomst. Het stadsbestuur en de 9 districtsbesturen staan ten dienste van de Antwerpenaar. Klantvriendelijke dienstverlening naar bewoners, ondernemers en bezoekers staat dus voorop. Daarvoor is een heldere organisatiestructuur nodig die samenwerking bevordert. We betrekken alle Antwerpenaren bij de verdere ontwikkeling van onze stad: verenigingen, ondernemers, burgerinitiatieven en middenveldorganisaties zijn volwaardige partners voor het bestuur in een echte publiek-civiele samenwerking. De stad trekt het principe van wijkwerking op maat door en werkt goed samen met de districten. In het personeelsbeleid geven we prioriteit aan diensten die kerntaken en cruciale diensten voor de Antwerpenaren vervullen.

We houden de stad Antwerpen financieel gezond, door een sterk investeringsritme te koppelen aan een realistisch exploitatiebudget in functie van de beleidsdoelstellingen. Maar zelfs dan legt de financiering van de pensioenen een buitengewoon grote druk op de stadsfinanciën, een druk die de komende bestuursperiodes alleen zwaarder wordt. Om de betaling van de pensioenen te blijven garanderen, zijn inspanningen nodig. Daarnaast dringen we – bij voorkeur in een alliantie met andere steden – bij de Vlaamse en federale overheid aan op een verlichting van de pensioenkost om het lokale bestuursniveau werkbaar te houden.

Een sterk bestuurde stad zet de juiste mensen op de juiste plaats en zorgt voor het welzijn van haar medewerkers.

DOELTREFFEND EN EFFICIËNT BESTUUR

527. We gaan zonder meer voor een gezonde en sluitende stadsbegroting in evenwicht, die een ambitieus investeringsprogramma vertaalt in een meerjarenplan dat we uitvoeren zonder de belastingen te verhogen. Integendeel, we verlagen en vergroenen de belastingen wanneer we de kans zien, zowel voor onze bewoners als onze bedrijven.
528. Opnemen van leningen of andere financieringsvormen, doen we enkel als we daarvoor voldoende draagkracht hebben. We gaan niet lenen voor exploitatie-uitgaven, aflossingen van leningen en rentebetaling. We schuiven onze schulden niet door naar toekomstige generaties.
529. We gaan vanuit financieel oogpunt voorzichtig om met publiek-private samenwerking en soortgelijke constructies.
530. Als er onbestemde eenmalige inkomsten binnenkomen, investeren we die in de pensioenreserves. Bij budgetwijziging 2019 worden de opgebouwde bestemde gelden voor pensioenen bij Stad en OCMW in het pensioenfonds gestort.
531. Er wordt verder werk gemaakt van een gunstig fiscaal ondernemingsklimaat. We pleiten voor een federale wetwijziging die het vervangen van allerlei belastingen en heffingen voor bedrijven door opcentiemen op de vennootschapsbelasting mogelijk maakt.
532. Er wordt onderzocht of en hoe we bepaalde wijken en buurten aantrekkelijker kunnen maken en opwaarderen door investeringen in die wijken te laten genieten van verlaagde opcentiemen op de onroerende voorheffing.
533. We gaan verder met de integratie van alle leidinggebonden nutsinfrastructuur in Fluvius Antwerpen. Daarnaast maken we werk van een verdere consolidatie van de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden rond afval en de financiering van hernieuwbare energie.
534. AG VESPA beheert al het stedelijk vastgoed, en daarvoor wordt een nieuwe beheersovereenkomst opgemaakt. Daarin worden de 3 opdrachten voor VESPA verduidelijkt en uitgewerkt:
1. AG VESPA is een instrument voor stadsontwikkeling en het (betaalbaar) woonbeleid in de stad.
  2. AG VESPA is geen concurrent voor private actoren op de vastgoedmarkt.

3. AG VESPA genereert door intelligent te verkopen en verhuren financiële opbrengsten voor de stad, waar dat relevant is.
535. We brengen het stedelijke patrimonium digitaal in kaart, met het oog op slim vastgoedbeheer. Dankzij dat slim vastgoedbeheer van AG VESPA worden leegstaande panden in kaart gebracht die tijdelijk kunnen dienen voor maatschappelijke invulling.
536. We maken werk van een transparante, duidelijke en volledige subsidielijst: een digitale databank die aangeeft wie welke subsidies ontvangen heeft volgens welk reglement. Ook ondersteuning in de vorm van huisvesting in stedelijk vastgoed komt daarbij in beeld. Deze lijst is voor iedereen beschikbaar via de stedelijke website.
537. Het algemeen reglement op de toelagen wordt gemoderniseerd, we vereenvoudigen de wirwar aan subsidiereglementen en samenwerkingsovereenkomsten. Efficiëntie, effectiviteit en 'ontkokering' staan daarbij voorop. We zetten de beschikbare middelen in waar ze het meest nodig zijn.
538. We belonen medegebruik van infrastructuur en wijkgerichte samenwerking (financieel), of stellen het verplicht.
539. Betoelaging is geen eenzijdig verhaal. De stad voorziet middelen en bouwt de administratieve last af. Maar elke ontvanger van een toelage heeft ook een aantal verplichtingen: relevantie, conformiteit aan de doelstellingen van de stad, rapportering over de behaalde resultaten, kostenbewustzijn, samenwerking.
540. Het aanvragen, toekennen, uitbetalen en opvolgen van subsidies wordt gedigitaliseerd en vereenvoudigd.
541. We creëren duidelijkheid en transparantie in het concessiebeleid van de stad. Het toewijzen van nieuwe concessies aan bijvoorbeeld sportclubs, jeugdverenigingen of cultuurverenigingen moet gesteund zijn op een vernieuwd reglement.
542. Stedelijke subsidiëring wordt telkens gekoppeld aan duidelijke en meetbare doelstellingen en een transparante samenwerkingsovereenkomst. Bij het verstrekken van subsidies kijken we niet enkel naar de input maar ook naar de output en of ze tot de kerntaken van de stad behoren. Inhoudelijk zal de focus gelegd worden op een controleerbare formulering van toekenningscriteria, doelgroepgericht, geografisch of thematisch.
543. Subsidies worden traditioneel opgedeeld volgens de verschillende beleidsdomeinen, zoals cultuur, sport, jeugd. Wij willen met de 'wijkwerking op maat' echter ook beleidsdomeinoverschrijdend werken en dit trekken we door naar de subsidiëring. We houden meer rekening met de effecten voor de wijkgemeenschap.
544. In subsidiereglementen en samenwerkingsovereenkomsten staan het gebruik van het Nederlands als voertaal en het verplicht hanteren van de A-waarden voorop.
545. We zetten de ingeslagen weg van de groepsoptimalisatie verder. Waar dit opportuun is, slanken we de architectuur van de groep stad Antwerpen verder af, zodat het aantal structuren en de daarmee verbonden kosten beperkt wordt, zonder aan slagkracht in te boeten.
546. De integratie van Stad en OCMW is afgerond en wordt verder geïmplementeerd.

547. De EVA-vzw's 'Stadsmarketing en Toerisme', 'Antwerpen Sportstad', 'Antwerpen Studentenstad' en 'Antwerpen Kunstenstad' worden omgevormd tot 1 vzw. Die ene structuur is functioneel vanuit financieel en juridisch oogpunt maar de werking wordt maximaal ingekanteld bij de stad.
548. De activiteiten en doelstellingen van de vzw Antwerp Headquarters worden ingekanteld binnen het externe relatiebeleid van de stad.
549. Gezien de reorganisatie van het provinciale niveau, wordt de inkanteling van vzw Vredescentrum en vzw Prospekta voorbereid in functie van welbepaalde prioriteiten.
550. De stad voert een overheadnormering in voor zichzelf en gesubsidieerden, om de middelen naar de klant/burger te brengen in plaats van naar structuren en overheadkosten.
551. We voorzien incentives voor diensten en medewerkers die kostenbewuste initiatieven ontwikkelen.
552. We bekijken onze lidmaatschappen in externe organisaties en overige samenwerkingsverbanden kritisch. Waar een lidmaatschap te weinig meerwaarde oplevert, treden we uit.
553. De organisaties waarin de stad afgevaardigden kan aanstellen, worden geacht proactief te rapporteren en communiceren, zodat een geïntegreerd beleid gevoerd kan worden. De stadsafgevaardigden moeten, bij het uitoefenen van de verplichtingen verbonden aan die afvaardiging, steeds het bestuursakkoord van de stad als uitgangspunt nemen en waar nodig overleggen met het college.
554. De bedrijfseenheid Bestuurszaken zet verder in op de vereenvoudiging van ons besluitvormingsproces en van onze interne reglementen, beter contractbeheer, data-gestuurd beleid, en modernisering van de onthaal- en protocolwerking van het stadhuis.
555. Het aantal papieren publicaties dat de stad uitgeeft, wordt kritisch bekeken. Studies worden enkel besteld als er een duidelijke en rechtstreekse link bestaat met de beleidsprioriteiten.
556. Digipolis wordt na afloop van het intercommunaal samenwerkingsverband met Gent omgevormd en werkt onder leiding van een Directeur Digitale Ontwikkeling (Chief Digital Officer). We blijven maximaal inzetten op een verdere digitalisering van onze eigen werking.
557. De rollen, taken en organisatie van de controleorganismen van de stad – Visum, Inspectie Financiën en Interne Audit – worden geëvalueerd en bijgestuurd zodat er een duidelijke invulling komt van de tweede- en derdelijnscontrole op de financiën en processen van de groep stad Antwerpen. In het kader van de integratie van het OCMW en de financiële uitdaging waar we voor staan, zetten we een performantere financiële dienst op die ondersteuning kan geven aan en controle kan uitvoeren op de geconsolideerde entiteiten van de groep stad Antwerpen.
558. De werking van de adviesraden wordt waar nodig herbekeken en gealigneerd op de decretale verplichtingen rond beleidsparticipatie. De resultaten van de werking van de adviesraden worden gepubliceerd op A-stad.

559. Het bestaande model van doelstellingen en beleidsdomeinen wordt verfijnd en vereenvoudigd. Het beleid werkt met een lijst van strategische projecten met duidelijk eigenaarschap per project. De focus ligt op realiseren, op het bereiken van onze doelstellingen. De stad kan uitvoerder, regisseur of facilitator zijn.
560. We werken onze sponsor- en fondsenwerving verder uit.

DIGITALE COMMUNICATIE

561. Het uitgangspunt voor alle communicatie van de stad en de districten blijft “maximaal digitaal”. De stad toetst fysieke informatiedragers op hun rendement. Het digitale platform antwerpen.be blijft de draaischijf waar bewoners, ondernemers, bezoekers en studenten terecht kunnen voor nieuws, informatie, dienstverlening en beleving.
562. We laten mensen die minder goed met technologie overweg kunnen niet in de steek. Voor essentiële diensten blijft er altijd een analoge alternatief.
563. In de stedelijke communicatie naar de Antwerpenaar streven we naar duidelijkheid en helderheid.
564. De digitale revolutie vermindert de administratieve rompslomp voor de burger en maakt de stedelijke dienstverlening klantvriendelijker. Daarbij wordt het only once-principe gehanteerd.
565. Het open databeleid van de stad wordt verdergezet. De GDPR-richtlijn wordt toegepast en de stad zorgt voor de waterdichte beveiliging van privégegevens.
566. De stad zet de digitale transformatie van de administratieve dienstverlening volgens het principe ‘maximaal digitaal’ verder. Het click, call, connect-principe wordt verder toegepast binnen alle administratieve dienstverlening van de stad en dit stadsbreed. Voor essentiële diensten blijft er een analoge alternatief.
567. De stad wil dat haar dienstverlening zich aanpast aan de burger en dat het loket naar de burger gaat en niet omgekeerd. De stad breidt het aantal pop-up loketlocaties uit en zet dit netwerk zo optimaal mogelijk in om nog dichter bij de burger te zijn. De stadsloketten blijven ook een aanbod voorzien buiten de klassieke kantooruren.
568. De stad blijft werken aan een verdere digitalisering van procedures via het e-loket en zet ook verder in op samenwerking met de andere overheden in functie van administratieve vereenvoudiging.
569. We zetten hierbij bijkomend in op een gepersonaliseerd dienstenaanbod en informatie op maat, ondersteund door een sterke chat(bot) en een kwalitatief 1ste lijns (video)callcenter.
570. De stad laat burgers die minder goed met technologie overweg kunnen niet in de steek. We blijven zorgen voor de nodige omkaderende initiatieven en begeleiding in de selfloketten.
571. De stad ontwikkelt haar digitale communicatiekanalen toekomstgericht en speelt hierbij in op de behoeften van bewoners, ondernemers en bezoekers. Om het communicatiebereik bij moeilijker te bereiken doelgroepen te verhogen, zet de stad in

op instrumenten als peer-to-peer marketing en communiceert de stad op de virtuele en fysieke locaties waar deze doelgroepen zich bevinden.

572. De stad blijft inzetten op een stadsbrede marketing- en communicatieplanning waarbij de belangrijkste communicatiemomenten jaarlijks vastgelegd en gebudgetteerd worden. Op die manier kunnen de communicatie-initiatieven van de groep stad Antwerpen beter gecoördineerd en op elkaar afgestemd worden.
573. De stad blijft de districten ondersteunen bij hun communicatie.

PERSONEELSBELEID

574. We vinden het zeer belangrijk dat alle werknemers van de stedelijke diensten zich goed voelen op het werk. We zetten in op werkbaar werk, op het aanpakken en vooral het voorkomen van pesten en ongepast gedrag op het werk. De stad aanvaardt geen enkele vorm van discriminatie op de werkvloer. De A-waarden blijven hierbij centraal staan.
575. Als stad Antwerpen geven we het voorbeeld door een beweegplan en acties rond gezonde voeding voor het eigen personeel uit te rollen.
576. We zetten in op een divers personeelsbeleid in stad en groep zodat het personeelsbestand een betere afspiegeling wordt van de diversiteit in onze stad en waarbij al onze medewerkers zich ontplooiën en hun competenties ten volle kunnen benutten. De inspanningen in het onderwijs en bij de politie worden daartoe verdergezet. Naast diplomavooraarden worden Elders Verworven Competenties (EVC) en ervaring volkomen naar waarde geschat in het aanwervings- en bevorderingsbeleid. Via opleidingen versterken we de klantvriendelijkheid en klantgerichtheid van onze diensten.
577. We zetten het stedelijk beleid rond talentontginning en doorgroei van de stadsmedewerkers verder, bijvoorbeeld het project rond de Hoger Opgeleide Anderstaligen en de taalcoaches.
578. We maken een actieplan op om meer mensen met een arbeidshandicap aan te werven bij de stad. We zetten hierbij sterk in op redelijke aanpassingen en samenwerking met de belangenorganisaties.
579. Opdrachtenmanagement en flexibilisering zorgen ervoor dat medewerkers zo efficiënt mogelijk worden ingezet voor de stad. De interne en externe selectieprocedures worden vereenvoudigd om mobiliteit aan te moedigen en de juiste mensen op de juiste plaatsen te krijgen.
580. We leggen een verdere doorgedreven focus op de juiste vorm van tewerkstelling voor elke taak binnen de stad: regulier, tijdelijk, jobstudent, sociale tewerkstelling, interim en uitbesteding om piekmomenten op te vangen.
581. We gaan voor sociale vrede, waarbij een goed sociaal overleg voorop staat.
582. Digitale technologie zal onze stadsadministratie tegen 2024 sterk veranderen. De stad werkt met apps en digitale processen en zorgt ervoor dat het stadspersoneel mee is met nieuwe technologieën.

583. We verwachten van de medewerkers van de stad dat ze onze eerste ogen en oren op straat zijn, en melding maken van bijvoorbeeld sluikestort, slechte staat van openbaar domein of andere vormen van overlast.
584. Er loopt een benchmark inzake transparantie van bestuur en integriteitscode met andere Europese steden. Met de resultaten daarvan gaan we aan de slag.

PARTICIPATIE

585. We hechten belang aan vrijwilligerswerk. Bewoners kunnen zelf mee verantwoordelijkheid opnemen voor het onderhoud van hun straat of pleintje, voor beheer van wijkinfrastructuur en dergelijke meer. We belonen vrijwilligerswerk met virtuele aandelen of 'A-coins' op de pAs, die ingezet kunnen worden in bijvoorbeeld het gebruik van het cultureel centrum.
586. We stimuleren digitale platformen die initiatieven van handelaars, bewoners en verenigingen samenbrengen.
587. Voor het beheer van publieke goederen zoals energie en water is er ook plaats voor onder meer burgerinitiatieven, gebruikerscollectieven of coöperatieve verenigingen. We onderzoeken de oprichting van een coöperatieve voor het delen van zonne-energie.
588. De stad wil zo veel mogelijk Antwerpenaren betrekken bij het beleid. Daarom moeten de participatieprocessen breed gedragen zijn, onder andere dankzij een digitale applicatie. Inspraak moet voldoende gedragen zijn zodat ze makkelijker kan leiden tot uitspraak van het bestuur.
589. We investeren in bemiddeling als er conflicten ontstaan tussen bewoners, bedrijven, organisaties en/of de stad. Het is immers beter als mensen met elkaar praten, dit vermijdt dure gerechtelijke procedures en verhoogt de leefbaarheid.
590. De districten beslissen zelf hoe ze participatie organiseren. De stad kan hen good practices aanreiken, bijvoorbeeld zijn via de methodiek van burgerbegroting, via aanwezigheid in de wijken met een vliegend districtcollege, via wijkadviesraden, door bevragingen, hoorzittingen op de districtsraden, infoavonden, enzovoort.
591. De stad overlegt structureel met de districtsbesturen.
592. De stad zet verder in op digitale inspraakinstrumenten zoals OOR, maar ook op rechtstreekse en laagdrempelige contactmomenten met jongeren.
593. Bij (her)aanlegprojecten van het openbaar domein wordt in een voldoende vroeg stadium aandacht besteed aan participatie en communicatie met de betrokken actoren, zodat hun wensen, verzuchtingen en belangen afgewogen kunnen worden. Samen met de districten onderzoeken we de mogelijkheden van het buurtbestek. Bij nieuwe ontwikkelingen betrekken we de bewoners en handelaars uit de onmiddellijke en soms ook verdere omgeving. De participatietrajecten voor het park op de Zuiderdokken en 'Over de Ring' over de overkappingen zijn geslaagde voorbeelden.

DISTRICTEN

594. De decentralisatiebesluiten die de districten de nodige tools en slagkracht geven, gaan in werking. Het is belangrijk dat deze goed geïmplementeerd worden, zodat de districten hun beleid ten volle kunnen voeren, dicht bij de burger. De districten zullen nog duidelijker het eerste aanspreekpunt vormen voor wijkverenigingen, jeugdverenigingen, sportverenigingen, individuele burgers ...
595. De stadsadministratie werkt voor 10 besturen: het stadsbestuur én de negen districtsbesturen. Er worden resultaatsverbintenissen en dienstverleningsovereenkomsten afgesloten tussen de stadsadministratie en het districtsbestuur, die garanderen dat het beleid van elk district efficiënt en effectief wordt uitgevoerd.
596. Ook gaat het systeem van trekkingsrechten in werking, een transparant en slim systeem waarmee de districten hun indirecte personeelsmiddelen kunnen inzetten. De districten doen in de eerste plaats een beroep op de stadsadministratie en pas als deze niet over de nodige middelen beschikt, kan een district gebruik maken van raamcontracten met externen.
597. De negen districten zijn vertegenwoordigd in de vervoersregio. Zo kunnen mobiliteitsoplossingen uitgedacht worden voor districtoverschrijdende en stadsoverschrijdende projecten en tegelijk kan er rekening gehouden worden met lokale noden en vragen.
598. We organiseren regelmatig overleg met de districten in het kader van hun bevoegdheid om lokale verenigingen en individuele jongeren te ondersteunen om festivals, optredens, vernissages en andere evenementen te organiseren.
599. De huidige wijkvorming sluit niet altijd meer aan op de oude gemeentegrenzen, zeker niet meer in het stadscentrum. Daarom moeten we nadenken over een hertekening van de districtsgrenzen, die aansluiten op de feitelijke situatie van vandaag. Een grenscorrectie moet steunen op een positieve bevraging van de bewoners. Ook met naburige gemeenten kunnen grenscorrecties worden doorgevoerd, om een onlogische afbakening op te lossen.